

COLLECT

KUNST ANTIETK DESIGN

De zomer van
HERMAN PLEIJ

DELLA ROBBIA
terracotta invetriata

**Helmut Newton
& Herb Ritts**

B.J. BLOMMERS
Haagsche School

PICASSO
in Holland

Maandblad
verschijnt niet in januari, juli en augustus
21ste jaargang
ZOMER 2016 / NR.5 - €4,95
P 708152

VERNIEUWD VERLEDEN RENEWED PAST

in sieraden van
Evert Nijland en
in hedendaagse kunst

in jewellery by Evert Nijland
and in contemporary art

Barbara Broekman * David Clarke en Natalie Smith * Hilde De Decker * Paul van Dongen * Van Eijk & Van der Lubbe * Frans Franciscus * Gijs Frieling * Guido Geelen * Gésine Hackenberg * Eddo Hartmann * Koen Hauser * Bernard Heesen * Heringa/ Van Kalsbeek * Amy Jayne Hughes * Hella Jongerius * Carl de Keyzer * Juul Kraijer * Vika Mitrichenka * Marc Mulders * Ni Haifeng * Erwin Olaf * Wouter van Riessen * Maria Roosen * Scholten en Baijings * Paul Scott * Bořek Šípek * Carolein Smit * Rosi Steinbach * Fiona Tan * Nazif Topcuoglu * Conor Vella * Claire Verkoyen * Bouke de Vries * Albert van Westing

06.03 t/m 28.08.2016

CODA MUSEUM
www.coda-apeldoorn.nl

Versailles
18 krt. Geel- en witgouden ring met saffier (unheated) en diamant.

 Chris Sommer[®]

Overslingeland 23 4225 NK Noordeloos Nederland +31(0)184 651343 www.chrissommer.nl

Twee Grootmeesters van Oostende

Ontdek een
schitterende collectie
met werk van

Ensor en Spilliaert

vanaf nu verenigd in een gloednieuwe
Ensor en Spilliaert museumvleugel

Romestraat 11
B-8400
Oostende

Mu.
ZEE

Info, rondleidingen,
met kinderen en jongeren op bezoek,
schoolbezoeken,...

32 (0)59 24 21 91 of info@muzee.be
muzee.be

museum
voor modern
realisme
museummore.nl

PRESENCE DRAAIJEER

19.06 /
25.09 2016

PICASSO 07.06.16
28.08.16
IN HOLLAND

**Stedelijk
Museum
Alkmaar**

M
monument
fonds
ALKMAAR
Victoriefonds
Regionaal Archief Alkmaar

Rijksoverheid voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
Pablo Picasso,
Les trois Hollandaises, 1905
© Succession Picasso 2016

www.collectkaj.nl

chef-redactie/verantwoordelijke uitgever:
els bracke

eindredactie:
frederik barends, reinold stuurman

layout:
annick blommaert

redactie assistente:
liesbeth langouche
betty vanlangendonck

redactiesecretariaat:
tel. +32 (0)9 216 20 28
fax +32 (0)9 216 20 27
antiek@ips.be

met regelmatige medewerking van:
peter van ardenne, frederik barends,
jan f.h.h. beekhuizen, rob driessen,
sebastiaan s. hesselink, drs anna laméris,
drs kitty laméris, frans leidelmeijer,
robert-jan van ravesteijn, jaap versteegh,
anton vos

oplage: 20.000 exemplaren
© kunst & antiek journal te gent

abonnementen
negen nummers:
nederland: € 29,50
belgië: € 29,50 - europa: € 40,00
overige landen: € 70,00

Opgave en vragen
over abonnementen alleen in Nederland /buitenland:
Abonnementenland
Postbus 20
1910 AA Uitgeest
Tel. 0900-ABOLAND of 0900-226 52 63
€ 0,10 per minuut
Fax 0251-31 04 05
Site: www.bladenbox.nl voor abonneren of
www.aboland.nl voor adreswijzigingen
en opzeggingen.
Opgave en vragen
over abonnementen alleen in België
kaj@ips.be of tel. 0032 (0)9 2162023
Beëindigen abonnement:
Opzeggingen dienen 12 weken voor afloop van de
abonnementsperiode in ons bezit te zijn.
Prijswijzigingen voorbehouden.

adverteren in Collect
joris van glabbeek
tel. +32 (0)9 216 20 24
collect.net@ips.be

cover
Pablo Picasso, 'Les trois Hollandaises',
1905. Gouache, 77 x 67 cm. Collectie
Musée Picasso, Centre Pompidou, Parijs.

niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op
welke andere wijze ook zonder toestemming van de uitgever.
meningen, feiten, weergegeven in ondertekende artikelen of
bijdragen aan dit blad vallen onder de verantwoordelijkheid
van de betreffende auteur. redactie en uitgever zijn hiervoor
niet aansprakelijk

COLLECT

KUNST ANTIEK DESIGN

ZOMER 2016

- 8 Up to date
- 10 Up to art musea
- 18 Up to art galleries
- 19 Licht op zilver
- 20 **Picasso in Holland**
les belles hollandaises
- 24 **Herman Pleij:**
musea zijn de nieuwe kerken
- 30 **B.J. Blommers:**
de zonnige Haagsche School
- 34 De geglazuurde terracotta's van
de **Della Robbia's**
- 40 **Catharina II,**
de grote verzamelaar
- 46 **Clara Peeters'** virtuoze verfijning
- 50 **Kangxi klapmutskommen**
- 54 **De Japanse verpakkingstraditie**
- 58 **Herbert Ritts & Helmut Newton**
- 64 Veilingen wereldwijd
- 68 **De dames Maks**
en de schilderijen van Kees

- 75 **Venduhuis De Jager:**
bloeiend en eigentijds
- 76 Galerieagenda
- 78 Museumagenda
- 82 Designklassieker: Bombo Stool
van Stefano Giovannoni
- 83 In de kantlijn van de kunstmarkt
- 84 Websiteadressen
- 85 Te koop gevraagd en te koop
aangeboden
- 86 Boekbesprekingen
- 88 Beursberichten
- 94 Beursagenda
- 96 Veilingagenda
- 101 Veilingresultaten
- 103 Veilingen op komst
- 105 Veilingresultaten België
- 106 Veilingen op komst België

txt Nederland

Alexander Bogomazov, 'Landscape, Caucasus', 1916. Krijt op papier, 35,6 x 29,8 cm.
© Kröller-Müller Museum.

De Italiaanse futuristen in de collectie van het Kröller-Müller Museum, krijgen gezelschap van de Oekraïense schilder **Alexander Bogomazov**: het museum verwierf twee tekeningen van zijn hand op de TEFAF in maart +++ Op 7 juni veilt **Summers Place Auctions** in het Engelse Billingshurst, de bijzondere natuurkundige collectie van het Dierenpark uit het Nederlandse Emmen: de zoo verhuisde afgelopen maart en heropende als Wildlands Adventure Zoo +++ Het **Nationaal Monument Kamp Vught** heeft de BankGiro Loterij Museumprijs 2016 in de wacht gesleept: het museum werd geprezen om de boeiende en toegankelijke manier waarop het de gebeurtenissen van W.O. II laat zien +++ Op 17 juni wordt bij Veilinghuis Van Spengen in Hilversum

een veelzijdige **Harm Kamerlingh Onnes** collectie geveild: meer dan 300 kunstwerken, van schilderijen tot tekeningen en keramische objecten, liggen klaar voor een nieuwe eigenaar +++ Het Gemeentemuseum Den Haag mag als enige Nederlandse museum werk van de Amerikaanse kunstenares **Lee Lozano** aan haar collectie toevoegen: met steun van de Vereniging Rembrandt en het Mondriaan Fonds, werd het abstracte schilderij 'Slide' uit 1965 verworven +++ Tijdens de **Dag van de Architectuur** op 17, 18 en 19 juni, organiseert een aantal Nederlandse steden debatten, lezingen en rondleidingen en kunnen talrijke architecturale pareltjes worden bezocht. www.dagvandearchitectuur.nl +++ Het voordelige **Museumparkticket**

Het Rotterdamse Museumparkticket is te koop bij de vijf deelnemende musea.

Rembrandt van Rijn, 'Portretten van Marten Soolmans en Oopjen Coppit', 1634. Olieverf op doek. Gezamenlijke aankoop van de Staat der Nederlanden en de Republiek Frankrijk, collectie Rijksmuseum, collectie Musée du Louvre, 2016.

is opnieuw verkrijgbaar: dit toegangsbewijs biedt de kunst- en cultuurliefhebber toegang tot alle musea van het Rotterdamse Museumpark voor € 27,50, ideaal voor een zomerse culturele uitstap +++ Marten Soolmans en Oopjen Coppit werden in 1634 op doek vereeuwigd door **Rembrandt**: zaterdag 2 juli zijn de huwelijksportretten, die zo'n 400 jaar in privébezit verbleven, gratis en voor het eerst te bewonderen

Blik op de expositie 'Ogen van de oorlog' van Rogier Fokke in het Nationaal Monument Kamp Vught. © Foto: Jan van de Ven.

Facade van het Stedelijk Museum, gezien vanaf het Van Gogh Museum. Via de tentoonstelling 'Dream out Loud!', worden de tweejaarlijkse gemeentelijke kunstaankopen georganiseerd. © Foto: John Lewis Marshall.

Nieuwe lusten

Dat Jheronimus Bosch 500 jaar geleden zijn laatste adem uitblies, wordt dit jaar door menig museum herdacht. Het Museum of the Image in Breda benadert deze gebeurtenis op aparte wijze: in de tentoonstelling 'Nieuwe Lusten', wordt de bijzondere en mysterieuze beeldtaal van het wereldberoemde drieluik 'Tuin der Lusten' belicht. Hedendaagse kunstenaars gingen op zoek naar haar betekenis en brengen een reeks van interpretaties die onze huidige beeldcultuur met gemak opneemt. Via allerlei animatietechnieken transformeert de triptiek van schilderij naar beleving en verkrijgt het een geheel nieuwe dimensie. Ook de oorspronkelijke 'Tuin' wordt niet vergeten: via een digitale simulatie kunnen de bezoekers aanschouwen waar de kunstenaars hun inspiratie vandaan haalden. De expositie loopt nog tot 31 december.

www.motimuseum.nl

Persijn Broersen & Margrit Lukács, 'After Eden', 2016. © MOTI Museum, Nieuwe Lusten. Foto: Wouter Stelwagen

Jos Lussenburg (1889-1975), 'Enkhuizen Botters'.

Museum in Utrecht en de Alte Pinakothek in München slaan de handen ineen voor een grote tentoonstelling rond **Caravaggio en zijn navolgers**, die gepland staat voor 2018-2019.

in het Rijksmuseum +++ Met **'Dream out Loud!'** presenteert het Stedelijk Museum te Amsterdam een groepstentoonstelling van 26 jonge designtalenten: hun inventieve ontwerpen zijn vanaf 26 augustus t/m 1 januari 2017 te zien en maken kans om nadien deel uit te maken van de vaste museumcollectie +++ Het Noord-Veluws Museum is op zoek naar kunstwerken van **Jos Lussenburg** voor een voorjaarsexpositie in 2017.

Geïnteresseerde eigenaars kunnen contact opnemen via contact@noord-veluws-museum.nl +++ Het Centraal

Gerard van Honthorst, 'De koppelaarster', 1625. Paneel, 71 x 104 cm. Collectie Centraal Museum Utrecht, aankoop met steun van de Vereniging Rembrandt 1951. © Foto: Centraal Museum, Utrecht. Foto: Tom Haartsen.

Personalia

MARIETTE DÖLLE GAAT KRANENBURGH MUSEUM LEIDEN

Kunstinstelling TENT Rotterdam neemt afscheid van haar artistiek leider: vanaf 1 juni gaat Mariette Dölle aan de slag als directeur van Kranenburgh in Bergen. Dölle was sinds 2006 actief bij TENT, waar ze inzette op internationale bekendheid en het ondersteunen van jonge kunstenaars en curatoren.

Mariette Dölle. © Foto: Aad Hoogendoorn.

NIEUWE ALGEMEEN DIRECTEUR VOOR HET SCHEEPVAARTMUSEUM

Op 1 juli mag het Amsterdamse Scheepvaartmuseum Michael Huijser verwelkomen als algemeen directeur. Huijser was eerder hoofd van Het Rembrandthuis en het Zuiderzeemuseum en stond aan de wieg van Art Rotterdam.

Michael Huijser.

IN MEMORIAM JAN D'HOND

Toen wij in 1968 onze antiekzaak begonnen, had Jan d'Hond zijn winkel in Zwijndrecht al. Naast zijn kortstondige baan in het bedrijfsleven was zijn winkel op vrijdagmiddag en zaterdag open. Hij werd al snel bekend en had regelmatig 'partijtjes', waar collega's nog wat aan konden verdienen, hij was ook één van de eersten die Franse comtoiseklokken verkocht. Toen de bekende antiquair Jongeneel in Dordrecht stopte, nam Jan zijn zaak aan het Stadhuisplein over en werd hij fulltime antiquair. Tegelijkertijd stonden we op de antiekbeurs in de Kunstmin te Gouda en later op de Kunst- en Antiekbeurs te Breda. Jan was bestuurslid van de Vereniging Nederlands Antiquairs Genootschap. Toen hij 65 werd verkocht hij zijn zaak en kocht oude panden, die hij restaureerde en waarvan daarna enkele de monumentenstatus kregen. Jan d'Hond.

gen. Als fervent zeiler genoot hij van zijn boot. Op 21 februari vertelde hij me, dat de dokter had gezegd, dat hij nog maar kort te leven had. In de leeftijd van 80 jaar is Jan op 22 april overleden. Jan was een goede vriend, een integer en bijzonder mens, wij zullen hem missen. Reinold Stuurman

IN MEMORIAM HENNIE STOLK

In de leeftijd van bijna 69 jaar is onverwacht Hennie Stolk overleden. Hennie was bekend als fervent verzamelaar van Indonesisch en Aziatisch textiel en om zijn collectie te verbeteren handelde hij daar ook in. Rond zijn zestigste jaar ging hij met vervroegd pensioen en kon hij zich helemaal wijden aan zijn grote passie. Omdat hij hooggekwalificeerde stukken kocht en verhandelde werd zijn naam internationaal bekend. Hij reisde er de hele wereld voor rond en bezocht de grote textielbeurzen in Londen, Parijs en San Francisco. Bij Veilinghuis Peerdeman analyseerde en beschreef hij verleden jaar nog een grote collectie Indonesische doeken. De beurs in Londen waar hij een stand had gehuurd moest helaas door zijn overlijden worden afgezegd. Hij had nog grote plannen om zich als handelaar te vestigen. Met Hennie is veel kennis verloren gegaan. Wij wensen zijn vrouw Renée, zijn kinderen en kleinkinderen veel sterkte. Reinold Stuurman

Hennie Stolk.

Jan van Vuuren, 'Straatje in Hattem'.

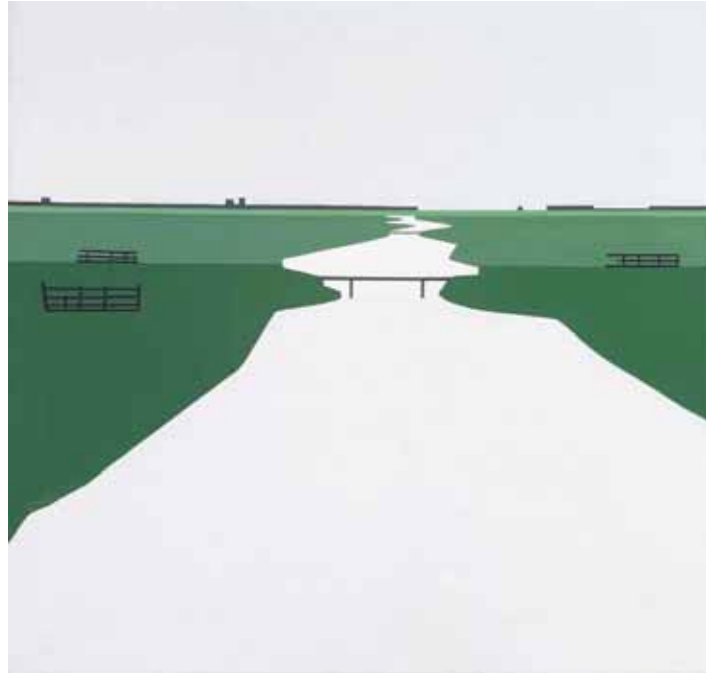
Jan van Vuuren, dé schilder van de Veluwe

Hoewel Jan van Vuuren (1871-1941) geboren is in een klein dorp in Zuid-Holland, bracht zijn liefde voor het landschap hem naar de Veluwe, waar hij alles vond wat hem als kunstenaar boeide. Hij woonde er bijna veertig jaar, voornamelijk in Nunspeet. Als een van de groep Nunspeetse kunstenaars heeft hij het eigene van de Noordwest-Veluwe vastgelegd: de bossen, de heide, de boerenwoningen en de straatjes in de oude dorpen en stadjes.

Al op jonge leeftijd werd zijn te-kentalent herkend en voordat Jan

van Vuuren zich in Nunspeet vestigde, had hij al enige bekendheid. Als aankomend schilder ontving hij de gouden medaille van de schildersklas op de Academie in Den Haag. Hij exposeerde in Parijs en kreeg daar op de wereldtentoonstelling van 1900 voor een ingezonden stuk het 'Diplome d'Honneur'.

Noord-Veluws Museum
Winckelweg 17a
Nunspeet
www.noord-veluws-museum.nl
18-06 t/m 15-01

Rein Draijer, 'Hollands landschap', 1975. Particuliere Collectie.

Rein Draijer

De schilder-beeldhouwer Rein Draijer (1899-1986) was een van de beste kunstenaars van zijn generatie. Hij belichaamt misschien wel hoe wij onszelf graag zien als Nederlanders. Zijn oeuvre ademt 'Hollandse' beheerstheid. Hij temde de werkelijkheid tot heldere beelden, tot haar pure essentie. Zijn liefde voor ons georganiseerde landschap, het water, de lucht en de verte schilderde hij in grote lijnen. Polders, duinen en ook de moderne stad vatte hij in een plat vlak. Hij balanceerde op de grens van

het minimum op zoek naar het maximum. Uiterlijk koel, maar in wezen zeer intens. Zoals een recensent ooit schreef: 'Draijer maakt geen verbeelde poëzie, maar strak gehouden proza. Een soort Bordewijk in verf'. Museum MORE organiseert de eerste grote overzichtstentoonstelling over Rein Draijer sinds 35 jaar.

Museum MORE
Hoofdstraat 28
Gorssel
museummore.nl
19-06 t/m 25-09

Boschiaans design van Nacho Carbonell

In het kader van het Jheronimus Boschjaar 2016 toont het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch ontwerpen van de Spaanse designer Nacho Carbonell (*1980) in de tentoonstelling 'On the Origin of Pieces'. Het Stedelijk Museum ziet parallellen tussen de designstijl van de Spaanse ontwerper en de manier waarop Jeroen Bosch de wereld weergaf.

Nacho Carbonell beschouwt zijn stoelen, banken en lampen als levende wezens met een eigen persoonlijkheid. Ze zijn nauwelijks als gebruiksvoorwerp herkenbaar door de coonachtige vormen, ruwe huid en organische uitsteeksels. Het oeuvre van Nacho Carbonell ligt op de grens van design en sculptuur. Hij werkt meer als een kunstenaar dan als een functionalistisch ontwerper. Zijn ontwerpen ontstaan handmatig, opgebouwd met behulp van assistenten in een groot atelier in Eindhoven.

Stedelijk Museum
De Mortel 4
Den Bosch
www.sm-s.nl
18-06 t/m 11-09

De ontwerpen van Carbonell zien eruit als levende wezens met een eigen persoonlijkheid. foto: Inga Powilleit.

ook

dat is een portret!

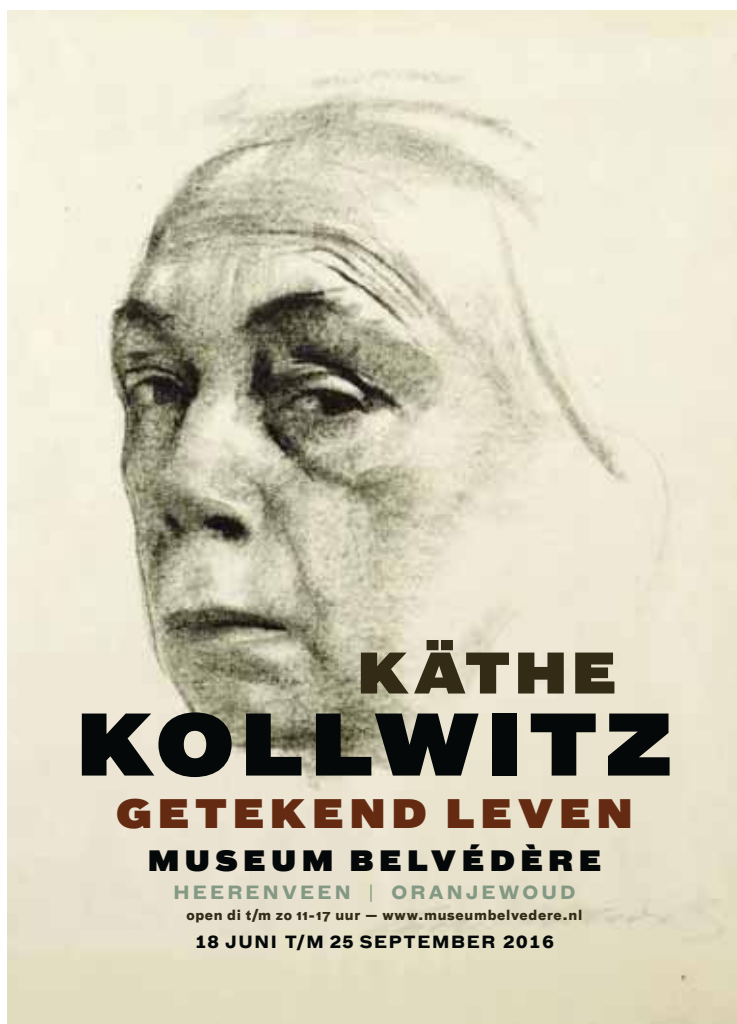
van ego tot emo

21 februari t/m
14 augustus 2016

in samenwerking met

**Dutch
Master
Painters**

**BREDA'S
MUSEUM**

**KÄTHE
KOLLWITZ**

GETEKEND LEVEN

MUSEUM BELVÉDÈRE

HEERENVEEN | ORANJEWOUDE

open di t/m zo 11-17 uur — www.museumbelvedere.nl

18 JUNI T/M 25 SEPTEMBER 2016

VERLENGD!

**Colore, glas
van Ettore
Sottsass**

Wegens groot
succes is de
tentoonstelling van
Ettore Sottsass
verlengd tot en
met **2 oktober
2016**. Geniet van
kleurrijk Italiaans
designglas!

nationaalglasmuseum.nl
0345 614 960

**Nat.glas
museum
Leerdam**

Meesterwerken uit Roemenië

Frans Snyder, 'Keukenstuk met Christus in Emmaus', 1610-1620. Olieverf op doek, 114,5 x 101,7 cm. Muzeul Național Bruken-thal, Sibiu.

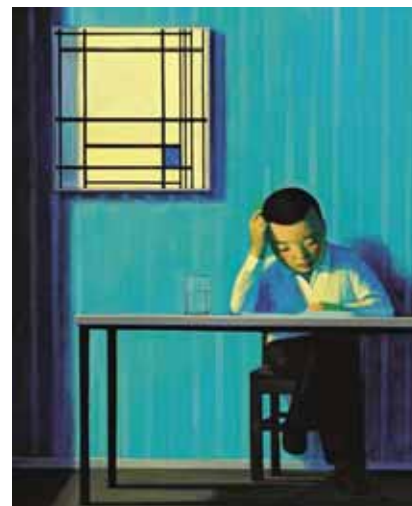
Als onderdeel van 'Bosch Grand Tour' presenteert Het Noordbrabants Museum een vijftigtal schilderijen van oude meesters, afkomstig uit het Bruken-thal Museum in het Roemeense Sibiu. De collectie van dit museum is

aangelegd door baron Samuel von Bruken-thal (1721-1803), een gepassioneerde kunstverzamelaar. Werken van onder meer Jan van Eyck, Hans Memling, Marinus van Reymerswaele, Jacob Jordaens, David Teniers, Jan van Goyen, Leonaert Bramer en Pieter Brueghel de Jonge, laten de invloed zien die zij hadden op schilders uit andere Europese landen. Samen met Bosch brachten zij de schilderkunst van de Lage Landen op het allerhoogste niveau. Omdat de werken zich al meer dan tweehonderd jaar in Sibiu bevinden, zijn de meeste niet eerder in het buitenland te zien geweest en zeker niet in Nederland.

Noordbrabants Museum
Verwerstraat 41
Den Bosch
www.hetnoordbrabantsmuseum.nl
 18-06 t/m 09-10

Mondriaan in de ogen van Liu Ye

Dat Mondriaan tot ver over de grenzen inspireert, is niet echt verwonderlijk gezien zijn wereldwijde bekendheid en baanbrekende stijl. De generatie kunstenaars van na het Tiananmen-protest, waartoe Liu Ye (geb. 1964) ook behoort, brachten na hun vlucht Chinese kunst naar het Westen en zorgden voor een blijvende invloed op de kunsthandel. De werken van Liu Ye bevatten zowel abstracte als realistische elementen. Een gevolg van de invloed van een westerse als Chinese schildertraditie. Aanvankelijk vormden de schilderijen van Mondriaan een onderdeel van zijn schilderijen, later verwerkte hij elementen die verwijzen naar de schilder in zijn doeken maar de invloed blijft duidelijk zichtbaar. Voor het eerst en dankzij de medewerking van een groot aantal privéverzamelaars kent Europa een grote solotentoonstelling van deze succesvolle Chinese kunstenaar.

Liu Ye, 'Zelfportret met Mondriaan'.

Mondriaanhuis
Kortegracht 11
Amersfoort
www.mondriaanhuis.nl
 10-06 t/m 09-10

Amp Smit: keramiek, schilderijen en tekeningen

Deze zomer is in Museum Gouda een overzichtstentoonstelling over kunstenaar Amp Smit (1903-1976) te zien, met keramiek, schilderijen en tekeningen. De in Utrecht geboren Anthonie (Amp) Theodorus Smit kreeg zijn opleiding aan de Utrechtse Kunstnijverheidsschool en later aan het Instituut Piersma en de Rijks-academie van Beeldende Kunsten in Amsterdam. Hier ontwikkelde hij zich tot een zeer bekwaam en veelzijdig kunstenaar, die zich met diverse disciplines zou bezighouden. Hij vernieuwde het sieraardewerk door moderne technieken te introduceren, zoals decoreren met gespoten verven en glazuren. Daarnaast maakte hij een hele reeks plastiekjes, en ontwerpen voor glas-in-loodramen en tegeltableaus, onder andere voor winkels van De Gruijter. Na zijn vertrek bij de plateelbakkerij maakte hij als vrij kunstenaar schilderijen in de stijl van Picasso.

Museum Gouda
Oosthaven 9
 (tevens museumwinkel)
Achter de Kerk 14
 (tevens museumcafé)
Gouda
www.museumgouda.nl
 12-07 t/m 09-10

Amfoor, voorzien van geabstraheerd floraal decor, 1930, modelnr. 1218, hoogte 42,5 cm, coll. Museum Gouda, uitvoering NV Plateelbakkerij Zuid-Holland, Gouda, ontwerp decor: Amp Smit

Nu te zien in Museum Joure

NIEUW!

200 jaar innovatie en vakmanschap

23 april 2016 t / m 16 april 2017

**MUSEUM
Joure**

www.museumjoure.nl

PANORAMA
MESDAG
DEN HAAG HOLLAND

PANORAMA CONTIO NUUM

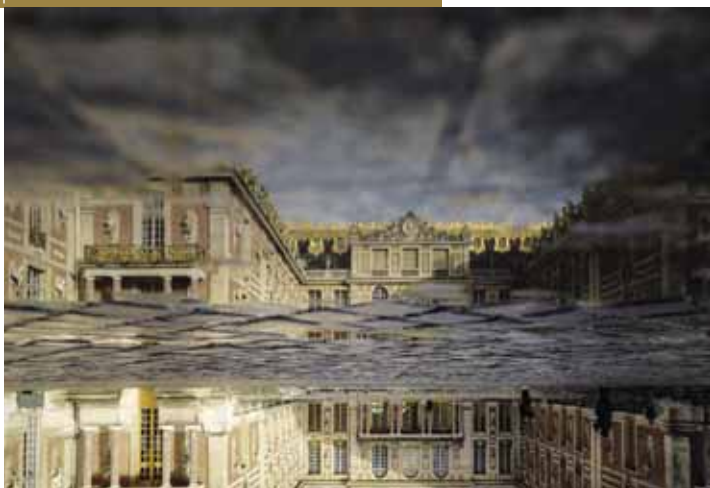
9 APRIL
T/M
2 OKTOBER

ZEGER REYERS
GERCO DE RUIJTER
PIETERTJE VAN
SPLUNTER

PANORAMA-MESDAG.NL

M
mondriaan
fonds

© Olafur Eliasson.

Olafur Eliasson

Vanaf juni is werk van Olafur Eliasson te bewonderen in het park van het Paleis van Versailles. Hij treedt daarmee in de voetsporen van illustere voorgangers, zoals Giuseppe Penone, Takashi Murakami, Jeff Koons en (vorig jaar) Anish Kapoor. Het is een tentoonstelling waar veel van wordt verwacht, gezien de verbluffende expressieve kracht van sommige van zijn eerdere interventies, zoals 'Ice Watch' in december 2015: twaalf ijsblokken uit Groenland die hij liet smelten vóór het Pantheon in Parijs, om de aandacht

te vestigen op de klimaatverandering. In 2003 pakte hij uit met de opzienbarende installatie 'The Weather Project', een grote artificiële zon in de Turbine Hall in Tate Modern, in Londen. Benieuwd wat Olafur Eliasson dit keer met dit thema zal aanvangen op het vroegere domein van de Zonnekoning! (ah)

Château de Versailles
Places d'Armes
Versailles
www.chateauversailles.fr
 07-06 t/m 30-10

Parels van de Duitse edelsmeedkunst

In de 16e eeuw bereikte de levenskunst van de Duitse adel en hoge burgerij haar hoogtepunt qua raffinement, zoals blijkt uit de objecten bijeengebracht voor deze tentoonstelling. Het gaat om edelsmeedwerk te danken aan de grootste meesters uit Neurenberg, Augsburg, Hamburg, Dresden en Berlijn. Deze uitgelezen objecten getuigen van hun weergaloze vakkennis en creativiteit, zoals blijkt uit de veelheid van gebruikte materialen (onder meer ivoor en paarlemoer) en de uiteenlopende vormen (onder meer bekertjes in de vorm van een schip of windmolen). De stukken komen uit de collectie bijeengebracht door Rudolf-August Oetker en passen perfect bij de permanente collecties van de Fondation Bemberg, waar ze in de zomermaanden te zien zullen zijn. (ah)

Fondation Bemberg
Place d'Assezat
Toulouse
www.fondation-bemberg.fr
 01-07 t/m 25-09

Abraham Jarnnizer, Pokal, Neurenberg, ca. 1580-1590, opgelegd met ivoor.

Alex Katz

De artistieke carrière van Alex Katz kwam tot ontwikkeling in het New York van de jaren 1950 en 1960, toen alle schijnwerpers waren gericht op het abstract expressionisme en de popart. Hij was een schilder van het moderne leven in de Verenigde Staten. In zijn grotendeels figuratieve oeuvre beperkte hij de figuur tot de essentie en gebruikte hij contrasterende vlakke tinten. Zijn werk werd niet alleen beïnvloed door de filmkunst, de reclame, de muziek en de poëzie, maar ook door zijn naaste omgeving. Hij creëerde trouwens ook sculpturen en gravures. Hij schilderde tal van portretten en ook een aantal landschappen. Vooral die laatste krijgen we te zien op deze tentoonstelling, samen met enkele recente portretten. (ah)

Serpentine Gallery
Kensington Gardens
Londen
www.serpentinegalleries.org
 08-06 t/m 11-09

Alex Katz, '4 pm', 2014. Olie op doek. The Collection of Marguerite Steed Hoffman. Courtesy of Gavin Brown's enterprise. © de kunstenaar. DACS, Londen, VAGA, New York, 2016.

**noord-veluws
museum**

JAN VAN VUUREN (1871-1941)

IN PERSPECTIEF

18 juni 2016 t/m 15 januari 2017

Winckelweg 17a, 8071 DN Nunspeet

www.noord-veluws-museum.nl

**Nacho
Carbonell**

On the Origin of Pieces

**18 juni
t/m
11 sept**

bezoek ook:
Fernando Sánchez Castillo
Introduction to the Stone of Madness

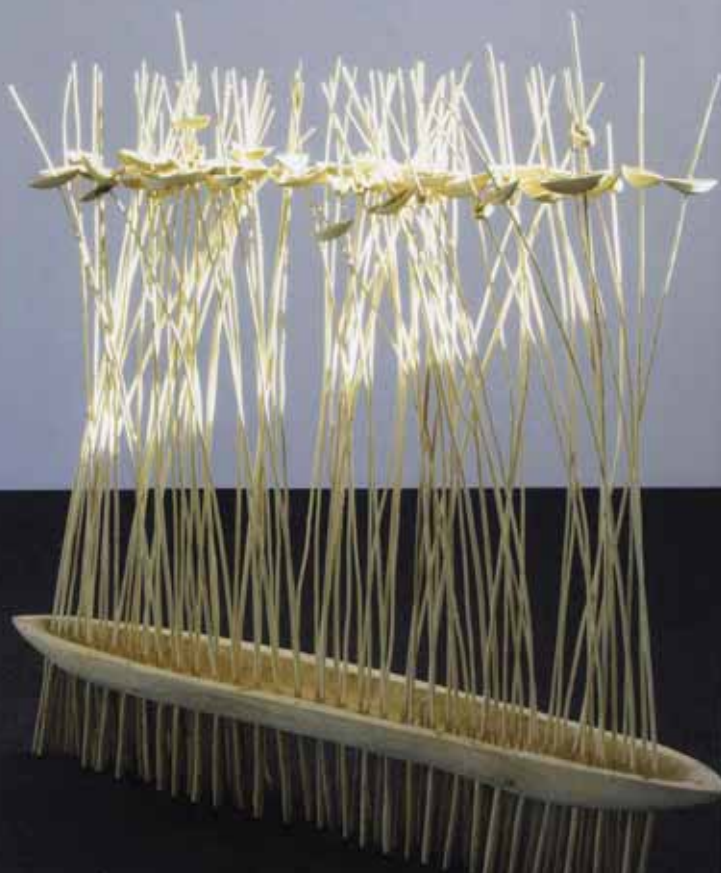
**stedelijk museum
s-hertogenbosch**

**Bosch
Grand Tour**

4 Beeldende steden
2 musea
10 herenboerderijen

'SH
s-hertogenbosch

**VEENKOLONIAAL MUSEUM
VEENDAM**

**GORDON BROWN
HOUTGETIJDEN**

29-5 / 25-9

www.veenkoloniaalmuseum.nl

Hokusai en de manga's

Jed Henry, 'Blue Storm', 2013, xylografie.
© de kunstenaar.

De verwantschap tussen de prenten van de beroemde kunstenaar Katsushika Hokusai en de manga-tekeningen beperkt zich niet tot hun geografische afkomst (Japan).

Er zijn nog tal van andere gelijkenissen: de thema's en motieven, de stijl, de manier waarop beeld en woord met elkaar zijn verbonden en tot op zekere hoogte ook de productiemethode. Dit alles wordt aanschouwelijk gemaakt op deze tentoonstelling, aan de hand van originele tekeningen en litho's van 'ukiyo-e'-kunstenaars, onder wie Hokusai en Utagawa Kuniyoshi, mangaboeken, originele en voorbereidende tekeningen voor manga's, (teken)films en video-games. (ah)

MK&G
Steintorplatz
Hamburg
www.mkg-hamburg.de
08-06 t/m 25-09

Tuinkunst

De tuin is de ideale plek voor een ontmoeting tussen mens en natuur. Maar hoe wordt de tuin uitgebeeld in de kunst? Hoe brengt de kunstenaar tot uiting wat de mens voelt in die omgeving die hem charmeert en zelfs fascineert, die hij bestudeert en aan zich wil onderwerpen? Deze tentoonstelling vertelt ons alles over de relatie tussen mens en tuin en laat zien hoe kunstenaars de afgelopen vier eeuwen het tuingebeuren hebben uitgebeeld. Ze was vorig jaar al te zien in Londen en vindt straks plaats in een ander gebouw van de Britse Kroon, het Palace of Holyroodhouse, in Edinburgh. We krijgen natuurlijk schilderijen te zien, maar ook botanische studies, manuscripten en andere kostbare boeken. (ah)

Queen's Gallery
Palace of Holyroodhouse
Canongate
Edinburgh
www.royalcollection.org.uk
05-08 t/m 19-02

Isaac Oliver, 'Jonge man onder een boom', ca 1590-1595. The Royal Collection Trust. © Her Majesty Queen Elizabeth II, 2016.

Betsabeé Romero, 'Piel de casa', 2001, kleurenfoto op Kodak Digital Paper, bevestigd op aluminium, 69,5 x 103,9 cm. Daros Latinamerica Collection, Zürich. © de kunstenaars.

Without Restraint

De Daros Latinamerica Collection (Zürich) is uniek in Europa. Het is immers de eerste privéverzameling met een panel van deskundigen inzake hedendaagse kunst in Latijns-Amerika. Bovendien telt ze een groot aantal werken van vrouwelijke kunstenaars. Deze tentoonstelling brengt werk van een dertigtal Mexicaanse kunstenaressen die allen werken rond de 'mexicaansheid'. Ze stellen niet alleen vragen bij de

heersende machtsorde in de Mexicaanse samenleving, maar bieden ook een meer universele kijk op de grote thema's van het hedendaagse leven, zoals geweld, identiteit en migratie, de natuur en het stadsleven. (ah)

Kunstmuseum
Holderstrasse 8
Bern
www.kunstmuseumbern.ch
03-06 t/m 23-10

De collectie Hans & Inge Fuchs

Peter Lane, 'Mountain winter sky', 1997.
Porselein.

Hans en Inge Fuchs begonnen in 1989 met het verzamelen van keramiek. Dit bracht hen al snel bij Loes & Reinier International

Ceramics, waar ze het werk van buitenlandse keramisten leerden kennen. Het was de start van een jarenlange en innige samenwerking. De verzameling nam na verloop van tijd grotere proporties aan en werd zeer verscheiden: van papierkunst tot objecten en sieraden. Het echtpaar besliste onlangs echter om te 'ontzamen' en selecteerde zo'n 100 keramieken objecten van 41 (inter)nationale kunstenaars die tijdens de ontzamententoonstelling worden gepresenteerd. Vooral Inge wil met deze expositie een geïnteresseerd publiek samenbrengen dat de bijzonderheid van keramiek kan smaken: van aardewerken theepotten en minimalistische schalen tot kleurrijke vazen.

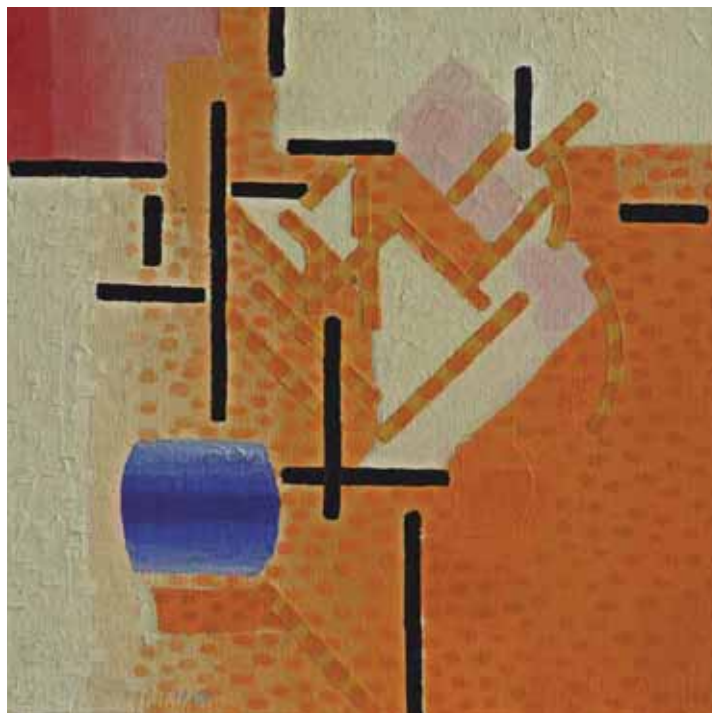
Loes & Reinier International Ceramics
Korte Assenstraat 15
Deventer
www.loes-reinier.com
26-06 t/m 13-08

Onno Boerwinkel

Het werk van de hedendaagse kunstenaar Onno Boerwinkel (*1950), ligt volledig in de lijn van de Hollandse tekentraditie uit het begin van de 20e eeuw. Via de sgraffito pasteltechniek, waarbij een lijntekening wordt gekrast uit verschillende lagen, legt Boerwinkel kuierende kofiedrinkers vast die dagelijks zijn Amsterdamse atelier passeren. Ook Italiaanse dorpsfeesten en luiende koppels aan de waterkant zijn geliefde onderwerpen van de kunstenaar. Hein A.M. Klaver Kunsthandel presenteert met de tentoonstelling 'Hollandse Meesters in pastel' een greep uit het oeuvre van Boerwinkel, samen met werk van Nederlandse tekenkunstenaars uit het verleden die hem inspireerden, zoals van Piet van der Hem, Leo Gestel en Jan Sluijters.

Hein A.M. Klaver Kunsthandel
August Janssenweg 7
Baarn
www.heinklaver.nl
17-06 t/m 19-06
24-06 t/m 26-06

Onno Boerwinkel, 'Poffertjeskraam Laren'.
13 x 18 cm.

Jaap Hillenius, 'Herinnering', 1988. 45 x 45 cm.

Jaap Hillenius

1990: het jaar waarin Galerie Blom het levenslicht ziet en de eerste solotentoonstelling van Jaap Hillenius (1934-1999) organiseert. De Amsterdamse kunstenaar groeide nadien uit tot één van de vaste exposanten van de galerie, tot hij in 1999 het leven liet na een tragisch ongeval. Hillenius liet zich voor zijn schilderijen graag inspireren door de natuur en reisde onder andere naar de woestijn van Arizona en het oerwoud van Guatemala. Deze ongewone omgevingen brachten

heldere kleurencomposities teweeg, waarin regelmatig de techniek van het pointillisme te herkennen valt. Deze zomer brengt de galerie opnieuw een reeks explosieve schilderijen van Hillenius samen, waaronder werk dat nog niet eerder tentoongesteld werd.

Galerie Blom
Joh. de Wittstraat 43
Dordrecht
www.galerieblom.nl
t/m 25-06

KunstRAI

Voor haar 32e editie brengt de KunstRAI opnieuw een flink aantal Nederlandse galerieën samen in Amsterdam. De lentebeurs verwelkomt zo'n 60 exposanten uit de hedendaagse autonome en toegepaste kunstwereld, waaronder Jaski, Art Gallery O-68, Kunstconsult en Sophie Maree. De stad Berlijn geniet speciale aandacht via 'Focus Berlin': "Hiervoor is door de organisatie een aantal kwalitatief hoogstaande galerieën uitgenodigd", zegt Eduard Planting, die samen met Jan Van Hoof, Rob Koudijs, Esther Munsters, Fleur Schekel en Rob Malasch, deel uitmaakt van de nieuwe advies- en selectiecommissie. Malasch werkte samen met WOW, een Amsterdams platform dat jong kunsttalent bijstaat, een backstage-presentatie voor de beurs uit. Dit cross-over project sluit naadloos aan bij de brede oriëntatie van de KunstRAI.

Amsterdam RAI
www.kunstrai.nl
01-06 t/m 05-06

Ted Noten, '3D paperprint Bag'. Te zien bij Galerie Rob Koudijs (Amsterdam).

Licht op zilver

Informatierubriek Hedendaags Zilver Nederland

Paul de Vries, 'Swirl', wijnkoeler, 2015, fijnzilver (99,9%), 35x20x18(h) cm. Foto: Hans Hogervorst.

Een Nederlandse Stadtgoldschmied

De bekende zilversmid Paul de Vries met atelier in Schoonhoven is benoemd tot Stadtgoldsmied 2016 van de Duitse gemeente Schwäbisch Gmünd. De eervolle status van stadsedelmid brengt mee dat dit jaar een solotentoonstelling van zijn zilverwerken wordt gehouden in het Silberwarenmuseum Ott-Pauser Fabrik in Schwäbisch Gmünd (ten oosten van Stuttgart, Duitsland). De tentoonstelling opent op 17 juli en loopt tot 2 oktober 2016. Ook zal Paul de Vries in juli als gastdocent deelnemen aan een workshop met

zilversmeden waarin hij zijn grote ervaring en kunde op gebied van de zilversmeedkunst zal delen.

Zilverkunst in Nederland

Op 16 april is de grote tentoonstelling Zilverkunst in Nederland in het Gemeentemuseum Den Haag geopend. Achtenveertig zilversmeden, ontwerpers en andere kunstenaars zijn vertegenwoordigd met 138 werken van zilverkunst ontworpen en vervaardigd in de afgelopen dertig jaar, waarvan 92% uit privébezit. Ter gelegenheid van deze tentoonstelling is het kunstboek 'Zilverkunst in Nederland' uitgegeven met 140 foto's; 70%

Eén van de met zilverkunst ingerichte museumzalen van het Gemeentemuseum Den Haag gemaakt tijdens de opening. Foto: Rob Glastra.

van de afgebeelde zilverwerken wordt op de expositie getoond. Deze unieke tentoonstelling in het Haags Gemeentemuseum is nog te zien tot 21 augustus 2016.

Hebt u ook een aankondiging betreffende hedendaags zilver? Laat het ons weten op: silverinmotion@outlook.com.

Picasso in Holland

Pablo Picasso (1881-1973) woont nog maar een paar jaar in Parijs als hij aan het begin van de zomer van 1905 de grote stad voor het Noord-Hollandse platteland verruult. Tijdens een vakantie van waarschijnlijk drie weken maakt hij vanuit Schoorl en Schoorlham uitstapjes naar Alkmaar en Hoorn.

TEKST: SANDRA JONGENELEN

Hij bezoekt de kaasmarkt, bestudeert de windmolens en legt die 'exotische wereld' vast in schetsboeken. Van de boerenmeisjes maakt hij gouaches, naakt en in klederdracht. Voor het eerst is al dat Hollandse werk – 111 jaar na datum – bij elkaar te zien op de tentoonstelling 'Picasso in Holland. Les belles Hollandaises' in het Stedelijk Museum Alkmaar. Belangrijke buitenlandse bruiklenen zijn aangevuld met historisch materiaal, waaronder de ansichtkaarten die Picasso aan zijn vriend, de dichter Apollinaire in Parijs stuurt. Nog niet eerder werden de gouaches 'La belle Hollandaise' uit Australië en 'Les trois Hollandaises' uit Parijs herenigd, in combinatie met twee schetsboeken.

'Picasso-stoeltje'

Aanleiding voor de tentoonstelling is een bijzondere schenking aan het museum: een caféstoel. Het verhaal gaat dat Picasso daar vaak op zat te werken. Het is een eenvoudig houten exemplaar uit hotel/café 's Lands Welvaren in Schoorlham, een plek waar vroeger ook wel lokale kunstenaars kwamen.

Anno 1905 staat de zaak vol stoelen met armleuningen. De gasten zitten er prima op, maar Picasso niet. Met zijn 1.63 cm kan hij zich slecht bewegen. Een tekening maken wordt helemaal lastig. En dus zet de uitbater speciaal voor hem een eenvoudiger exemplaar neer. Na zijn vertrek verhuist het 'Picasso-stoeltje' naar zolder. Totdat de dochter van de uitbater gaat trouwen.

Ze trekt naar Winkel, een pittoresk dorp in de omgeving en neemt het meubel mee. Misschien is het deel van haar uitzet. Wie weet maakte de Spaanse kunstenaar indruk op het zesjarige meisje dat zij toen was. Haar hoogbejaarde zoon schonk het vorig jaar aan het museum. Het is een doodgewoon exemplaar, dertien in een dozijn. Maar heel bijzonder vanwege de wereldberoemde gebruiker.

links

Pablo Picasso, 'Les trois Hollandaises', 1905. Gouache, 77 x 67 cm. Collectie Musée Picasso, Centre Pompidou, Parijs.

onder

Stoel waar Picasso op heeft gezeten, ca. 1900, hout. Anonieme maker. Collectie Stedelijk Museum Alkmaar.

boven In het vakantiehuisje in Schoorl maakt Schilperoorts broer de enige foto die van Picasso's bezoek bewaard is gebleven. Schilperoort zit aan het bureau met op de armléuning Nelly Timmer. Zij maakte het huisje schoon. Picasso staat daarachter.

onder Pablo Picasso, 'La belle Hollandaise', 1905. Gouache, 77,1 x 65,8 cm. Collectie Queensland Art Gallery, Brisbane. ©Succession Picasso 2016.

Artistieke gevolgen

De tentoonstelling laat zien wat de 23-jarige kunstenaar in Noord-Holland doet. Hoe hij zijn omgeving op papier vastlegt en waar hij in zijn hoofd mee bezig is. Daaruit blijkt dat hij meer doet dan om zich heen kijken. Hij denkt na over nieuwe schilderijen en compositorische problemen van onvoltooid werk in Parijs. Voor het beroemde schilderij 'Familie van saltimbanques' schetst hij de achtergrond, een 'terrain vague' dat op de duinen bij Schoorl lijkt. Het schilderij hangt nu in de National Gallery of Art in Washington. Hij schetst verschillende figuren en schrijft op de buik van de 'sterke man' de kleur: Rojo (rood). Ook maakt hij diverse figuren van het schilderij 'Bruiloft van Pierrette', waaronder de voorovergebogen harlekijn met de linkerarm op zijn rug. Met zijn verblijf in Nederland neemt Picasso afstand van zijn atelier en kan hij na terugkomst een nieuwe stap in zijn kunstenaarschap zetten. Het Hollands intermezzo luidt dan ook de tweede fase van zijn roze periode in. Twee jaar later breekt hij door met 'Les Femmes d'Alger' (1907), het eerste kubistische werk ooit. Het hangt nu als absoluut topstuk in het Museum of Modern Art in New York. Decennia later is Picasso uitgegroeid tot één van de grootste kunstenaars van de twintigste eeuw.

Tom Schilperoort

Picasso komt op uitnodiging van zijn vriend Tom Schilperoort (1882-1930) naar Nederland. Hij scheelt maar een paar maanden met deze bohémien, die in Parijs als correspondent voor Nederlandse media werkt. Schilperoort schrijft over kunstenaars als Kees van Dongen, Toulouse-Lautrec, Renoir, Rodin en de danseres Mata Hari. Hij treedt ook op als voordrachtskunstenaar in café 'Le Lapin Agile'. Op die plek – dé ontmoetingsplaats van de Parijse artistieke avant-garde – leren Picasso en Schilperoort elkaar kennen. Schilperoort zal de zomer van 1905 in Schoorl doorbrengen, een onbedorven boerengehucht in Noord-Holland aan de voet van een gigantisch duin. Heeft de 23-jarige Picasso zin om langs te komen? Met dank aan een erfenis zal Schilperoort het verblijf betalen.

Als Picasso's vriend, schrijver en dichter Max Ja-

De tentoonstelling laat zien wat de 23-jarige kunstenaar in Noord-Holland doet. Hoe hij zijn omgeving op papier vastlegt en waar hij in zijn hoofd mee bezig is.

Met zijn verblijf in Nederland neemt Picasso afstand van zijn atelier en kan hij na terugkomst een nieuwe stap in zijn kunstenaarschap zetten.

cob, twintig francs van de conciërge weet te bies-
sen, kan Picasso een treinkaartje kopen. Hij vult
een schoudertas met kleren, verfspullen en een
schetsboek. Ook neemt hij penselen mee. Als ze
niet in de tas passen, breekt hij een stuk van de
stelen af.

Le Bateau-Lavoir

Artistiek zit Picasso rond deze tijd in zijn 'roze
periode' (1904 -1906), waarin zijn palet letterlijk
die kleuren bevat. Hij heeft net zijn 'blauwe pe-
riode' (eind 1901- half 1904) achter zich gelaten,
de fase waarin het blauw domineert. Hij schildert
dan depressieve taferelen vol wanhoop, armoede
en eenzaamheid. Mensen met schonkige lijven
staren doods voor zich uit. Zelf zegt Picasso dat
de zelfmoord van zijn beste vriend Carles Casage-
mas daar deels verantwoordelijk voor is.

In Parijs heeft Picasso een atelier in een hou-
ten gebouw in Montmartre dat de kunstenaars
schertsend 'Le Bateau-Lavoir' noemen. Het doet
ze denken aan de wasboten in de Seine. De Ne-
derlandse kunstenaar Kees van Dongen woont
en werkt er, evenals Braque, Modigliani en Juan
Gris. De plek groeit uit tot culturele 'hotspot' van
de avant-garde. De kunstenaars leven in armoe-
dige omstandigheden. Het studiogebruik heeft
geen gas en elektriciteit. In het gedeelde atelier
met Max Jacob verbrandt Picasso tekeningen om
warm te blijven, vertelt hij later.

Naakt

In Schoorl is het contrast met Parijs enorm. Het
dorp kent nog geen dertienhonderd inwoners en
het centrum telt negentien huizen. Picasso blijft
er een paar dagen. In het vakantiehuisje maakt
Schilperoorts broer ook de enige foto die van het
bezoek bewaard is gebleven. Schilperoort zit aan
het bureau met op de armleuning Nelly Timmer.
Zij maakte het huisje schoon. Picasso staat daar-
achter.

Een paar dagen later trekt Picasso naar Schoorl-
dam, waar hij een kamer huurt bij een postbode
langs het Noordhollands Kanaal. En het is daar
dat Picasso de wonderschone gouaches schildert
die nu in Alkmaar hangen. 'Les trois Hollandai-
ses' is bijna een toeristisch plaatje met drie meisjes
in klederdracht. Picasso stelt het samen op basis
van verschillende tekeningen, blijkt uit de twee

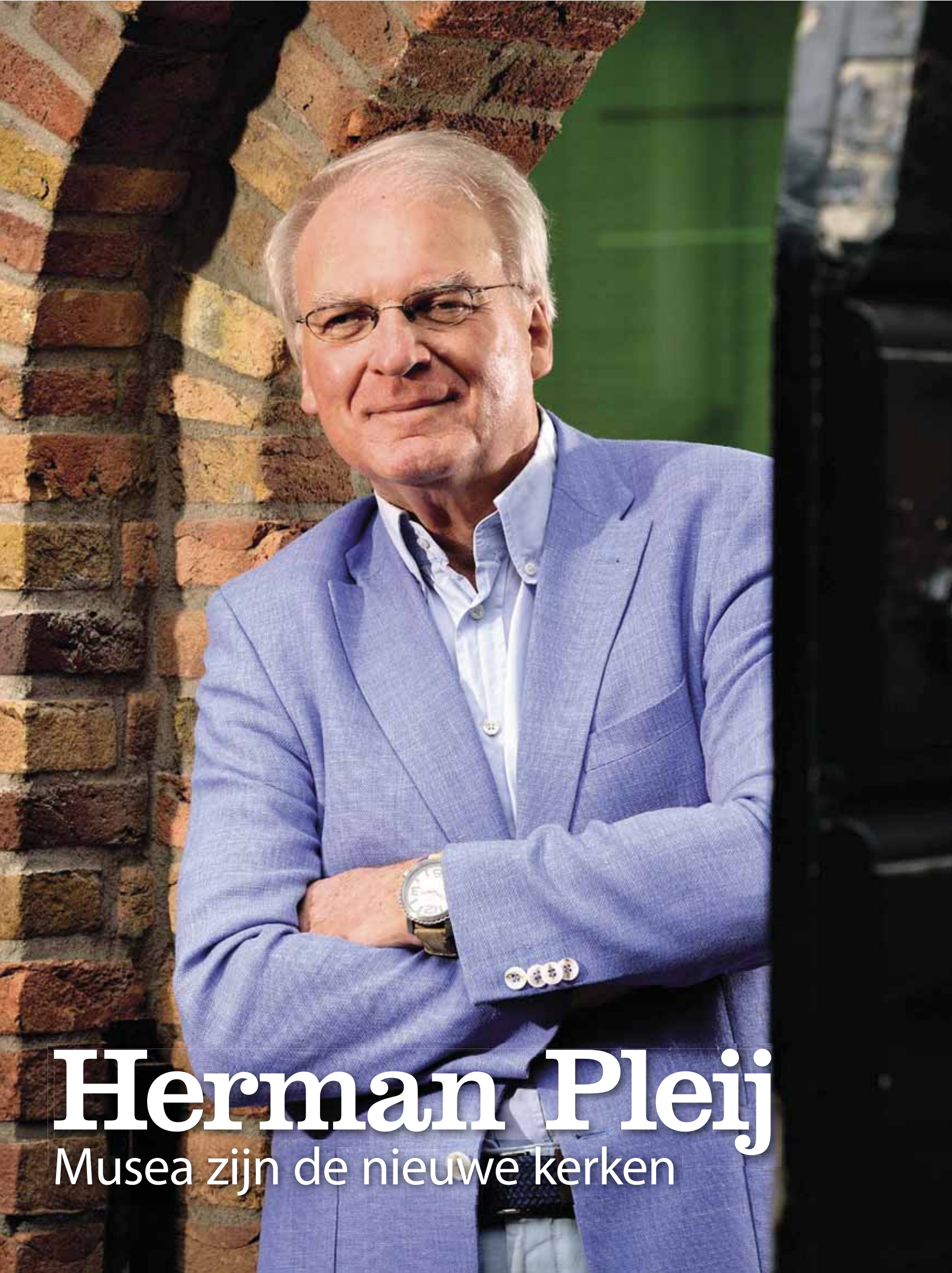
Boerderij aan de Rijksweg nummer
30. Dit is waarschijnlijk de boerderij
die Picasso heeft geschilderd op het
schilderij Les trois Hollandaises.
© Boerderijenstichting Noord-
Holland.

'Hollandse' schetsboeken. De meer uitgewerkte
gouache 'La belle Hollandaise' schildert hij waar-
schijnlijk naar model. Mogelijk is dat Dieuwertje
de Geus, de dochter van de postbode of Nelly
Timmer. Het voluptueuze naakt markeert het
begin van zijn tweede 'roze periode', waarin hij
vooral bij zijn portretten volume weet te scheppen.

Meer weten

Bezoeken

'Picasso in Holland, Les belles
Hollandaises'
Stedelijk Museum Alkmaar
Alkmaar
www.stedelijkmuseumalkmaar.nl
07-06 t/m 28-08

Herman Pleij

Musea zijn de nieuwe kerken

Wie denkt dat het bij middeleeuwse kunst uitsluitend gaat om de verering van Jezus, Maria en heiligen ontdekt in Museum Catharijneconvent dat dit maar de helft van het verhaal is. Zo blijkt uit de tentoonstelling 'De zomer van Herman Pleij'.

TEKST: **BERNADETTE VAN DER GOES**

PORTRETFOTO: **MIKE BINK**

“Weet je waarom Maria in de middeleeuwen altijd zo ingetogen glimlacht?”, vraagt emeritus hoogleraar historische Nederlandse letterkunde Herman Pleij. “Omdat uitbundig lachen gevaarlijk werd gevonden. Wie lacht verliest controle en kan in handen van de duivel vallen. De duivel wacht daarop. Op een Madonna met een serene glimlach krijgt hij geen grip.” Luisteren naar Herman Pleij is als luisteren naar de belevenissen van een avontuurlijke oom die zojuist is teruggekeerd van een van zijn verre reizen. Ook als die reis niet verder ging dan zijn boekenkast of een tentoonstelling ergens in het land. Het maakte hem tot een bekende Nederlander. Want behalve wetenschapper en schrijver is Herman Pleij ook een graag geziene gast in radio- en televisieprogramma's en spreekt hij op bijeenkomsten. Een rasverteller naar wiens verhalen mensen graag luisteren. Omdat ze boeiend en interessant zijn, en misschien wel het belangrijkste: voor iedereen herkenbaar. Want die verhalen gaan vaak over onze eigen cultuur. En daar willen mensen graag meer over weten, is zijn ervaring. Hij ziet wat dat betreft zelfs een stijgende behoefte: “Mensen vragen zich af: hoe komt het dat ik ben wie ik ben?”

Houvast

Een vraag die helemaal past bij onze tijd. Aangezien er tegenwoordig weinig zekerheden bestaan, en de instituten waar wij voorheen met dergelijke zijnsvragen terecht konden steeds minder aanspreken. Terwijl mensen toch ook nu behoefte hebben aan een vorm van houvast. Pleij: “Wij kunnen niet zonder. Voorheen vonden we dat houvast in kerk en geloof of bij ideologieën als het socialisme of het communisme. Maar voor velen zijn die weggevallen. Het interessante is nu dat musea in dat gat zijn gesprongen. Zij bieden een nieuw houvast. Door te laten zien waar wij de erfgenamen van zijn. Eigenlijk zijn musea de nieuwe kerken. En ze vervullen die functie bovendien voor alsmear grotere en bredere groepen. Met gebruikmaking van de nieuwste technieken lukt het musea steeds beter veel mensen te bereiken. Ik heb daar grote bewondering voor.”

Geluidsdouches

Hoewel hij tegelijkertijd met enige nostalgie spreekt over de tijd dat musea plechtige cultuurtempels waren, waar een gewijde stilte heerste

en bezoekers fluisterend rondliepen. “Elitair, ja. Maar het bevatte elementen waar ik nog steeds aan ben gehecht. Ik houd van musea waarin ik rustig kan rondwalen.”

Dus is er bij de tentoonstelling die hij voor Museum Catharijneconvent samenstelde geen audiotour, omdat bezoekers zich daarmee te veel afsluiten van hun omgeving. In plaats daarvan heeft hij zijn teksten ingesproken in zogenaemde ‘geluidsdouches’, die pas aanspringen als bezoekers een object naderen. Verder zijn er filmpjes en verschijnt bij de tentoonstelling een museummagazine dat grotendeels door hem is volgeschreven.

“Musea bieden een nieuw houvast. Door te laten zien waar wij de erfgenamen van zijn.”

*‘Ik ben een echt mannetje’.
Zittend Christuskind als Salvator
Mundi, Mechelen?, begin 16e eeuw,
notenhou, Museum Catharijnecon-
vent, Utrecht.*

“Dat Christus, Maria of heiligen in beweging kwamen was voor middeleeuwers trouwens heel normaal.”

“De opzet van de tentoonstelling is heel eigentijds en creatief, met weinig tekst. Toch had ik de behoefte het ouderwets op papier te zetten.”

Kostbaarheden

De middeleeuwse schilderijen, beeldhouwwerken, religieuze gewaden, handschriften en prenten die Herman Pleij heeft uitgekozen komen voor een groot deel uit het depot van het museum: “Zo’n 95% procent van de collectie is daar opgeborgen. Objecten die bezoekers nooit zien, terwijl er veel mooie, belangrijke en interessante kostbaarheden onder zijn.” Eerder al mocht hij een keuze uit die schatten maken toen het populaire televisieprogramma ‘De Wereld Draait Door’ hem in 2015 vroeg een zaal te vullen voor het ‘PopUp Museum’. De prettige samenwerking

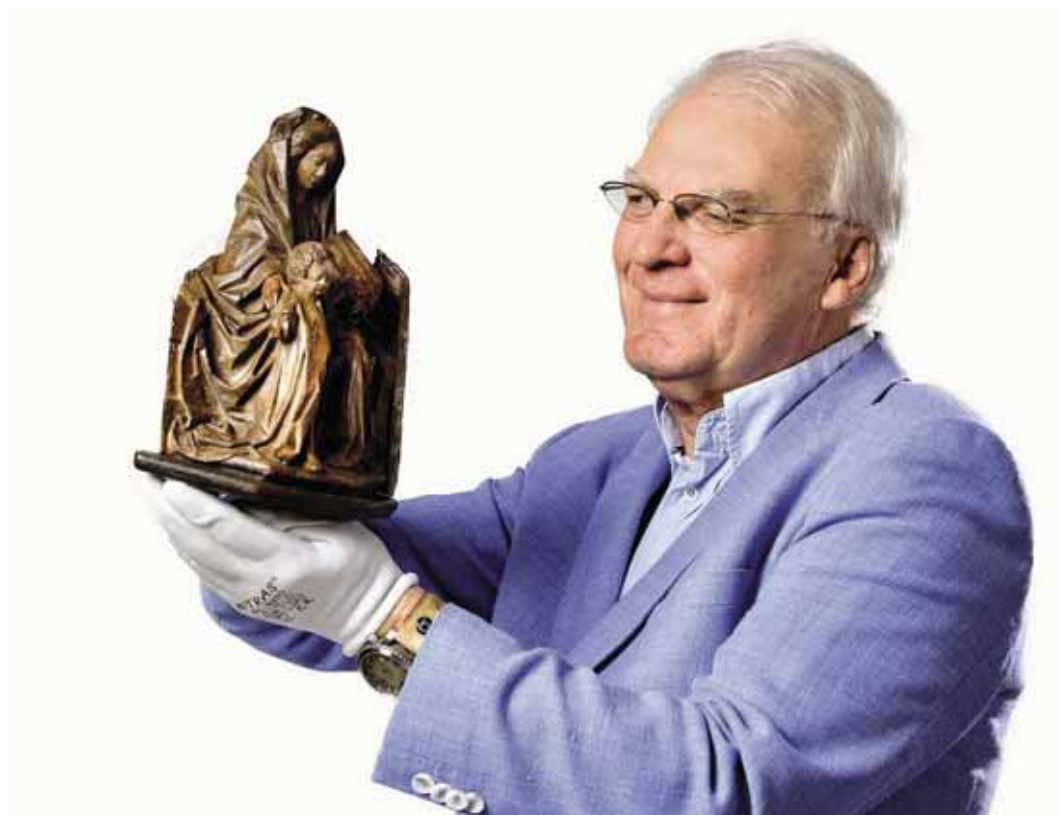
die toen ontstond smaakte van beide kanten naar meer. Maar de nieuwe tentoonstelling is veel groter: “Ik kreeg volkomen de vrije hand.”

Verbazingwekkend

Pleij, als wetenschapper gespecialiseerd in middeleeuwse literatuur, koos voor een cultuurhistorische benadering: “Puur esthetische overwegingen speelden een minder grote rol. Hoewel veel van het getoonde ook mooi is. In de middeleeuwen zijn literatuur en beeldende kunst sterk met elkaar verbonden. De thema’s die wij aantreffen in legenden, exempelen en kluchten zijn ook te vinden in de beeldende kunst, en andersom. Daardoor weten we steeds beter wat mensen dachten of belangrijk vonden en hoe dat onze maatschappij heeft gevormd.” Vanuit dit sa-

“Waarom is Jozef zo stokoud?”. Het huwelijk van Maria en Jozef, Meester van Sint-Goedele, ca. 1485, olieverf op paneel (detail), Museum Catharijneconvent, Utrecht.

“Jozef is een pantoffelheld, een sullige bejaarde kabouter.”

menspel van kunst en literatuur schetst Pleij in de tentoonstelling een gevarieerd beeld van de middeleeuwse cultuur. Met veel nieuwe gezichtspunten en verrassingen, door hem verteld op zijn bekende luchtige toon. Bezoekers vallen van de ene verbazing in de andere.

Draaiorgelpoppen

Wie wist bijvoorbeeld dat middeleeuwers gefascineerd waren door spektakel en beweging? Pleij: “Een van de thema’s in de tentoonstelling heb ik ‘Bewogen beweging’ genoemd. De middeleeuwse sculpturen die wij nu kennen zien er vaak kaal en sober uit. Dat komt doordat de beschildering en de kleuren zijn verdwenen. Maar oorspronkelijk waren ze zo bont als draaiorgelpoppen. De combinatie van kleur en plastic gaf de beelden grote levendigheid. Bovendien waren ze soms voorzien van een bewegingsmechaniek. Het laatmiddeleeuwse theater maakte gebruik van ledenpoppen die door middel van springveren en katrollen konden bewegen. Voordeel was dat die poppen bij religieuze toneelstukken meteen het probleem oplosten dat gewone mensen anders Christus of Maria zouden moeten spelen. Zelfs stoom werd gebruikt. Daarmee brachten ze bijvoorbeeld de blaadjes van bomen in beweging of lieten ze vogels fluiten. ‘Special effects’, zouden we dat nu noemen. Het waren de televisiebeelden van toen. Dat Christus, Maria of heiligen in beweging kwamen was voor middeleeuwers trouwens heel normaal. In de literatuur van die tijd gebeuren

regelmatig wonderen waarbij religieuze beelden hun sokkel verlieten.”

Gezin

Ook interessant om te weten: het moderne Nederlandse gezin is tijdens de middeleeuwen ontstaan. De sporen van die ontwikkeling zijn in de kunst te zien. Met name in de vele afbeeldingen van ‘Anna te Drieën’: voorstellingen van de maagd Maria met het kind Jezus en de heilige Anna, de moeder van Maria en grootmoeder van Jezus. Pleij: “In de vroege middeleeuwen leefden veel mensen in grote familieverbanden op het platteland. Iedereen werkte mee en iedereen deed alles: mannen, vrouwen, kinderen, grootouders, burens en dienstpersoneel. Met de opkomst van de steden veranderde dit. Vanaf de veertiende eeuw ontstond arbeidsverdeling. In steden kwamen er bakkers, slaggers, kleermakers enzovoorts. Binnen gezinnen ontstond een vast rolpatroon. Niet langer deed iedereen alles. Vader zorgde voortaan voor het inkomen, moeder voedde de kinderen op en hield zich bezig met het huishouden. Het gezin als hoeksteen van de samenleving is toen ontstaan en is zelfs nu nog vrij dwingend in onze maatschappij aanwezig. Aan de enorme toename van voorstellingen van ‘Anna te Drieën’, in de late middeleeuwen, is duidelijk te merken dat kinderen opvoeden een vrouwenzaak was geworden. Mannen bleven op de achtergrond. In afbeeldingen van de geboorte van Jezus houdt ook Jozef zich stevast afzijdig. Maar daar is iets anders

onder

‘De glimlach van de Moedermaagd’. Maria met kind, Meester van de Emmerikse heiligen, ca. 1475, eikenhout, Museum Catharijneconvent, Utrecht.

aan de hand. Op schilderijen zien we hem als een stokoude grijze man die onbenullige klusjes doet. Hout sprokkelt, in een pannetje pap roert of luiers wast. In toneelstukken is hij een pantoffelheld. Een sullige, bejaarde kabouter die niets begrijpt. Dit alles om aan te geven dat hij niet de verwekker van Jezus kan zijn. Die rol is vervuld door de Heilige Geest.”

Emoties

Wij leven in een cultuur waarin emoties vaak de boventoon voeren. Zou dat werkelijk iets zijn van onze tijd? Nee hoor, helemaal mis. “Veel kunst uit de middeleeuwen was bedoeld om mensen te stichten en te steunen in hun geloof”, zegt Herman Pleij. “Kunstenaars deden daarom enorm hun best religieuze onderwerpen zo aanschouwelijk en tastbaar mogelijk weer te geven. In passie- en martelingsbeelden zagen zij heel direct de martelingen af die Christus onderging. De emoties van de

“In de middeleeuwen zijn literatuur en beeldende kunst sterk met elkaar verbonden.”

omstanders versterkten dat effect nog. Waardoor toeschouwers medelijden kregen en zelf geëmotioneerd raakten. Aan het eind van de middeleeuwen werden kunstenaars daar steeds beter in. Gedurende diezelfde periode vond ook de seksualisering van Jezus plaats. Kunstenaars gingen het Christuskind volledig naakt afbeelden. Vaak kijken wij hem recht in zijn kruis, zodat iedereen ziet dat hij een compleet jongetje is. Dat Christus werkelijk mens is geworden, en dus geen vermomming van de duivel kan zijn. Mensen geloofden namelijk dat de duivel zich in alle gedaanten kon voordoen, behalve in die van een volledig mens.”

linkerpagina

‘Alles draait om vrouwen’. Heilige Anna en haar familie, Meester van Liesborn, ca. 1480, olieverf op paneel, Museum Catharijneconvent, Utrecht.

links

‘Modelgezin’. De Heilige familie in de timmermanswerkplaats, Adriaen van Wesel, ca. 1475-1480, eikenhout, Museum Catharijneconvent, Utrecht.

onder

‘Regen van bloed dwingt tot medelijden’. Christus als Man van Smarten, Geertgen tot Sint-Jans, ca. 1490, olieverf op paneel (detail), Museum Catharijneconvent, Utrecht.

Meer weten

Bezoeken

‘De zomer van Herman Pleij’
Museum Catharijneconvent
Lange Nieuwstraat 38, Utrecht
www.catharijneconvent.nl
08-07 t/m 04-09

Lezen

Bij de tentoonstelling verschijnt een museummagazine met teksten van Herman Pleij.

B.J. Blommers

De zonnige Haagsche School

Bernardus Johannes Blommers is geen onbekende in het Katwijkse Museum. Interessante topwerken zoals Zomeravond, De kleine garnalenvissers, Het afscheid, Naar de visverkoop en De Schelpenvisser zijn al een aantal jaren in het museum te bewonderen. Vanaf 12 juli zal een groot aantal schilderijen afkomstig uit andere musea, uit privécollecties en uit de kunsthandel een goed beeld geven van het afwisselende en bijzondere werk van deze kunstenaar.

TEKST: TINY DE LIEFDE-VAN BRAKEL

Vanaf 1900 bezat Blommers, naast zijn huis in Scheveningen, een zomerhuis aan de Katwijkse Boulevard naast het karakteristieke Oude Kerkje. Menig verhaal van bewoners van het dorp doet nog steeds de ronde over verre familieleden die als kind, als vissersvrouw of als schelpenvisser voor Blommers hebben geposeerd.

Visverkoopstertje

Wij zullen uit het grote aantal werken van deze meester van de Haagse School een onderwerp binnen het thema 'afscheid' wat nader belichten, namelijk: Dag vader !! Zegen en gezondheid !!

Een jonge vissersvrouw zwaait op het strand langs de kustlijn met haar kinderen de vissersvloot uit. Meerdere malen heeft Blommers tussen 1885 en 1890 dit onderwerp geschilderd. In een interview vertelde hij: 'Zoo had ik een groot schilderij "Dag Vader!"; 't was een visschersvrouw die een kind voor zich omhoog houdt, dat dan met z'n pet naar een vertrekkende bom wuift. Maar 't wou niet, de modellen stonden maar niet naar m'n zin, houterig. Dat kon m'n vrouw niet langer zien, ze neemt één van de kinderen op en gaat een ogenblik voor me staan, ik schilderde 't in ééne af, zie-je toen zat er leven in...'. Blommers' echtgenote had heel vaak model gestaan. Hij ontmoette haar op het Scheveningse strand. Hij zag een knap visverkoopstertje, Anna van der Toorn, en vroeg haar voor hem te poseren. In 1871 trouwde hij met haar en de getuigen bij het huwelijk waren zijn vrienden Mesdag en Mauve. Op het vroege werk van de schilder is Anna vaak te zien.

Een van de blikvangers op de expositie is toch wel het kleurrijke, vlot gepenseelde werk Dag Vader uit het bezit van de Gemeente Katwijk. Dit werk is vlot en krachtig met brede verfstreken als een grote voorstudie opgezet. Dit schilderij, dat niet gesigneerd is, blijkt afkomstig uit de nalatenschap van de schilder en kan dus heel goed zijn ontstaan tijdens bovengenoemde poseersessie. Ook zijn er

potloodschetsen met deze voorstelling bewaard gebleven. De wijze waarop de schilder de vloeiende lijn van de in de wind opbollende rok van de moeder voortzet in het lichaam en de uitgestrekte arm van het jongetje, dat zij omhoog houdt, is meesterlijk. Het is een emotioneel schilderij, maar ook een werk vol hoop op de veilige thuiskomst van vader. In de verte is de bomschuit zichtbaar en door de aanrollende golven met de grote schuimkoppen naar het strand is deze compositie vol beweging. Om het doek nog meer kracht en dramatiek mee te geven koos Blommers voor het staande formaat, waardoor de vrouw met haar kinderen als het ware geïsoleerd van de omgeving extra wordt uitgelicht.

linkerpagina

B.J. Blommers (1845-1914), 'Dag Vader'. Olieverf op doek, 92 x 76 cm, niet gesigneerd. Collectie Gemeente Katwijk.

boven

B.J. Blommers (1845-1914), 'Dag Vader', (studie), pen en inkt op papier, 34,5 x 22 cm, gesigneerd r.o.. Particuliere collectie, voorheen collectie Simonis & Buunk, Ede.

Om het doek nog meer kracht en dramatiek mee te geven koos Blommers voor het staande formaat, waardoor de vrouw met haar kinderen als het ware geïsoleerd van de omgeving extra wordt uitgelicht.

Rechts van de moeder staat de vismand met daarin de vishoed, de kenmerkende attributen voor een visverkoopster. De mand met vis werd op het hoofd gedragen en de grote strohoed beschermde het witte

mutsjie. Het dragen van de zware manden vis op het hoofd gaf de vrouwen hun kaarsrechte houding.

Verse vis

Op het schilderij Naar de visverkoop is zo'n groep 'visloopsters' te zien, die zich over het strand tussen de bomschuiten richting de visafslag begeeft. De vrouwen, net als op het schilderij Dag Vader op de rug gezien, dragen de lege manden; sommigen hebben de vishoed al op. Zij lopen ontspannen richting zee, er is nu gelegenheid voor een praatje of voor het uitwisselen van de laatste nieuwtjes. Straks komt het zware werk, dan zullen zij met volle manden te-

rechts

B.J. Blommers (1845-1914), 'Dag Vader', olieverf op doek 76 x 58,2 cm, gesigneerd r.o. Particuliere collectie, voorheen collectie Simonis & Buunk, Ede.

rechterpagina

B.J. Blommers (1845-1914), 'Naar de visverkoop'. Olieverf op doek, 71 x 118 cm, gesigneerd l.o. Particuliere collectie, in langdurig bruikleen aan het Katwijkse Museum.

rugkomen om de verse vis zo snel mogelijk langs de deuren te gaan verkopen. De bomschuiten waar de vrouwen langs lopen ogen - zo dichtbij - reusachtig en imposant en vormen met hun donkere, sombere tinten een groot contrast met de levendige groep kleurrijke vrouwen. Deze strandtaferelen met de actieve vissersbevolking, krachtig en sfeervol, behoren tot de meest gewaardeerde schilderijen van Blommers en zijn veelal in zijn bloeiperiode, tussen 1880 en 1889, ontstaan.

Kinderen

Terugkomend op het schilderij *Dag Vader* zien wij de twee kinderen aandoenlijk afgebeeld. Het jongetje, door zijn moeder hoog opgetild, zwaait vol enthousiasme met z'n pet. Zijn kleine zusje leunt, bescherming zoekend voor de zeewind, tegen moeders rokken en kijkt naar de vissersboot in de verte. De kunstenaar, vader van een groot gezin, schilderde graag kinderen. 'Ja, wil je wel geloven dat kinderleven, dat trekt me zoo machtig aan. Telkens moet ik ze weer schilderen, niettegenstaande 't zo eeuwig moeilijk is. Maar 't is zoo innig. Er is niks mooier'. Kinderen op het strand, spelend met een bootje, zelf gemaakt van een oude klomp, in de ondiepe plassen aan zee met toekijkende kleuters zijn dan ook dankbare, poëtische onderwerpen. De zachte, frisse tinten reflecteren in het water op het zonovergoten strand.

Deze strandtaferelen met de actieve vissersbevolking, krachtig en sfeervol, behoren tot de meest gewaardeerde schilderijen van Blommers en zijn veelal in zijn bloeiperiode, tussen 1880 en 1889, ontstaan.

Zonnige leven

Het leven van de blijmoedige B.J. Blommers is een echt succesverhaal. Hij werd nationaal en internationaal, met name in Amerika, Canada en Groot-Brittannië gewaardeerd. Het toegankelijke werk van de kunstenaar toont veelal gelukkige moeders, vrolijk spelende kinderen, de ijverige vissersbevolking of het eenvoudige boerenleven. Dit in tegenstelling tot zijn grote voorbeeld en raadgever Jozef Israëls, die ook het zorgelijke leven van de vissersbevolking op het doek laat zien. Zowel in Scheveningen als in Katwijk heerste in veel gezinnen bittere armoede doordat menig visser omkwam op zee en een zeemansgraf kreeg. Dit leed ziet men in het werk van Blommers zelden terug, hij toonde liever de zonnige kant van het leven. De kunstcriticus H.P. Bremmer merkte in 1908 de afwezigheid van enige diepte in het kunstenaarschap op, maar bezweek voor de vlotte en frisse wijze waarop Blommers 'een levende zin van behagen in het leven' op het doek zette.

Meer weten

Bezoeken

B.J. Blommers (1845-1914)
Schilderijen, aquarellen en tekeningen
Katwijk Museum
www.katwijksmuseum.nl
12-07 t/m 12-11

Lezen

Bij de tentoonstelling verschijnt een rijk geïllustreerde catalogus uitgeven bij WBOOKS voor de prijs van € 24,95. Auteurs (in alfabetische volgorde): André Groeneveld, Tiny de Liefde-van Brakel, Else Spielman en Evelien de Visser.

Della Robbia

Virtuoos, veelzijdig en op-en-top renaissancistisch

Meer dan een eeuw lang was de 'terracotta invetriata' erg populair in Florence, waarna dit product heel Italië veroverde. Luca della Robbia vond het geglaazuurde terracotta uit aan het begin van de 15e eeuw. Troeven waren de gemakkelijke toepasbaarheid in gebouwen, zowel binnen als buiten. Bovendien combineerde het raffinement met expressiviteit. De 'terracotta invetriata', geproduceerd door drie generaties, behoort tot de mooiste verwezenlijkingen van de renaissance.

TEKST: ANNE HUSTACHE

Luca della Robbia werd geboren in Florence, rond 1399. Hij volgde vermoedelijk een opleiding tot edelsmid en daarna tot beeldhouwer. In 1431 mocht hij een prestigieuze opdracht uitvoeren: een 'cantoria' (galerij voor koorzangers) voor de Santa Maria del Fiore-kathedraal. Toen al liet de jonge kunstenaar zien hoe goed hij uitdrukkingen kon weergeven op een natuurlijke, ingetogen wijze. Het was wellicht tijdens het bewerken van het marmer voor deze 'cantoria' dat della Robbia begon te dromen van een materiaal dat zou kunnen wedijveren met de witheid van marmer, maar makkelijker te bewerken zou zijn, even makkelijk als de klei dienend om modellen voor bronzen sculpturen te creëren. Dus begon hij te experimenteren met diverse glazuren op terracotta. Het resultaat was een stevig en mooi glanzend glazuur met een dichte textuur. Die eigenschappen kwamen vooral mooi tot uiting in de kleuren wit en blauw. In 1441 gebruikte hij die 'terracotta invetriata' voor het eerst voor een tafereel in reliëf, met name een tabernakel bestemd voor de Santa Maria Novella-kerk in Florence. Hij oogstte er succes mee en kreeg steeds meer opdrachten, zoveel zelfs dat hij zich enkele jaren later samen met zijn broer

Marco op een groot landgoed vestigde, waar hij een nieuwe oven bouwde. Leden van invloedrijke families, zoals Piero de' Medici en Andre dei Pazzi, werden klanten van hen. De zonen van Marco zouden een opleiding krijgen in het atelier. Toen Luca in 1482 overleed, nam zijn neef Andrea de fakkel over. Onder zijn leiding deed de onderneming het bijzonder goed. Andrea vond nieuwe texturen uit en bedacht nieuwe thema's. Hij werkte voor de grootste architecten, zoals Brunelleschi, voor wie hij onder meer de médaillons met bakerkindjes aan de gevel van het weeshuis Ospedale degli Innocenti creëerde. Sculpturen en reliëfs van keramiek begonnen in de vroege 16e eeuw evenwel uit de mode te geraken. Vandaar dat de achterneven van Luca della Robbia zich steeds meer toelieden op de productie van sierobjecten en gebruiksvoorwerpen. In 1529 vestigde Luca de Jonge zich definitief in Parijs, om er zijn broer Girolamo te helpen bij de decoratie van het Château de Madrid, gebouwd in het Bois de Boulogne in opdracht van de Franse koning Frans I. Toen er geen geïnteresseerde familieleden overbleven om de familie-traditie voort te zetten, beëindigde het bedrijf in 1530 zijn activiteiten in Florence.

onder

Santi Buglioni (Italië, Florence, 1494-1576, neef van Giovanni della Robbia), 'Heilige Johannes van Capistrano', ca. 1550. Geglaazuurde terracotta, Los Angeles County Museum of Art, schenking van The Ahmanson Foundation. Museum of Fine Arts.

Luca della Robbia, 'De geboorte van Christus met engelen die een banderol dragen met daarop Gloria in Excelsis', ca. 1470, geglaazuurde terracotta. Schenking van Quincy Adams Shaw via Quincy Adams Shaw, Jr., en mevr. Marian Shaw Haughton. © foto: Museum of Fine Arts, Boston.

Dit reliëf, wellicht bedoeld als altaarversiering, vertoont alle kenmerken van het talent van Luca della Robbia: een duidelijke compositie, natuurlijke lichaamshoudingen, elegant uitgewerkte figuren, en een zekere ernst in de blikken. En dan is er natuurlijk nog de melkwitte kleur van de figuren tegen de lazuurblauwe achtergrond, twee sublieme kleuren, hier kracht bijgezet door lichtgroen en discreet geel. Een en ander verklaart de populariteit van de 'terracotta invetriata' in de Florentijnse machtskringen van de 15e eeuw. Enerzijds genoot de door Luca della Robbia uitgevonden techniek onmiddellijk erkenning als middel om de realiteit beter weer te geven, even belangrijk als de lineaire perspectief toegepast door andere kunstenaars. Anderzijds zorgde zijn uitvinding voor een opwaardering van de terracotta-traditie, geworteld in de klassieke oudheid, dé inspiratiebron van de renaissance.

Luca della Robbia, 'De Visitatie', ca. 1445, geglazuurde terracotta.

Deze sculptuur, bestemd voor de San Giovanni Fuorcivitas-kerk in Pistoia, valt meteen op in de productie van de della Robbia-ateliers: het is een van de zeldzame haut-reliefs van geglazuurde terracotta. Het gaat om een bekend tafereel: Maria, in verwachting van Jezus, brengt een bezoek aan haar nicht Elisabeth, die ondanks haar hoge leeftijd zelf in verwachting is van Johannes de Doper. Waar in de traditionele iconografie de vrouwen elkaar omhelzen, heeft Luca della Robbia Elisabeth hier geknield afgebeeld. De legende wil dat Johannes de Doper zich danig roerde in de moederschoot toen hij de nabijheid van Christus voelde. Het talent van Luca della Robbia komt hier tot uiting in de afgemeten houding van de personages en in de tegenstelling tussen de elegante trekken van Maria en het verkrampte gezicht van Elisabeth. Door de keuze voor terracotta konden de gezichten, de gratie van Maria en de nederigheid van Elisabeth gedetailleerd worden uitgebeeld. En door te kiezen voor een haut-relief kon Elisabeth geknield worden afgebeeld. Oorspronkelijk was deze groep te zien op het altaar van de congregatie en broederschap van de heilige Elisabeth. Deze les in nederigheid moet ongetwijfeld indruk hebben gemaakt op de leden ervan, temeer daar het gebruikte materiaal, terracotta een ongewone materiaalkeuze was maar treffend de link met de nederigheid vervulde.

Luca della Robbia de Jonge, 'Aanbiddende engel', ca. 1510.

Hoewel de familie della Robbia haar faam te danken had aan geglazuurde terracotta, aarzelden sommige leden niet om te experimenteren met andere technieken. Zo verving Andrea het wit van de gezichten door een bruine tint zonder vernis. De afwezigheid van glans zorgde voor een natuurlijker textuur. Luca, een van de zonen van Andrea, zou die techniek met verbluffende virtuositeit toepassen, zoals te zien is bij deze prachtige engel, met gekruiste armen, als teken van nederigheid. Het golvende haar en het geraffineerde profiel (onder invloed van Leonardo da Vinci?) worden hier kracht bijgezet door de natuurlijke kleur van de terracotta, terwijl de kleren zacht geglazuurd zijn.

Giovanni della Robbia, 'De opstanding', ca. 1500-1520, geglazuurde terracotta. Brooklyn Museum, schenking van A. Augustus Healy. Met toestemming van het Museum of Fine Arts, Boston.

Dit reliëf, te danken aan Giovanni, de zoon van Andrea della Robbia, getuigt van het streven naar een zeker perspectief, door sommige personages kleiner voor te stellen dan andere. Idem voor de planten op de voorgrond ten opzichte van die op de achtergrond. De opwinning van de wachters getuigt van de algemene evolutie van de toenmalige kunst naar het maniërisme. In tegenstelling tot zijn oudoom, die het hield bij eenvoudige combinaties van wit en blauw, gebruikte Giovanni een uitgebreider kleurenpalet: bruine, goudgele en groene tinten, mooi harmoniërend met de guirlandes van de lijst, waar vreemd genoeg enkele dieren op te zien zijn.

Giovanni Francesco Rustici, 'Johannes de Doper', ca. 1505-1515, geglazuurde terracotta. Schenking van mevr. Solomon R. Guggenheim. © foto: Museum of Fine Arts, Boston.

Beeldhouwer Giovanni Rustici was goed bevriend met Leonardo da Vinci, met wie hij een atelier deelde. Zowel marmer als brons wist hij meesterlijk te bewerken. Zo maakte hij een bronzen beeld van Mercurius voor het paleis van de Medici, op verzoek van de toekomstige paus Clemens VII. Hij leek ook interesse te hebben gehad voor geglazuurde terracotta. Hij maakte stukken die Giovanni della Robbia vervolgens glazuurde in zijn atelier. Misschien is dat ook gebeurd met deze indrukwekkende Johannes de Doper, gecreëerd samen met een ander werk, een bronzen Johannes de Doper, besteld voor de doopkapel van Florence. De terracotta versie verradt de invloed van Leonardo da Vinci: de houding, het gevoel voor beweging en volume. Het glazuur is niet hetzelfde als dat wat doorgaans werd gebruikt in de della Robbia-ateliers. Wellicht werd het speciaal gemaakt op verzoek van een beeldhouwer, om er de schaduweffecten en daardoor ook de expressiviteit van zijn werk mee te versterken.

Giovanni della Robbia, 'Judith'. Eerste kwart van de 16e eeuw, geglazuurde terracotta. Foto: © Museum of Fine Arts, Boston.

Andrea della Robbia, 'Voorzichtigheid', ca. 1475, geglazuurde terracotta, diameter: 164 cm. Uitgeleend door het Metropolitan Museum of Art, vermaakt door Joseph Pulitzer Bequest, 1921. Met toestemming van het Museum of Fine Arts, Boston.

Deze grote 'tondo' met daarop de 'Allegorie van de Voorzichtigheid' bekoort zowel door het dubbele gezicht in profiel van de centrale figuur als door de prachtige slinger van vruchten en bladeren eromheen, met druiventrossen, dennentakken, komkommers en citroenen. Het gebladerte is het resultaat van aandachtige waarneming. De reliëfs van Andrea della Robbia, zowel de portretten als de religieuze taferelen, waren vaak omgeven door guirlandes. Ze vielen in de smaak door hun realistische aard, te danken aan de kleuren en de weelderige details, en door de variatie in de motieven: sommige bloemen hebben een symbolische betekenis en hier en daar zie je een kleine faun tussen de bladeren. Gezien zijn grootte en het bestaan van drie andere 'tondi', waarop het Geloof, de Matigheid en de Rechtvaardigheid zijn uitgebeeld, was dit reliëf wellicht bedoeld als versiering van een muur, een plafond of een koepel. Het hybride personage getuigt van een zekere neiging tot complexiteit, kenmerkend voor de stijl van de neef van Luca della Robbia.

Meer weten

Bezoeken

'Della Robbia, sculpting with color in Renaissance Florence'
Museum of Fine Arts
Avenue of the Arts
465 Huntington avenue
Boston
www.mfa.org
09-08 t/m 04-12

Catharina de Grote

Tsarina met 3.996 schilderijen

Als u een indruk wilt krijgen van de entourage waarmee Catharina de Grote zich tijdens haar leven omgaf, dan kunt u niet om een bezoek aan de Hermitage te St.-Petersburg heen. Gelukkig kunt u er deze zomer en herfst ook in Amsterdam het nodige van zien.

TEKST: **HUUB VAN DER VALK**

De Hermitage aan de Neva te St.-Petersburg is een van de grootste musea ter wereld. Een onderdeel ervan wordt gevormd door het 'winterpaleis', dat tussen 1754 en 1762 werd gebouwd, in opdracht van de tsarina Elisabeth I. Zij stierf echter op 25 december 1761 en na de dood van haar opvolger, Peter III, die nog geen zeven maanden regeerde, kwam diens echtgenote Catharina de Grote aan de macht. De 317 schilderijen, waarbij een Rembrandt en een Rubens, die zij in 1764 van de failliet gegane Johann Ernst Gotzkowsky uit Berlijn kocht, worden algemeen gezien als de basis van de Hermitagecollectie. Het paleizencomplex en de inhoud daarvan, dat de Russische Staat zich als gevolg van de revolutie van 1917 toe-eigende, telt thans over de drie miljoen objecten, waarvan er, ondanks de enorme omvang van de gebouwen, maar vijf procent getoond kan worden.

Een classicistische dependance

De Hermitage te St.-Petersburg heeft echter, verspreid over de wereld, een aantal dependances, zodat een gedeelte van die enorme rijkdom van de depots toch te zien is. Een daarvan opende in 2004 in een klein gedeelte van het vrijgekomen 'Diaconie Oude Vrouwen en Mannen Huys' aan de Amsterdamse Amstel. In 2009 kon men over het gehele verbouwde en gerestaureerde gebouw beschikken. Natuurlijk is het niet te vergelijken met de grandeur van het paleis aan de Neva, maar toch is dat in 1682 in Amsterdam geopende gebouw met zijn sobere classicistische stijl, representatief voor de typisch Hollandse architectuur van die dagen. Overigens had die soberheid te maken met de opdrachtgever. Dat was de Diaconie

Op de expositie in de Hermitage aan de Amstel is ook een aantal schilderijen uit haar formidabele collectie te zien. Helaas ontbreken er eveneens een paar. Die gingen op 9 oktober 1771 aan de kust van de Baltische Zee verloren.

nie van de Nederduits Gereformeerde Gemeente, en dat protestantse kerkgenootschap vond dat voor de vierhonderd oude vrouwen die er in gehuisvest moesten worden, iedere vorm van uitbundigheid overbodig was. Overigens kwamen er in 1719, uiteraard streng gescheiden van de dames, nog eens driehonderd oude mannen bij. Dat kon, omdat het ondanks die eenvoud, een ruim opgezet gebouw was, met alleen al aan de zijde van de Amstel een gevelbreedte van 76 meter.

Nu dit gebouw aan de museale eisen van de huidige tijd is aangepast, valt van de dagelijkse leefwereld van die oudjes alleen op oude foto's nog iets te zien. Maar het is wel een bijzondere ervaring om hun omstandigheden juist op deze plek te vergelijken met de pracht en praal van het hof van Catharina de Grote.

Ongelukkig huwelijk

Catharina II Aleksejevna van Rusland, bijgenaamd Catharina de Grote werd op 21 april 1729 te Stettin geboren als prinses van Anhalt-Zerbst-Domburg. Bij haar doop kreeg zij de voornamen Sophia Augusta Frederika. Toen Sophia vijftien jaar was zocht Elisabeth I, de toenmalige kinderloze tsarina van Rusland, een echtgenote voor haar neefje Peter, die zij tot haar opvolger benoemd had. Haar oog viel op Sophia en er werd

onder
Ring met monogram van Catharina de Grote. Frankrijk, meester onbekend, eind 18e eeuw. © State Hermitage Museum, St Petersburg.

links
Vigilius Eriksen, 'Portret van Catharina de Grote te paard', 1762. Olieverf op doek. © State Hermitage Museum, St Petersburg.

Ze moet als tsarina onvoorstelbaar rijk zijn geweest, want het kostte haar bijvoorbeeld geen enkele moeite om in 1765 een bedrag van 65.000 gouden livres te betalen voor de bibliotheek van haar vriend Denis Diderot.

een huwelijk gearrangeerd. In 1745, Sophia was toen zestien, werd dat voltrokken, nadat zij nog even Russisch-orthodox was geworden en haar naam had gewijzigd in Jekaterina (Catharina) Aleksejevna.

Dat door zijn tante bedisselde huwelijk van de voormalige Sophie met de toen slechts zeventienjarige Karl Peter Ulrich von Holstein Gottorp, werd, zoals u zult begrijpen, niet gelukkig. De enige overeenkomst die de beiden echtelieden hadden, was dat ze met elkaar Duits konden spreken. Toen beide huwelijkspartners echter wat ouder werden, bleken ze er dan ook elk de nodige liefdesrelaties op na te houden en het is zeer de

vraag of Peter werkelijk de vader was van de zoon die Catharina in 1754 ter wereld bracht.

Elisabeth I blies op 25 december 1761 de laatste adem uit, waarna Peter dus tsaar van Rusland werd. Hij begon zijn regering met het bijleggen van het al jarenlang bestaande conflict tussen Pruisen en Rusland. Dit gebeurde tot groot ongenoegen van de officieren van het Russische leger, dat op dat moment in zo'n voordelige positie was. Deze militairen zetten Peter III, hierbij actief gesteund door Catharina, na iets meer dan zes maanden af, waarna hij op 17 juli 1762 door hen vermoord werd. Catharina heeft om de dood van haar echtgenoot geen traan gelaten, integendeel, zij liet zich door de top van het Russische leger daarna tot tsarina uitroepen.

Beroemde aankopen

Catharina begon het in barokke stijl voltooide winterpaleis, toen ze het in 1762 betrok, meteen opnieuw te verbouwen. Daardoor kreeg het gebouw van binnen een ander karakter. Tussen 1764 en 1765 liet zij bovendien naast dat win-

boven
François Boucher, 'Studie van een
naakte vrouw', ca. 1740. © State Her-
mitage Museum, St Petersburg.

terpaleis de Kleine Hermitage bouwen, waar de hier al eerder genoemde collectie van Johan Ernst Gotzkowsky werd ondergebracht.

Zelf had zij niet zoveel verstand van kunst, maar zij beschikte over een aantal adviseurs die haar lieten weten waar en wanneer er ergens in Europa een belangrijke collectie te koop was. Dan stuurde ze er haar vertegenwoordiger naar toe. Ze kocht uitsluitend westerse kunst, die sterk verschilde van wat er in haar dagen in Rusland gemaakt werd.

Zo verwierf zij bijvoorbeeld in 1768 te Brussel de collectie van de Oostenrijkse Karl graaf Cobenzi en kwam ze het jaar daarop in Dresden in het bezit van zeshonderd schilderijen uit de nalatenschap van Heinrich von Brühl. Die was destijds niet alleen minister, maar ook directeur van de porseleinmanufactuur te Meissen. In 1771 sloeg zij in Amsterdam haar slag door de aankoop van 27 schilderijen op de veiling van de collectie van Gerrit Braamcamp. Via de door haar bewonderde Denis Diderot kocht ze in 1772 in Parijs de collectie van Pierre Crozat, waardoor ze, volgens een opgave uit 1774 op dat moment al 2080 schilderijen bezat. In 1779 kwamen daar de werken uit de collectie van de Engelse Sir Robert Walpole bij. Maar ze ging daarna door, zodat, toen zij in 1796 een beroerte kreeg die tot haar dood leidde, er in die gebouwen aan de Neva welgeteld 3.996 schilderijen hingen.

Ze hield zich overigens niet alleen met schilderkunst bezig, want ze had ook een grote passie voor sieraden en bezat een enorme collectie kostbare snuifdozen. Opmerkelijk waren ook de vele porseleinen en aardewerk serviezen, die voor officiële banketten gebruikt werden. En dan niet te vergeten die verzameling met ruim tienduizend cameeën die Catharina tijdens haar leven bijeenbracht. Op de tentoonstelling in Amsterdam is van al dat schoons een selectie van driehonderd hoogtepunten te zien. Ze moet als tsarina onvoorstelbaar rijk zijn geweest, want het kostte haar bijvoorbeeld geen enkele moeite om in 1765 een bedrag van 65.000 gouden livres te betalen voor de bibliotheek van haar vriend Denis Diderot. En die boeken mocht hij dan ook nog tot aan zijn dood bij zich houden, zodat ze pas in 1784 naar St.-Petersburg kwamen. Diderot is Catharina daar uiteraard wel in Rusland voor gaan bedanken, maar die reis vond pas in 1773 plaats.

Twee gezichten, één vrouw

Catharina II, dat 'de Grote' voegde ze er pas in de loop van haar regering aan toe, was een vrouw van grote tegenstrijdigheden. Ze was volledig op de hoogte van de ideeën van de Florentijnse humanist Machiavelli en onderschreef die. Behalve met Diderot, correspondeerde ze ook met Voltaire over allerlei filosofische onderwerpen. Cathari-

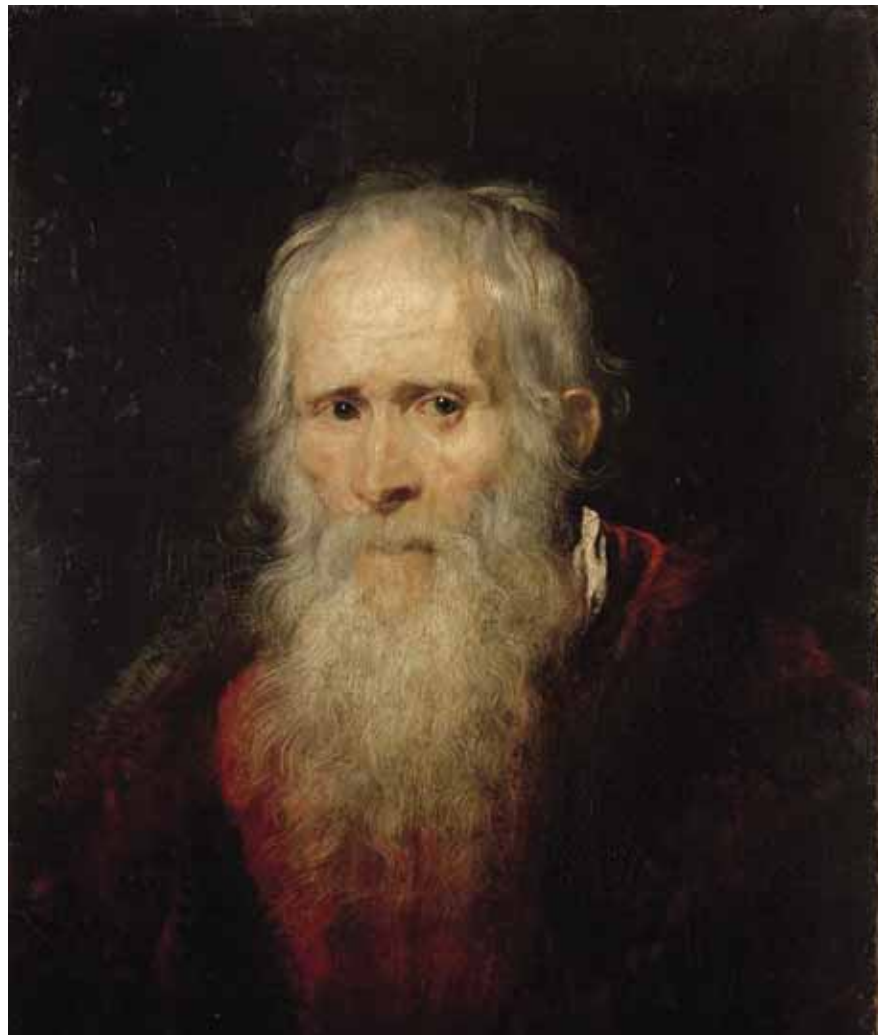
na deed zich daarbij voor als een groot voorstander van de Verlichting en werd daarom door deze schrijvers zeer geprezen. In werkelijkheid was zij echter allerminst 'verlicht', want in Rusland deed zij totaal niets aan het lot van de vele lijfeigenen. Sterker nog, zij moedigde daar de adel aan om met straffe hand de controle over hun ondergeschikten te houden. Toen in Frankrijk in 1789 de Revolutie uitbrak, Voltaire was toen al dood, gruwde zij daarvan en weet zij dat aan de ideeën van de Verlichting.

Haar min of meer gedwongen huwelijk met Peter III mag dan niet vrolijk geweest zijn, zo iets is toch geen reden om er dan maar een lange rij minnaars op na te houden. Om de paar jaar wisselde ze er een in voor een jonger exemplaar en bij de laatste was het leeftijdsverschil veertig jaar. Ze had voor haar amoureuze escapades een geheim cabinet, waarvan de wanden behangen waren met pornografische schilderijen en de meubelen opgesierd werden met tot een reusachtige grootte opgeblazen geslachtsdelen. Dat cabinet van Catharina is nu ontruimd, maar volgens ooggetuigen was het in 1941 nog aanwezig. Er bestaat in ieder geval nog een fotoalbum van.

Catharina heeft om de dood van haar echtgenoot geen traan gelaten, integendeel, zij liet zich door de top van het Russische leger daarna tot tsarina uitroepen.

onder

Anthonie van Dyck, 'Hoofd van een oude man', ca. 1621. © State Hermitage Museum, St Petersburg.

rechterpagina

Kunstenaar onbekend, naar origineel van Michail Sijbanov uit 1787. 'Portret van Catharina de Grote in reiskostuum', na 1787. © State Hermitage Museum, St Petersburg.

rechts

Legerkostuum van tsarina Catharina de Grote, gemodelleerd naar het uniform van het Bereden Garderegiment. Rusland, 1786 (rok), 1789 (cape). © State Hermitage Museum, St Petersburg.

onder

Domenichino (Domenico Zampieri), 'De hemelvaart van Maria Magdalena', ca. 1620. © State Hermitage Museum, St Petersburg.

Meer weten

Bezoeken

'Catharina, de Grootste'
Hermitage Museum
Amsterdam
www.hermitage.nl
18-06 t/m 15-01

Catharina kocht uitsluitend westerse kunst, die sterk verschilde van wat er in haar dagen in Rusland gemaakt werd.

Kunst op de zeebodem

Op 17 juni overleed in Amsterdam Gerrit Braamcamp. Hij was zijn werkzame leven als een eenvoudige destillateur begonnen, maar hij had daarna zijn fortuin gemaakt als houthandelaar en scheepsbouwer. Hij had geen kinderen, en toen zijn vrouw was overleden stortte hij zich op het verzamelen van kunst en kunstnijverheid. Hij verzamelde in dertig jaar tijd, buiten allerlei andere dingen zoals Japans porselein, Japans lakwerk, meubelen en zilver, ook zo'n 380 schilderijen van voornamelijk zeventiende-eeuwse meesters. Daar waren Rembrandts bij, en iedere voorname buitenlander die in de achttiende eeuw Amsterdam bezocht, ging steevast Braamcamps collectie bekijken. Toen hij oud was, besloot hij alles te laten

veilen in 'Het wapen van Amsterdam', een groot gebouw aan de Kloveniersburgwal aldaar. Op de kijkdagen kwamen er 20.000 bezoekers.

De veiling van de schilderijen vond plaats op 31 juli 1771, zes weken na de dood van Braamcamp. De vertegenwoordiger van Catharina was er bij en kocht 27 schilderijen, waarbij o.a. een Paulus Potter, een Gerard Terborch, een Gerard Dou en een Isaac Koedijk.

Na de veiling werden de schilderijen verpakt en per schip naar St.-Petersburg gezonden. Dat schip, de 'Vrouw Maria', was een z.g. snauw van 26 meter lengte, het kwam onderweg in de Baltische zee in een zware storm terecht. Doordat het zijn roer verloor raakte het stuurloos en zo liep het op 9 oktober 1771 op een rots bij de Finse kust. Het zonk niet direct en de bemanning wist zich te redden, maar dat was niet het geval met de lading. Na een poosje verdween de 'Vrouw Maria' in de golven. In 1999 werd het wrak gelokaliseerd. Het ligt op 41 meter diepte en op een film uit 2010 is te zien dat de houten romp nog voor negentig procent intact is. Zelfs van de twee masten zijn nog grote delen aanwezig. Het naar verhouding geringe zoutgehalte schijnt er de oorzaak van te zijn.

Er zijn plannen om het wrak te lichten, maar ik vrees dat van die schilderijen niet veel over zal zijn. Ze zijn nooit afgebeeld, dus behalve de naam van de maker en de omschrijving in de veilingcatalogus, weet niemand hoe ze eruitzien. Catharina heeft ze dus nooit aan haar collectie kunnen toevoegen. Zelfs het pad van een steenrijke tsarina gaat niet altijd over rozen.

Clara Peeters

Virtuoze verfijning

Uit de Jaren 1607 tot 1621 stamt een aantal stillevens van hoge kwaliteit, met signaturen 'CLARA P.' en 'CLARA PEETERS'. Vreemd genoeg is er over het leven van de schilderes die ze signeerde niets in schriftelijke bronnen te vinden. We kunnen alleen het een en ander afleiden uit haar werk. Vanaf 18 juni tot in oktober toont het Antwerpse Rockoxhuis meer dan vijftien van Clara Peeters' mooiste werken, samen met enkele topstukken van tijdgenoten die eveneens stillevens schilderden. Daarna zal de tentoonstelling nog te zien zijn in het Museo del Prado in Madrid.

TEKST: **FRED MEIJER**

Meer weten

Bezoeken

'Clara Peeters'

Rockoxhuis

Antwerpen

www.rockoxhuis.be

18-06 t/m 02-10

onder

Het gezicht van Clara Peeters weer-spiegeld in het deksel van een kan, detail van de afbeelding op de rechterpagina.

De stijl van Clara Peeters' stillevens wijst in de richting van Antwerpen en op diverse van de panelen en koperplaten waarop ze schilderde, vinden we merken van Antwerpse paneelmakers en koperslagers. We mogen dus aannemen dat Clara in of in de buurt van Antwerpen werkzaam was. Bovendien luidt de vroegst bekende vermelding van haar werk, in een Amsterdamse inventaris uit 1613, 'van een vrou Claer Pieters in 1608 geschildert van Antwerpen Een schilderij van suikerbanquet'. Daar staat tegenover dat uit de zeventiende en achttiende eeuw geen enkele Antwerpse collectie-inventaris bekend is waarin werk van haar hand voorkomt. Evenmin was ze ingeschreven bij het Antwerpse Sint Lucasgilde, dat in die tijd wel degelijk vrouwen in haar gelederen opnam.

Clara Peeters' vroegst bekende stillevens, uit 1607 en 1608, zijn nog wat onbeholpen van compositie en modellering. Dat duidt erop, dat ze in die jaren een beginnend kunstenaar was. Als we aannemen dat zij op jonge leeftijd leerde schilderen, kan zij omstreeks 1607 tussen de 17 en 20 jaar oud zijn geweest. Het is echter ook goed mogelijk dat ze al wat ouder was toen ze begon met schilderen. Van jongens is bekend dat ze hun opleiding bij een meester meestal voor hun twaalfde jaar begonnen, voor meisjes zal dat vaak anders zijn geweest, als ze überhaupt al een vak of ambacht leerden. In elk geval mogen we uit de datering van haar vroege werk concluderen dat Clara Peeters voor ongeveer 1590 moet geboren zijn.

Zelfportretjes

Behalve dat ze haar werk meestal signeerde, beeldde Clara Peeters met enige regelmaat haar eigen gezicht op haar stillevens af, al moeten we er vaak even goed naar zoeken: die zelfportretjes bestaan uit kleine reflecties in glimmende objecten, zoals het gepoetste deksel van een kan.

De meest duidelijke tonen een vrouw met een ovaal gezicht, een vrij hoog voorhoofd en een korte kin, rijk gekleed in een jurk met een opstaande, waarschijnlijk kanten kraag en met een hoog opstaand kapje op het hoofd. Die kleding wekt de indruk dat de schilderes welgesteld was, misschien hoefde ze niet voor haar brood te schilderen en was ze daarom geen lid van het gilde. In elk geval stralen veel van haar stillevens rijkdom uit, vanwege de kostbare voorwerpen die ze tonen, de kostelijke etenswaren, de bijzondere bloemen, maar ook vanwege de hoge kwaliteit van haar schilderkunst en vanwege de uitstekende materialen die ze gebruikte. Mede daardoor zijn haar stillevens vaak heel mooi bewaard gebleven. Het overgeleverde oeuvre van Clara Peeters is niet groot. We kennen enkele tientallen schilderijen

van haar hand en het is niet aannemelijk dat ze er heel veel meer heeft gemaakt. Binnen het thema stilleven is Clara's werk heel gevarieerd van onderwerpkeuze. Er zijn bloemstilleven bij, vruchtenstilleven en stilleven met gevogelte, maar het talrijkst zijn haar stilleven met etenswaren op een tafel. Soms zijn die heel kleurig, soms ook gematigd in hun coloriet. Een prachtig voorbeeld van de laatste soort werd niet lang geleden aangekocht voor het Mauritshuis in Den Haag en zal ook te zien zijn in Antwerpen.

Persoonlijk mes

In deze robuuste compositie spelen enkele kazen een belangrijke rol, waardoor het geheel op het eerste gezicht misschien niet zo luxueus op ons overkomt. Kijken we wat beter, dan is de rijkdom niet ver te zoeken: het Chinese Wanli porseleinen bord was in de jaren 1610 nog een bijzonder, exotisch object, over verre zeeën aangevoerd. De fraaie kan van Duits steengoed met een glimmend tinnen deksel is ook van hoge kwaliteit, en het met bladgoud gedecoreerde dekselglas in Venetiaanse stijl was beslist een zeer kostbaar hoogstandje van glasblazerij. Middenvoor ligt een mes met een rijk bewerkt zilveren handvat.

Het is afgebeeld op een aantal van Clara Peeters' stilleven. Op de zijkant is in hoofdletters de naam van de schilderes gegraveerd. In die tijd bracht iedereen die het zich kon veroorloven voor een maaltijd zijn eigen bestek mee. Messen als dit behoorden vaak bij een zogenaamd bruidsbestek, een bestek dat een welgestelde vrouw ten geschenke kreeg bij haar huwelijk. Er wordt wel gespeculeerd dat Clara op haar schilderijen haar eigen bruidsmes afbeeldde, maar zolang het ons aan biografische gegevens ontbreekt, kunnen we daar niets met zekerheid over zeggen.

Dit mes komt ook voor op een mooi stilleven uit 1611 met gebak, drinkgerei en gebraden gevogelte van Clara Peeters, een schilderij uit de collectie van het Museo del Prado in Madrid. Het maakt deel uit van een serie van vier werken van eenzelfde formaat uit dat museum, die alle vier in Antwerpen zullen worden getoond. Op het meest spectaculaire ervan, ook geschilderd in 1611, haalt Clara, dan wellicht nog geen 25 jaar oud, alles uit de kast dat ze aan schilderkunstig vernuft bezat. En dat was veel.

Links staat een kleurig, levensecht ogend boeket bloemen in een strak gedecoreerde kan van Rijlands steengoed. In het midden, voor een schaal

boven

Clara Peeters, Stilleven met kazen, gesigineerd, paneel, 34,5 x 49 cm. Mauritshuis, Den Haag. Foto Mauritshuis, Den Haag.

Deze expositie vormt een heerlijke traktatie die niet onderdoet voor de lekkernijen die we op haar schilderijen krijgen voorgeschoteld.

Peeters' stillevens stralen rijkdom uit, vanwege de kostbare voorwerpen die ze tonen, de kostelijke etenswaren, de bijzondere bloemen, maar ook vanwege de hoge kwaliteit van haar schilderkunst en de uitstekende materialen die ze gebruikte.

boven

Clara Peeters, Stilleven met een boeket, lekkernijen en drinkgerei, paneel, 52 x 73 cm. Museo del Prado, Madrid. Foto Museo del Prado, Madrid.

rechts

Clara Peeters, Bloemen in een glas, met een sprinkhaan en een kikker, paneel, 26 x 20,9 cm. Antwerpen, Museum Mayer van den Bergh. Foto Museum Mayer van den Bergh, Antwerpen.

van witte faience met amandelen, suikergoed en gedroogde vruchten, zien we een kostbare, verguld zilveren beker met deksel. Verder zijn er een glimmend gepoetste tinnen kan, een tinnen bord met lekkernijen en opnieuw een wijnglas in Venetiaanse stijl met een vergulde stam. Het gezicht van de schilderes weerspiegelt vele malen in de glimmende delen van de verguld-zilveren beker en in de tinnen kan.

De compositie heeft opnieuw iets robuusts, maar tegelijkertijd is alles tot in de fijnste details weergegeven en Clara Peeters is er in geslaagd de verschillen in oppervlak en glans van de vele diverse

materialen geheel overtuigend weer te geven. Het voelt alsof we zo onze neus in het boeket kunnen steken, of een greep kunnen doen in de schaal met lekkers.

Clara Peeters beeldde ook graag levende wezens af. Op enkele van haar stillevens staat een snoepend aapje, dood gevogelte wordt nogal eens afgebeeld vergezeld van een levende jachtvalk, en op haar visstillevens zie we regelmatig een kat, vaak met een poot al op een visje. Op een charmant klein bloemstilleventje, dat voor de tentoonstelling verhuist van het Antwerpse Museum Mayer Van den Bergh naar het Rockoxhuis, schilderde ze een kikkertje en een sprinkhaan. Op het pendant van dat schilderijtje, ook op de tentoonstelling, staat een muis die van een korenaar snoept. Werk van Clara Peeters is met enige regelmaat te zien geweest in tentoonstellingen en in vaste museumopstellingen, maar nooit eerder kreeg de museumbezoeker zo'n ruime keus uit haar oeuvre te zien. Een heerlijke traktatie die niet onderdoet voor de lekkernijen die we op haar schilderijen krijgen voorgeschoteld.

Kangxi klapmutskommen

Chinees porselein dat behoorlijk in de lift zit

Ze komen nog redelijk vaak voor. Er zijn, vooral in Nederland, geen oude boedels of er worden wel kangxi klapmutsen in aangetroffen. Ze sluimerden eeuwen in porseleinkasten, maar het lijkt erop dat ze tegenwoordig aan een nieuw leven toe zijn.

TEKST: **FREDERIK F. BARENDIS**

boven

Een klapmutskom, met een decor in onderglazuurskobaltblauw tegen wit fond, ontleend aan 'The Romance of the Western Chamber'. Gemerkt kangxi en periode. Diam. 21,3 cm. Veiling 18-06-2012. Opbrengst € 6.400. © AAG, Amsterdam.

rechterpagina

Een klapmutskom, met een decor in onderglazuurskobaltblauw tegen wit fond van figuren in een tuin. Periode kangxi, echter Chenghua gemerkt. Diam. 20,5 cm. Veiling 18-03-2012. Opbrengst € 8.750. © Peerdeman, Utrecht.

Wat is een klapmuts? Iedereen die zich met dierenleed bezighoudt kan het u vertellen. Het is dan ook geen vrolijk verhaal. De klapmuts (*Cystopora cristata*) is een zeehondensoort waarbij over het voorhoofd en de neus een 'muts' loopt, een zwarte huidzak, die bij mannetjes als een slurfsje over de bek hangt en die ze als een ballon kunnen opblazen. Op die manier pogen ze er, meestal met redelijk succes, een uitverkoren vrouwtje mee te imponeren. Het jonge klapmutsje dat van dit gedrag het gevolg is, bezit de eerste weken van zijn leven een bijzondere blauwachtige geboortevacht.

Hoewel in veel landen de handel hierin verboden is, worden deze jonge zeehondjes, omdat er nog altijd vraag naar dit bont bestaat, nog steeds door pelsdierjagers meedogenloos doodgeknuppeld. Nu hoor ik een verzamelaar van porselein vragen, wat heeft dat nu met zo'n Chinese kom met die typerende uitstaande rand te maken? Dat verband is er ook niet, zo geef ik onmiddellijk toe, want de naam klapmuts heeft, behalve als naam voor die zeehondensoort, nog een totaal andere betekenis. Reeds eeuwen geleden kende elke Hollander of Vlaming de klapmuts (met als variant de naam kapoets) als een eenvoudige (bont)muts

met een omgeslagen rand of oorклеppen. Vooral schippers droegen ze vaak. Nu moet ik wel zeggen dat op oude prenten te zien is dat zo'n hoofddeksel nou niet écht als twee druppels water leek op een omgekeerde porseleinen klapmutskom. Maar kennelijk dacht men daar toen anders over en is die naam toch ingeburgerd.

Traditionele naam

Men kan zich overigens afvragen of men inderdaad in de zeventiende eeuw al van klapmutskommen sprak. Ze werden in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden weliswaar vaak op stillevenen uit die tijd afgebeeld, maar op die schilderijen staan uiteraard bij die kommen geen namen. Dus noemden de mensen ze toen al zo?

Ik kan u geruststellen. Dat die naam klapmuts voor zo'n porseleinen kom in het Nederlandse taalgebied niet van vandaag of gisteren is, blijkt namelijk uit oude boedelbeschrijvingen. Zo bezat volgens een opgave van een Groningse boedel, Nicolaas Duiff rond 1650, 85 stuks porselein, waaronder 'klapmutsen en boterschotels'. In het sterfhuis van de Friese Aage Lollis Nauta waren op 13 september 1698 in 't voorhuis 'twee Oost Indise clap-mutsen' aanwezig. Vervolgens in de

voorkamer 'vijff' stuks, in de gang twee, in 't loots' twee (de eene gebroken) en tenslotte in de middelkamer tien. Alles bij elkaar bezat Aage dus 21 klapmutsen! Ook in het huis op de Amsterdamse Herengracht van Jan Six en Margareta Tulp, kwamen volgens een beschrijving die op 9 oktober 1709 gemaakt werd, in de witte zaal 'klapmutsen' voor. En zo kan ik nog wel even doorgaan, want ook in de boedel van de legendarisch rijke Neeltje Cornelisdr. Pater werden ze beschreven. Zij stierf op 8 maart 1789 in het Noord-Hollandse dorpje Broek in Waterland en deze 59-jarige dame bezat als onderdeel van haar vele honderden stuks tellende porseleinverzameling, toen ook 'zes klapmutsen'

Een stukje historie

Chinese klapmutskommen bereikten, zoals te zien is op schilderijen uit die tijd, al tijdens de Ming-dynastie (1368-1644) Europa. In de loop van de zeventiende eeuw braken er echter in China om verschillende redenen, onder andere hongersnood vanwege een kleine ijstijd, politieke onlusten uit, ten gevolge waarvan ook de porseleinovens in Jingdezhen sneuvelden. De opstandeling Li Zicheng nam Beijing in, waarop Chongzhen, de laatste

Vaak zijn kangxi klapmutsen, als een soort eerbetoon, Chenghua gemerkt. Maar Chenghua was een keizer die regeerde van 1465 tot 1487.

Mingkeizer, zich in 1644 in de Verboden Stad ophing. De rebellenleider besteedte vervolgens de troon, maar moest al na twee maanden het veld ruimen, want de Mantsjoes hadden van de roerige situatie gebruikgemaakt om China binnen te vallen. Na de verovering van Beijing plaatsten zij de toen zesjarige Shunzhi als eerste keizer van de Qingdynastie op de troon. Hij regeerde daadwerkelijk pas op zijn dertiende en aanvankelijk niet over heel China, want in het zuiden hielden enkele krijgsheren, met steun van Mingloyalisten, nog tot 1662 stand.

Tijdens de regering van Shunzhi werden de ovens in Jingdezhen hersteld en werd er in China voor de eigen markt weer porselein gemaakt. Maar doordat die productie dus specifiek op de eigen markt gericht was, zult u vermoedelijk nooit klapmutskommen uit die periode tegenkomen. Dat heeft te maken met het feit dat de handel met de VOC onder Shunzhi stil kwam te liggen, waardoor deze Hollandse handelscompagnie voor porselein voor de westerse markt aangewezen was op Japan. De kwaliteit van dat Japanse porselein was echter niet te vergelijken met de voormalige Chinese productie en bovendien bleek het ook nog eens tweemaal zo duur te zijn.

Shunzhi regeerde tot 1661 en als zijn opvolger werd zijn derde zoon Xuanye (1654-1722) benoemd. Die was op dat moment dus zeven jaar oud, zodat er vier regenten werden aangesteld. In augustus 1667 nam hij echter, onder de regeringsnaam Kangxi, zelf het roer over. Hij zal op dat moment overigens niet vermoed hebben, dat hij de langst regerende keizer van de Qingdynastie zou worden.

De periode Kangxi

De VOC poogde uiteraard de handelsbetrekkingen met China te herstellen. Tussen 1655 en 1657

werd daartoe door de Hollanders de eerste hofreis ondernomen, echter zonder enig resultaat. Pas in de achttiende eeuw kwam de handel weer écht op gang. Ondertussen had de 'negotie' zich tijdens de lange regering van Kangxi wel enigszins hersteld. De 'factorij' op Formosa (Taiwan) was weliswaar in 1662 voor de Hollanders verloren gegaan, maar daarna kwamen er regelmatig Chinese handelaren met hun volgeladen jonken naar Batavia (het huidige Djakarta).

Bij het porselein dat zij meebrachten bevonden zich ook weer klapmutsen, en ze waren vrijwel allemaal van een schitterende kwaliteit. De ovens in Jingdezhen waren in de jaren zeventig weer eens een keer verwoest, maar na het herstel in 1680 was de productie op het allerhoogste peil hervat. Het porselein was dunner dan dat van het 'kraak' uit de Wanliperiode en de decoratie was in stralend blauw onder het glazuur aangebracht. Chinezen gebruikten daarvoor kobaltoxide, dat zij via de Perzen hadden leren kennen en dat in de oven een hoge temperatuur kon verdragen. Het enige probleem vormden de voorstellingen op het porselein, want die waren gebaseerd op verhalen die in China populair, maar voor de westerlingen van toen totaal onbekend waren. We kennen ze nu als 'Het verhaal van de 108 helden', 'De droom in de rode kamer', 'De reis naar het Westen' of de bij Engelse verzamelaars zo bekende 'Romance of the Western chamber'. Maar die zeventiende-eeuwse Hollanders begrepen er niets van. Ze hadden echter wel de nodige fantasie, zodat ze voor die decors namen bedachten als 'Joosje te paard of de konijnenjacht', 'De koekoek in (of uit) het huisje', 'Het mannetje op het bulletje' of 'Lange lijzen met dansende zotjes' en nog allerlei andere betitelingen. En het aardige is dat u die fantasie-

boven

Een klapmutskom, met een decor in onderglazuurskobaltblauw tegen wit fond van 'Joosje te paard of de konijnenjacht'. Gemerkt kangxi en periode. Diam. 19,7 cm. Veiling 04-04-2012. Opbrengst € 7.500. © Christie's Amsterdam.

rechterpagina

Een klapmutskom, met een decor in onderglazuurskobaltblauw tegen wit fond van figuren in een interieur. Gemerkt kangxi en periode. Diam. 20,7 cm. Veiling 09-06-2012. Opbrengst € 6.875. © Christie's Amsterdam.

namen vandaag de dag nog altijd in veilingcatalogi kunt tegenkomen.

Merken en zo

Bij die decoraties in kobaltblauw onder het glazuur, zijn de figuren, voorwerpen of landschappen altijd in dunne lijnen uitgevoerd, waarna ze met een penseel meer of minder transparant werden ingevuld. Let daarbij op of de voorstelling niet in 'transfert-printing' is aangebracht, want dan hebt u met een negentiende-eeuwse namaak te maken. En die komen helaas voor: zelfs de bekende Maas-trichtse aardewerkfabrikant Petrus Regout heeft zich daaraan bezondigd. Let ook goed op de merken aan de onderzijde. Het meest voorkomend is het kangximerk, bestaande uit de twee rijen van drie karakters, aangebracht op de kaishumanier en meestal omgeven door een dubbele cirkel. In elk merkenboekje kunt u dat terugvinden. Soms echter treft u in plaats van het kangxiteken dat van de keizer Chenghua (1465-1487) aan. Dat is geen vervalsing, maar tijdens de Kangxidynastie hadden ze vaak de gewoonte om dat als een soort eerbetoon aan te brengen. En als u in zo'n dubbele cirkel slechts vier karakters in de kaishustijl aantreft, dan heeft u te maken met porselein dat uitsluitend voor de keizer of zijn hofhouding gemaakt is. Dat merk geeft aan dat het om een kostbaar stuk gaat, dat niet in Jingdezhen, maar in een apart atelier is gemaakt. Ik vrees echter dat u dat

niet al te vaak zult tegenkomen. En tenslotte kan het voorkomen dat er helemaal geen kangxiregingsmerk op uw klapmutskom staat. Dan kan het toch wel uit die periode stammen, want onder Kangxi is het een tijdje verboden geweest om dat merk aan te brengen.

Hoge bedragen

Al een aantal jaren zijn de kangxi klapmutsen behoorlijk in waarde gestegen. Als het een gaaf exemplaar is, met een decoratie in een mooie heldere kobaltkleur, dan brengt zo'n kom op een veiling al gauw € 4.000, € 6.000 of zelfs € 8.000 op. Bij Bonhams in Londen zijn een poosje geleden zelfs een paar klapmutskommen (gemerkt en periode) geveild voor maar liefst € 21.700. Wel is het zo dat de huidige kopers bijzonder gespitst zijn op porselein dat ooit voor de keizer of zijn hofhouding gemaakt werd, wat aan het merk te zien is. Dat brengt werkelijk een vermogen op, vooral als er geen enkel schilfertje aan zit. Maar zelfs als in een doodgewone klapmuts een knaap van een barst zit, wordt hij tegenwoordig op een veiling soms wel voor een aantal honderden euro's afgeslagen. Exemplaren die op de ouderwetse manier met zilverdraad gekramd zijn gaan voor nog hogere bedragen weg. Het heeft dus zin om staande voor uw porseleinkast eens te overwegen of..... Nu ja, dat moet u natuurlijk zelf maar bedenken.

Bij de decoraties in kobaltblauw onder het glazuur, zijn de figuren, voorwerpen of landschappen altijd in dunne lijnen uitgevoerd, waarna ze met een penseel meer of minder transparant werden ingevuld.

Furoshiki

Japanse verpakkingstraditie

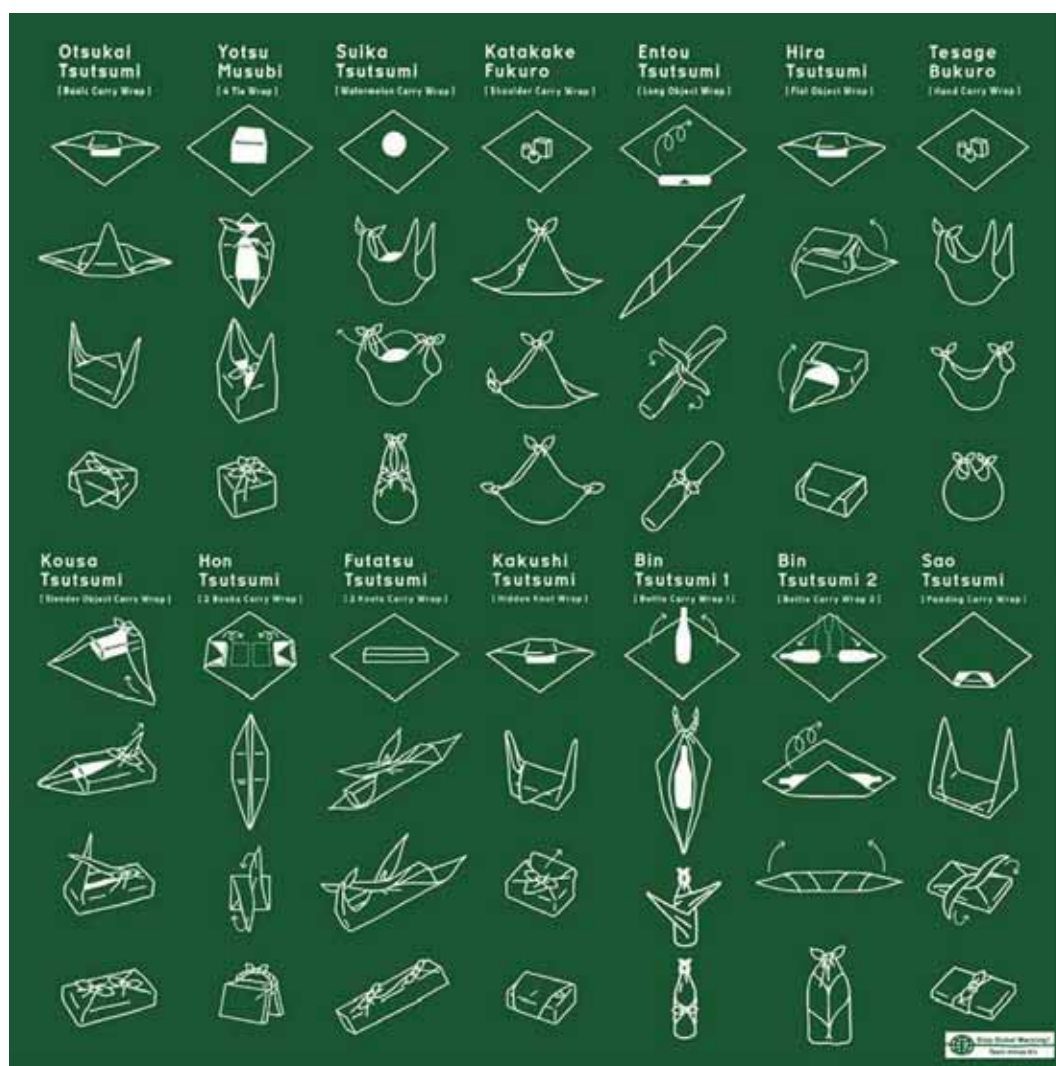
Japan kent een unieke verpakingskunst, geworteld in een lange traditie. Tijdens de ontwikkeling van het land tot een moderne consumptiemaatschappij is hiervan veel verloren gegaan. Het gebruik van de furoshiki, een vierkante lap stof die zo kunstig in elkaar is geknoopt dat er voorwerpen in gedragen kunnen worden, is echter aan een voorzichtige comeback bezig.

TEKST: **MARIETTE SCHRADER**

Niemand heeft meer aan de verspreiding van kennis over de traditionele Japanse verpakingskunst bijgedragen dan Hideyuki Oka, een vooraanstaand grafisch ontwerper. Zijn rijk geïllustreerde boek: 'How to Wrap Five Eggs; traditional Japanese Packaging', dat in 1967 voor het eerst in een Engelse vertaling

verscheen, is voor velen in de Westerse wereld nog steeds een openbaring. Traditionele verpakkingen, stelt hij, zijn het resultaat van alledaagse levenswijzen die door de eeuwen heen is vergaard. Daarnaast werden deze gemaakt van materiaal dat, vaak letterlijk, het meest voor de hand lag. Het resultaat was niet alleen geschikt om een voorwerp doelma-

Verpakken was een ritueel waardoor een voorwerp als het ware rein werd. Het onderscheidde zich daarmee van voorwerpen die niet ingepakt waren.

tig in op te bergen of in te vervoeren, maar door zijn eenvoud en evenwicht tussen materiaal, kleur en vorm ook fraai om te zien. Dat geldt bijvoorbeeld voor de koker van rijststro waarin een boer vijf eieren op kunstzinnige wijze heeft verpakt en waaraan het boek de titel en omslagfoto ontleent. Het is voor hem de meest praktische oplossing: hij beschikt immers over een grote hoeveelheid van dit materiaal dat zowel sterk als soepel is. De verpakking beschermt niet alleen de fragiele inhoud maar roept doordat de eieren zichtbaar zijn, tevens onbewust de gedachte op aan kakelverse eieren. En wat te denken van het snoer van riet waarmee een visser zijn gedroogde visjes aan elkaar heeft gevlochten? Alle kopjes wijzen dezelfde kant uit alsof de visjes achter elkaar aan willen weg zwemmen, een ontroerend gezicht. Maar nog meer valt op: doordat de vervlochten visjes aan de lucht zijn blootgesteld, blijven ze maandenlang goed en wie een exemplaar wil verschalken, kan er gewoon een losknopen.

Behalve op alledaagse levenswijsheid zijn traditionele verpakkingen terug te voeren op de bijdrage van gespecialiseerde vaklieden en kunstenaars. Zij wisten volgens Hideyuki Oka het verpakken zodanig te verfijnen dat het tot een ware kunst werd verheven. Daarbij hechtten zij meer belang aan de verpakking dan aan de inhoud. De Japanse opvatting dat elk voorwerp, hoe onaanzienlijk ook, verfraaiing verdient en een eigen waarde in zich draagt, speelde hierbij een grote rol. Verpakken groeide zelfs uit tot een beroep dat vooral in de deftige winkels van de voormalige keizerlijke

Bij het verpakken geldt de Japanse opvatting dat elk voorwerp, hoe onaanzienlijk ook, verfraaiing verdient en een eigen waarde in zich draagt.

hoofdstad Kyoto, werd uitgeoefend.

Japanners gebruikten voor traditionele verpakkingen eeuwenlang natuurlijke materialen zoals hout, stro, bamboe en klei en hiervan afgeleide producten als aardewerk, papier en textiel. Hierbij streefden zij ernaar dat de schoonheid van deze materialen behouden bleef, bijvoorbeeld de frisheid van het bamboeblad dat als verpakking voor een rijstknoedel dienst deed of het kunstige nervenpatroon van de houtspaanders van een doosje voor zoetigheden. Verpakken was een ritueel waardoor een voorwerp als het ware rein werd. Het onderscheidde zich daarmee van voorwerpen die niet ingepakt waren. Bovendien kwam er aan traditionele verpakkingen geen machine te pas maar louter puur, subtiel handwerk.

Furoshiki

Door de ontwikkeling van Japan tot een moderne consumptiemaatschappij zijn veel van de traditionele verpakkingen verloren gegaan. De ambachtelijke uitvoering kostte teveel moeite en tijd en werkte kostenverhogend. Een furoshiki, die ontknoopt niet meer is dan een vierkante lap stof en een oneindige keur aan dessins, kleuren en afmetingen kent, mag zich echter in de groeiende belangstelling van nieuwe generaties verheugen. Ze is uitermate geschikt om allerlei voorwerpen in te verpakken en in te vervoeren en vormt een goed alternatief voor plastic draagtasjes. Daardoor past de furoshiki in het streven naar duurzaamheid, ook in de Japanse samenleving een trend. Het Japanse ministerie van Milieu startte zelfs in 2006 een grootschalige campagne om het gebruik van de furoshiki te stimuleren met de zogeheten mottainai furoshiki. Het materiaal bestond heel toepasselijk uit een kunstvezel gemaakt van pet-

boven

Een furoshiki is ontknoopt niet meer dan een vierkante lap stof die een oneindige keur aan dessins, kleuren en afmetingen kent.

links

Kartonnen sakehouder, Shōchikubai 'Ten', 2015.

linkerpagina

Dat een furoshiki eindeloze mogelijkheden biedt voor het verpakken of dragen van welke vorm dan ook maakt dit schema helemaal duidelijk.

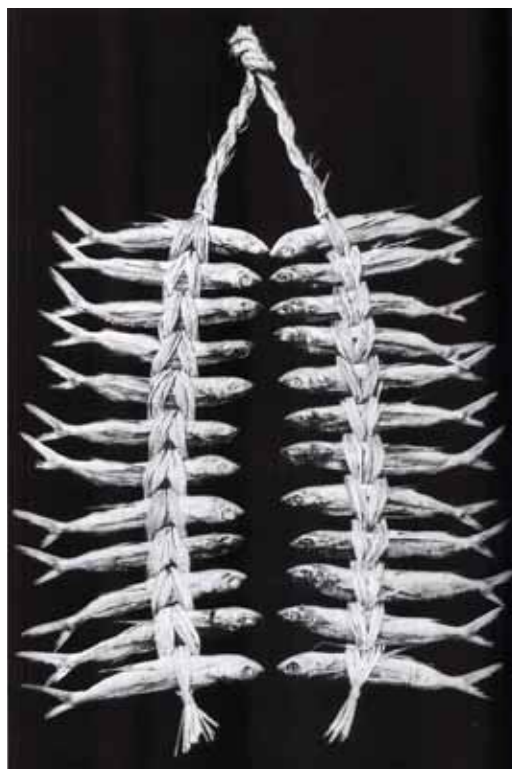
boven
Draagbare picknickset (sagejū-bako) met herfstgrasmotief (akigusa) 19de eeuw, Museum Volkenkunde, Leiden.

flessen, terwijl het vogel- en bloemenmotief was ontleend aan een kunstwerk van Itoh Jakuchi, een befaamde schilder uit de Edo periode.

De geschiedenis van de furoshiki gaat terug tot de achtste eeuw. Als bewijs geldt een gewaad van prins Shotoku, die toentertijd het boeddhisme in Japan propageerde, dat in doeken bewaard is gebleven. In de hierop volgende Heian periode gebruikte de adel de vierkante lap stof, hirazutsumi geheten, om kleding in te bewaren. Vervolgens ontstond een nieuwe toepassing in het Muromachi tijdperk. Leenheren die door de shogun in zijn badhuis waren uitgenodigd, gebruikten een zijden doek voorzien van hun familiewapen, om hun kleding in te bundelen. Tevens deed deze doek dienst als badmat. In de Edo periode (1603-1867) ten slotte werden openbare badhuizen bij gewone burgers ongehoord populair. Net als de adel droegen zij hun persoonlijke eigendommen in een doek die dezelfde functies had. De term furoshiki, een samenstelling van 'furo' voor bad en 'shiki' voor kleding, raakte in zwang. Al gauw was de vierkante doek in alle lagen van de Japanse maatschappij te vinden. Vooral reizende kooplui en vissers vervoerden hun waren in grote exemplaren. Dit zou tot omstreeks 1920 duren.

Nieuwe inspiratiebron

Dat de furoshiki een onuitputtelijke inspiratiebron vormt voor menig Japanse of westerse ontwerper, laten Chie Kanayama en Samira Boon zien. De Japanse ontwerper bracht in 2004 met haar 'Furoshiki-bag 1' een moderne stoffen versie op de markt, voorzien van vernuftige binnenvakjes en een solide handvat met magneetsluiting. Zij borduurde hierop voort met de 'Furoshiki-bag 2' die

rechts
Visjes verpakt in snoer van riet.

Vijf eieren verpakt in koker van rijststro.

vanaf 2010 in verschillende afmetingen te koop is. De kleinste is uitermate geschikt om een bento, ofwel Japanse lunch, in te vervoeren en kan zelfs opgevouwen als tafelkleedje dienst doen. De middelste komt in aanmerking als handtas en de grootste kan als een praktische schoudertas fungeren. De Nederlandse ontwerper Samira Boon, die na haar afstuderen enkele jaren in Japan woonde, ontwikkelde in 2004 de 'Furoshiki Shiki', een zelf te vouwen tas van vinyl waaraan geen knoop of rits te pas komt. Inmiddels is deze opgenomen in de permanente collectie van Tassenmuseum Hendrikje te

Amsterdam, het grootste tassenmuseum ter wereld. De furoshiki die nu furore maakt, kan van zijde, katoen of kunstvezel zijn gemaakt. Kleur en desin hangen af van de gelegenheid, de status van de ontvanger, en het doel. Is dat laatste functioneel, 'reinigend', esthetisch of dient het vooral als teken van respect van de gever voor de ontvanger? Mogen we de websites van Japanse gespecialiseerde winkels geloven dan is de vierkante doek inmiddels zelf ook uitgegroeid tot een gewild cadeau. Je kunt deze namelijk tevens als tafelkleed, modeaccessoire of wanddecoratie gebruiken.

TENTOONSTELLING

Japans verpakkingsdesign in SieboldHuis

Wie naast de traditionele verpakkingen ook belangstelling heeft voor hedendaagse verpakkingsmaterialen, kan deze zomer zijn hart ophalen in Japanmuseum SieboldHuis te Leiden. Daar is van 10 juni t/m 28 augustus 2016 de tentoonstelling 'Te mooi om weg te gooien. Verpakkingsdesign uit Japan' te zien. Hierbij staan productverpakkingen centraal, een fascinerend onderdeel van de Japanse consumptiecultuur. Hedendaagse technologieën en marketingstrategieën bepalen grotendeels hun vorm, terwijl het ontwerp vaak is geïnspireerd op decoratieve motieven van kunstobjecten uit het verleden. De esthetiek van verpakkingen wordt ook sterk beïnvloed door Japanse tradities rondom het verpakken van geschenken. De tentoonstelling laat aan de hand van museale objecten, consumptieartikelen en cadeauverpakkingen zien hoe heden en verleden samenkomen in verpakkingsdesign. Tevens organiseert Japanmuseum SieboldHuis een reeks lezingen, workshops en rondleidingen over het onderwerp.

www.sieboldhuis.org

boven

Rijstbalverpakking. LAWSON Onigiriya 'Furusato no umai'-serie, Bekroond tijdens de 2015 verpakkingsontwerpwedstrijd van de Vereniging voor Japans Verpakkingsontwerp (JPDA).

Meer weten

Bezoeken

'Te mooi om weg te gooien.
Verpakkingsdesign uit Japan'
Japanmuseum SieboldHuis
Leiden

www.sieboldhuis.org
10-06 t/m 28-08

Herb Ritts & Helmut Newton

Twée vaste waarden van de fotografie

De grote belangstelling voor fotografie, zoals we die gekend hebben sinds het einde van de jaren 1990, is wel degelijk voorbij, maar sommige vaste waarden houden niettemin stand, waaronder fotografen Herb Ritts en Helmut Newton. In de zomer vinden er trouwens overzichtstentoonstellingen over hun werk plaats.

TEKST: CHRISTOPHE DOSOGNE

Herb Ritts (1952-2002) werd geboren in Los Angeles en studeerde eerst economie. Zijn carrière als fotograaf begon in de jaren '70, toen hij foto's maakte van vrienden uit de filmwereld. Hij werkte meestal in Californië, waar hij modellen vereeuwigde voor modemagazines als Harper's Bazaar, Rolling Stone, Vanity Fair en Vogue, waarvan hij in de jaren negentig de lievelingsfotograaf zou zijn. De in Berlijn geboren Australiër Helmut Newton (1920-2004) had al vroeg belangstelling voor fotografie. In 1936 ging hij in de leer bij de beroemde Duitse fotografe Else Neülander-Simon, bijgenaamd Yva (1900-1944), aan wie hij zijn onnavolgbare stijl dankte. Yva had als eerste het commerciële potentieel van de fotografie, met name de modefotografie, begrepen. De jonge Newton zou een uitblinker in die discipline worden.

Antieke voorbeelden

De jonge Herb Ritts werd beïnvloed door de stijl van de Duitse fotograaf Herbert List (1903-1975), die zelf beïnvloed was door het oeuvre van de surrealisten (onder wie Magritte, Chirico en Man Ray). List beperkte zich vaak tot elementaire thema's. Hij bestudeerde heel aandachtig het effect van het licht op de figuren en objecten die hij fotografeerde, onder meer op materialen als glas. Zijn aanpak was een belangrijke inspiratiebron voor moderne fotografen. Samen met fotograaf George Hoyningen-Huene (1900-1968) reisde Herbert List naar het Middellandse Zeegebied, onder meer naar Italië en Griekenland, waar hij de theatrale poses en draperingen van de antieke Grieks-Romeinse beelden probeerde na te bootsen op zijn foto's. Hij maakte tal van zwart-witfoto's van mannelijke naakten, altijd zeer gestileerd. Het werk van List oefende een diepgaande invloed uit op Herb Ritts, die inspiratie putte uit

die klassieke esthetiek om er zijn eigen stijl mee te ontwikkelen. Ritts' stijl sloeg vooral aan in de showbizz-kringen van Hollywood, met name in de muziekindustrie. Hij zou de fraaie landschappen en stralende zon van zijn geboortestaat Californië ten volle benutten en er zelfs zijn handelsmerk van maken. "Aangezien ik geboren en getogen ben in Californië heb ik altijd dat gevoel voor licht, textuur en warmte gehad."

Gewaagd

Pas na de Tweede Wereldoorlog zou Helmut Newton, die Duitsland had verlaten in 1938, uitgroeien tot een talentrijke fotograaf. Zo maakte hij modefoto's en werkte hij voor het magazine Playboy. Vanaf het einde van de jaren '50 ging hij

"In de fotografie heb je twee obscessen: kunst en goede smaak."

HELMUT NEWTON

linkerpagina

Helmut Newton, 'Catherine Deneuve, Esquire, Paris', 1976. Zilver gelatinedruk. © Helmut Newton Estate.

links

Helmut Newton.

© Foto : Michelle Meiklejohn.

rechts
Herb Ritts. © Herb Ritts Foundation.

onder
Herb Ritts, 'Backflip, Paradise Cove'
1987. Platina-palladium afdruk.
© Herb Ritts Foundation.

rechterpagina
Herb Ritts, 'Tatjana Veiled Head,
Joshua Tree, California', 1988. Platina-
palladium afdruk, 48,3 x 36,8 cm. Ver-
kocht bij Christie's, New York op de
veiling van 16 & 17 december 2008
voor € 16.500. © Christies' Images Ltd.
Herb Ritts Foundation.

zich nog meer toeleggen op de modefotografie. In 1961 verhuisde hij naar Parijs, de internationale hoofdstad van de mode, waar de conformistische moraal van de eerste decennia na de oorlog danig op de proef werd gesteld door een nogal

“Aangezien ik geboren en geto-
gen ben in Californië heb ik altijd
dat gevoel voor licht, textuur en
warmte gehad.” HERB RITTS

gewaagde esthetiek. In de jaren '70 werd hij de vaste fotograaf van de Franse versie van het magazine Vogue. Zijn vaak onbeschroomd sensuele stijl was doordrongen van erotiek, met gelikte tafereelen waar een zeker geweld in doorschemerde. Die provocerende beelden waren de afspiegeling van de wereld van de jaren '80, toen men openlijk liet blijken dat men niet vies was van geld of seks. De vrouwen op zijn foto's leken bevrijd van het mannelijke juk en namen zelf de touwtjes in handen. Die vrijgevochten esthetiek, waarbij de macht van seks en geld schaamteloos werd uitgebuit uit commerciële motieven, zou haar hoogtepunt bereiken tegen het jaar 2000, toen de Amerikaanse modeontwerper Tom Ford, geholpen door Carine Roitfeld, hoofdredactrice van de Franse Vogue, en fotograaf Mario Testino, de 'porno chic' lanceerde, ter promotie van het Italiaanse modemerkt Gucci. Net als Herb Ritts, die de sterren van Hollywood voor zijn lens haalde, zou ook Helmut Newton blijk geven van talent als portretfotograaf, gefascineerd door de sterrenstatus van degenen die hij zelf bestempelde als “the famous and the infamous”. Zo vertelde hij: “Ik fotografeer graag mensen van wie ik hou, mensen die ik bewonder, beroemdheden, vooral als ze ook berucht zijn.” In tegenstelling tot Newton, die zichzelf beschouwde als een ‘professionele voyeur’, zou Herb Ritts zijn gave om mooie beelden te creëren gebruiken om een nieuwe kijk op naakt te ontwikkelen. Hij beschouwde naakte lichamen als kunstwerken. Zijn composities waren een soort abstractie van het lichaam, met een uitstraling die te danken was aan de perfectie van de antieke naakten.

Mooie veilingresultaten

Volgens de site Artprice doen zowel Helmut Newton als Herb Ritts het goed op de markt. Van beiden wordt het oeuvre gepromoot door een stichting en invloedrijke galleries. Sinds 2000 gaat hun marktwaarde in stijgende lijn. Bij Ritts zien we een stijging van 134 %, bij Newton zelfs van 146 %. Een kanttekening echter: de in 2004 overleden Helmut Newton wordt nog niet echt beschouwd als een vaste waarde. Sinds 2015 is de gemiddelde marktwaarde van zijn werken trouwens gedaald met 20 %, terwijl liefst 43,3 % niet verkocht werd. Het veilingrecord voor een werk van Newton staat op naam van Phillips in New York. Daar ging op 1 april 2015 een fotografische triptiek getiteld ‘Walking Women, Paris’ van de

hand voor \$ 750.000 (€ 696.000), exclusief kosten. Bij Christie's in New York werd op 16 december 2008 \$ 400.000 (€ 296.000) neergeteld voor de fameuze 'Big Nude III: Henrietta' uit 1980. Werken van de in 2002 overleden Herb Ritts gaan doorgaans voor minder onder de hamer, maar in 2015 steeg zijn marktwaaarde wel met 20 %, door mooie resultaten in de Verenigde Staten, terwijl slechts 20,5 % van de aangeboden stukken niet verkocht werd. Het hoogste bedrag ooit geboden voor een werk van Ritts op een veiling was voor een modelfoto met daarop een model in een visueel indrukwekkende drapering: 'Versace Dress, Back View, El Mirage' (1990). Op 21 mei

2015 ging deze bij Phillips in Londen de deur uit voor £ 130.000 (€ 181.000). Op 6 april jongstleden bood een koper bij Christie's \$ 85.000 (€ 75.000) voor een groepsportret van vijf topmodellen getiteld 'Stephanie, Cindy, Christy, Tatjana, Naomi, Hollywood' (1989), een van de bekendste foto's uit het oeuvre van Ritts.

"Een portret laat me aanvoelen wie de persoon is, welke zijn innerlijke kwaliteiten zijn, wat hem uniek maakt." HERB RITTS

linkerpagina

Helmut Newton, 'Yves Saint Laurent, French Vogue, Rue Aubriot, Paris', 1975. Zilver gelatinedruk. © Helmut Newton Estate.

onder

Herb Ritts, 'Waterfall IV, Hollywood', 1988. Zilver gelatinedruk. © Herb Ritts Foundation.

Meer weten

HERB RITTS

Bezoeken

'Herb Ritts'
Maison Européenne de la Photographie
Rue de Fourcy 5
Parijs
www.mep-fr.org
07-09 t/m 30-10

Contact

The Herb Ritts Foundation
P.O. Box 1618
Los Angeles, CA 90078
www.herbritts.com

Kopen

In Europa wordt werk van Herb Ritts aangeboden door galeries Edwynn Houk (Zürich) en Camera Work (Berlijn).

HELMUT NEWTON

Bezoeken

'Helmut Newton
A Retrospective'
Fotografiemuseum Amsterdam
Foam
Keizersgracht 609
Amsterdam
www.foam.org
17-06 t/m 04-09

Contact

The Helmut Newton Foundation
Jebensstrasse 2
Berlijn
www.helmutnewton.com

Kopen

Het werk van Helmut Newton wordt wereldwijd verkocht door Galerie Andrea Caratsch (Zürich).

Jan Cornelisz Vermeyen,

Jan Cornelisz Vermeyen, 'Portret van Joost Ames-zoon van der Burch', olieverf op paneel, 93,7 x 77,2 cm. Christie's, New York, 14-04.

© Christie's Images Ltd.

\$ 2.741.000 (€ 2.403.300)

Atelier van Hans Memling, 'De geboorte van Christus', olieverf op paneel, 99,2 x 72,5 cm. Dorotheum, Wenen, 19-04. © Dorotheum.

€ 1,2 miljoen

Marcel Duchamp - André Breton,

'Le Surréalisme en 1947', boek-object van Marcel Duchamp. Sotheby's / Binoche & Giquello, Parijs, 27-04. © Sotheby's / Binoche & Giquello.

€ 147.000

Veilingen Wereldwijd

VEILINGRESULTATEN

Vermeyen bij Christie's

De Nederlandse schilder en ontwerper van wandtapijten Jan Cornelisz Vermeyen, geboren in Beverwijk (ca. 1504) en overleden in Brussel (1559), was een van de uitblinkers op de veilingdagen die Christie's medio april hield in New York. Op de reeks veilingen gewijd aan oude meesters, op 14 april, was een werk van hem goed voor een nieuw wereldrecord. Het gaat om het 'Portret van Joost Ames-zoon van der Burch', afkomstig uit een Belgische privécollectie, waar het al deel van uitmaakte sinds de 19e eeuw. Het werd verkocht voor \$ 2,7 (€ 2,4 miljoen). Vermeyen, bijgenaamd Jan met den Baard, schilderde vooral religieuze taferelen en portretten. Hij had zijn eerste opleiding bij Jan Gossaert, in Utrecht, en werd later een goede vriend van de schilder Jan van Scorel. Vanaf 1525 was hij in Mechelen hofschilder van Margaretha van Oostenrijk. Na de dood van zijn beschermvrouwe, in 1530, deed ook haar opvolgster, Maria van Hongarije, een beroep op hem. Zo reisde hij naar Augsburg, om er portretten van de keizerlijke familie te schilderen. Nadat hij in dienst van keizer Karel V was getreden, vergezelde hij hem in 1535 naar Spanje en daarna op zijn veldtocht naar Tunis, waar hij kartons voor wandtapijten ontwierp in opdracht van Maria van Hongarije. Na zijn terugkeer naar Europa vestigde hij zich in Brussel, waar hij gaandeweg steeds meer afstand nam van zijn leermeesters en gebruik ging maken van een contrastrijke licht-donkerwerking om de weidse vormen en de plasticiteit van de werken kracht bij te zetten. Een ander topstuk op de veiling was 'Susanna en de ouderlingen', geschilderd in Antwerpen door Jan Massys. Dit veranderde van eigenaar voor \$ 1,2 miljoen (€ 1 miljoen).

Memling schittert in het Dorotheum

Op 19 april jongstleden kon men in het Dorotheum, in Wenen, bieden op een opvallend goed bewaard werk uit het atelier van Hans Memling, met name een 'Geboorte van Christus'. Dit thema werd vaak uitgebeeld door deze kunstenaar, beschouwd als een van de invloedrijkste Vlaamse schilders uit de 15e eeuw. Memling werd geboren in de buurt van Frankfurt, omstreeks 1435. Zijn naam werd in 1465 voor het eerst vermeld in Brugge, waar hij zich definitief zou vestigen, om er uit te groeien tot een van de grootste kunstenaars van zijn tijd. Kunsthistorici ontdekten het bewuste werk pas toen het in 1994 werd gepresenteerd op de Memling-tentoonstelling in het Brugse Groeningemu-

seum. De richtprijs bedroeg € 1,2-1,8 miljoen. De nieuwe eigenaar kocht het per telefoon voor de laagste richtprijs. Dat was ook meteen het hoogste bod op deze veiling, waar men verder kon bieden op werk van de Antwerpse kunstenaars Peter Paul Rubens (een 'Oordeel van Paris', toegewezen voor € 868.733) en Huybrecht Bueckeeler (een 'Heilige Familie met de heilige Anna' uit 1563, afgehamerd op € 430.742).

Mooie resultaten in Amsterdam

Op 20 en 21 april hield Christie's in Amsterdam veilingen van naoorlogse en hedendaagse kunst. Samen brachten deze € 6,3 miljoen op. Van de aangeboden lots werd 88 % verkocht, terwijl in 97 % van de gevallen de richtprijs werd gehaald. Voor een schilderij van Heinz Mack uit 1962 werd € 481.000 geboden. Andere resultaten waren interessant voor de Belgische markt. Zo ging 'Twisted Strings TX.144' (1970) van Walter Leblanc de deur uit voor € 188.000. 'Ik ben de wereld' (1990) van Thierry de Cordier ging van de hand voor € 107.000, terwijl een zeldzaam olieverfschilderij zonder titel van Engelbert van Anderlecht, uit 1959, werd toegewezen voor € 48.000.

Triomf voor het surrealisme

'Si vous aimez l'Amour, vous aimerez le Surréalisme': heel wat liefhebbers konden zich vinden in die slogan op de uitzonderlijke veilingen van dadaïstische en surrealistische werken, met name uit de prachtige collectie van R. & B. L., op 26 en 27 april verkocht door Sotheby's, in samenwerking met Binoche & Giquello. Experts hadden een opbrengst van € 3,5 tot 4,6 miljoen verwacht, maar uiteindelijk werd het € 5,8 miljoen. Werken van schilders, fotografen en dichters waren hier verenigd in een sfeer van vriendschap en passie. Het ene lot was nog begerenswaardiger dan het andere. Opvallend waren ook de bijzonder mooie kaften. Breton, Char, Eluard, Picabia, Tzara, Bellmer, Dalí, Duchamp, Man Ray, Miró en Picasso waren de uitblinkers. Het hoogste bod ging naar een uiterst zeldzaam fotoalbum van Man Ray, 'Les champs délicieux' (1922), een modern meesterwerk, afgehamerd op € 243.000, ruim het dubbele van de laagste richtprijs. Het was het resultaat van de experimenten van Man Ray leidend tot zijn 'rayografieën'. Op de eerste veilingdag werd met veel belangstelling uitgekeken naar een ander fotoalbum, 'Les jeux de la poupée' (1949), van Hans Bellmer. Het gaat om een van de vijftien eerste exemplaren, met een bijzonder mooie originele ets in twee kleuren, gesig-

neerd door Bellmer, en vier nooit eerder vertoonde foto's. De nieuwe eigenaar bood er € 135.000 voor, meer dan de hoogste richtprijs. Met het door Marcel Duchamp gesigioneerde boek-object 'Le Surréalisme en 1947', gecreëerd ter gelegenheid van de Internationale Tentoonstelling van het Surrealisme in 1947, kwam het tot een biedstrijd tussen twintig kandidaat-kopers. Uiteindelijk werd het toegewezen voor € 147.000, meteen het hoogste bod van de eerste veilingdag. Dit boek-object wordt door kenners beschouwd als een meesterwerk.

Succes voor Europees edelsmeedwerk

Op 3 mei kon men bij Sotheby's in Parijs bieden op Europees edelsmeedwerk en gouden dozen. De veiling was bijzonder succesvol, met een totale opbrengst van € 1,8 miljoen, waar experts hadden gerekend op € 1 - 1,5 miljoen. In 89 % van de gevallen werd de richtprijs gehaald. Er waren heel wat belangstellenden op komen dagen, onder wie veel Aziatische verzamelaars, aangetrokken door de kwaliteit van de aangeboden stukken. Het hoogste bod ging naar een middeleeuws stuk: een beker in de vorm van een uil, van zilver en vermeil. Het lot werd toegewezen aan een anonieme koper voor € 207.000, bijna tien keer meer dan de richtprijs! Het gaat om een heel bijzonder stuk, wellicht vervaardigd in de jaren 1580, in Duitsland of België. Het maakte deel uit van de collectie van Claude d'Allemagne, een grote Belgische verzamelaar. Een Aziatische privéverzamelaar bood € 35.000 (meer dan vier keer de hoogste richtprijs) voor een prachtige chocoladeketel van gelakt zilver, vervaardigd bij Tiffany, in New York, omstreeks 1880.

De ups and downs van de markt

Op 8 mei hield Christie's in New York een echte marathon van veilingen van moderne en hedendaagse kunst. Dat was een waagstuk, maar het liep allemaal goed af. Een van de veilingen had als titel 'Bound to Fail' (letterlijk: tot mislukking gedoemd). Van de 39 lots werden er 38 verkocht. De totale opbrengst bedroeg \$ 78,1 miljoen. Veel werken waren grotesk, verwarrend, streng of esoterisch, kortom niet bijster commercieel. Vreemd genoeg vielen ze niettemin in de smaak bij het publiek. Slechts één werk werd dus niet verkocht: een installatie van Sigmar Polke, bestaande uit negentig authentieke aardappels, geplant op een raster van een vierkante meter, met een nogal genereuze richtprijs van \$ 1,2-1,9 miljoen (€ 1-1,6 miljoen). Voor alle andere lots werd wel een koper gevonden. Het hoogste bod was \$ 17,2 miljoen (€ 15 miljoen) voor 'Him', een iconische sculptuur van Maurizio Cattelan die voor tweërlei interpretatie vatbaar is. Aan de achterkant zie je een ogenschijnlijk ongevaarlijk, tener jongetje in zijn zondagse kleren, braafjes geknield, alsof hij de hostie zal ontvangen. Aan de voorkant zie je echter de personificatie van het kwaad, een

figuur met gelaatstrekken die verdacht sterk lijken op die van Hitler. Minstens vier kandidaat-kopers, onder wie kunsthandelaar Philippe Ségalot, boden tegen elkaar op. Uiteindelijk mocht een Belgische verzamelaar het 'monster' meenemen voor het dubbele van het vorige record voor deze kunstenaar. Een ander opvallend lot was een in een aquarium zwevende basketbal van Jeff Koons: 'One Ball Total Equilibrium Tank', met een richtprijs van meer dan \$ 12 miljoen (€ 10,5 miljoen). Het lot werd afgehamerd op \$ 15,3 miljoen (€ 13,4 miljoen), waar je niet echt van hoeft op te kijken. Dit uit 1985 daterende bedrieglijk simpele werk, dat eruitziet als een readymade, ingaand tegen de stroming van de neo-expressionistische schilderkunst, die toen wereldwijd opgang maakte, kostte de kunstenaar twee jaar van onderzoek. Koons was tot alles bereid om zijn doel te bereiken. Hij aarzde zelfs niet een beroep te doen op de winnaar van de Nobelprijs voor de Fysica, Richard P. Feynman, om een formule te vinden waarmee men een bal op halve hoogte in suspensie kon houden in een aquarium. 'Henry Moore Bound to Fail', de sculptuur van Bruce Nauman waaraan de veiling haar titel dankte, een afgietsel van zijn eigen tors met de handen op de rug gebonden, bracht evenwel niet meer op dan de laagste richtprijs. Toch is \$ 6,9 miljoen (€ 6 miljoen) zeker niet slecht voor een streng werk waarvan negen exemplaren werden gemaakt, plus een exemplaar dat de kunstenaar voor zichzelf hield. In de loop van deze veiling werden zeven records gevestigd, onder meer voor Paola Pivi met \$ 227.000 (€ 199.248), Olivier Mosset met \$ 137.000 (€ 120.250) en Daniel Buren met \$ 905.000 (€ 794.308). De dag erna, op 9 mei, deed concurrent Sotheby's het heel wat minder goed met zijn veiling van impressionistische en moderne kunst: een derde van de aangeboden werken werd niet verkocht. De opbrengst lag zo'n \$ 20 miljoen onder de laagste richtprijs. Een handjevol topwerken kon gelukkig de meubelen redden. Zo ging 'L'Eternel Printemps', een sublieme en uiterst zeldzame marmeren sculptuur die Auguste Rodin in 1903 leverde aan baron von Stuedten en die nooit eerder was geveild, de deur uit voor \$ 20,4 miljoen (€ 17,9 miljoen), veel meer dan de hoogste richtprijs en meteen een nieuw record voor deze kunstenaar. Een ander topwerk was 'Maisons du port, Saint-Tropez' van Paul Signac, met als enig minpunt de kleine afmetingen. De nieuwe eigenaar bood er \$ 10,6 miljoen (€ 9,3 miljoen) voor, een bod dat binnen de richtprijzen bleef. Een prachtig fauvistisch werk van Maurice de Vlaminck uit 1905, getiteld 'Sous-bois', bracht met gemak \$ 16,3 miljoen (€ 14,3 miljoen) op. Het was dus een veiling met ups en downs, maar zonder echte verrassingen: er werden uitstekende resultaten behaald met zeldzame werken van uitgelezen kwaliteit en een onberispelijke herkomst, terwijl minder interessante werken middelmatige resul-

Chocoladeketel van gelakt zilver, Tiffany, New York, ca. 1880. Sotheby's, Parijs, 03-05. © Sotheby's.
€ 35.000

Jeff Koons,
'One Ball Total Equilibrium Tank' (Spalding Dr. J. Silver Series), 1985, gemengde techniek. Christie's, New York, 08-05. © Christie's.
\$ 15.285.000 (€ 13.410.000)

Auguste Rodin,
'L'Eternel Printemps', ontworpen in 1884, gebeeldhouwd in 1901-1903, marmer, 66,6 cm hoog. Sotheby's, 09-05. © Sotheby's.
\$ 20.400.000 (€ 17.900.000)

Francis Bacon,
'Men in Blue', 1954, olieverf op doek. Christie's,
Parijs, 08 & 09-06. © Christie's Images Ltd.
Richtprijs: € 5-8 miljoen

Koloman Moser,
ketting om een mof mee vast te maken, cadeau
van Gustav Klimt voor Emilie Flöge, vervaardigd in
de Wiener Werkstätte, ontworpen in 1906, zilver,
70 cm lang. Dorotheum, Wenen, 13-06.
© Dorotheum.
Richtprijs: € 60.000-80.000

Jean de Cambrai
(werkzaam tussen 1375 en 1438), twee marmeren
rouwfiguren, Bourges, ca. 1396-1416. Christie's,
Parijs, 15-06. © Christie's Images Ltd.
Richtprijs: € 4,5-5,5 miljoen

taten opleverden of niet verkocht werden. Volgens Simon Shaw, de internationale mededirecteur van de afdeling impressionistische en moderne kunst bij Sotheby's, wijst dit erop dat het koperspubliek kennis van zaken heeft. Wat hedendaagse kunst betreft, zijn bij het schrijven van dit stuk de resultaten van Sotheby's nog niet bekend, maar de veiling bij Christie's, op 10 mei, leverde alvast behoorlijke resultaten op, dankzij de bescheiden minimumprijzen: 87 % van de lots werd verkocht, vaak onder de laagste richtprijs, maar wel met enkele mooie resultaten, waaronder een wereldrecord (€ 40 miljoen) voor een werk van Basquiat. Globaal genomen is er sprake van een sterke daling van de opbrengst in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar.

VEILINGEN OP KOMST

AZG verkoopt een Duchamp

Op zijn traditionele en prestigieuze veiling van impressionistische en moderne kunst, op 6 juni, in Parijs, komt Artcurial met een belangrijk werk: een olieverfschilderij op paneel van Marcel Duchamp uit 1910-1911, getiteld 'Nu sur nu' (65 x 51 cm), met een richtprijs van € 500.000-700.000. Het werk wordt verkocht door Artsen Zonder Grenzen. De opbrengst moet dienen om de humanitaire acties te bekostigen. Het schilderij werd geschonken aan AZG door de erfgenamen van Arnold Fawcus, een uitgever van kunstboeken die bevriend was met Duchamp. 'Nu sur nu' is belangrijk voor het begrijpen van het oeuvre van Duchamp. In 2016 werd het door de Franse overheid erkend als 'nationale schat'.

Tribale kunst

Op 7 juni houdt Artcurial een veiling van tribale kunst, met een tachtigtal werken. Blikvangers zijn een vrouwelijk Igbo-beeld uit Nigeria, met een richtprijs van € 50.000-60.000, en drie privécollecties, waaronder een Brusselse, met werken uit Oceanië, met name objecten in de vorm van dieren. Ook de Mumuye-beeldhouwkunst is vertegenwoordigd, met twee nooit eerder op de markt verschenen stukken die ooit deel uitmaakten van de collectie van Jacques Kerchache. Verder nog vijf stukken uit de collectie van Pierre Parat, en een stoel met ruggensteun (koninklijke troon) van de Ngombe, met zes massieve, cilindervormige poten, van een oud type dat je vaak aantreft langs de Congorivier. De met geelkoperen spijkers versierde stoel maakte deel uit van een Brusselse collectie. De richtprijs bedraagt € 30.000-40.000.

De collectie van Marcie-Rivière bij Christie's

Hét evenement voor de Franse kunstmarkt in het eerste semester van 2016 is de veiling van 370

stukken uit de collectie van het echtpaar Zeineb en Jean-Pierre Marcie-Rivière, op 8 en 9 juni, bij Christie's in Parijs. Het geheel zou zo'n € 18 miljoen moeten opbrengen. Het omvat topwerken behorende tot de moderne en hedendaagse kunst, de sierkunst en antiquiteiten. Het klapstuk is het laatste werk uit de reeks van zeven 'Men in Blue', geschilderd door Francis Bacon in maart-juni 1954. Het werk zou € 5-8 miljoen moeten opbrengen. Deze reeks ligt in het verlengde van de bekende reeks 'Pausen', waar de kunstenaar het jaar ervoor aan was begonnen. Een ander meesterwerk, behorend tot een ensemble van stukken uit de klassieke oudheid, is een 'Dansende faun' uit de eerste of tweede eeuw, met een richtprijs van € 200.000-300.000. Dit in 1777 in Rome ontdekte stuk maakte deel uit van de privécollectie van de hertog van Westminster, Lord Robert Grosvenor. In 1975 werd de faun gekocht in galerie Simone de Monbrison. Volgens het veilinghuis zou er geen enkele andere Romeinse versie van dit beeld bestaan. De beeldhouwer heeft wellicht een hellenistisch model van een dansende sater aangepast aan zijn eigen smaak of die van zijn klant. Het originele bronzen model is echter niet bewaard gebleven.

Een cadeau van Klimt voor het Dorotheum

Op 13 juni houdt het Dorotheum in Wenen een veiling gewijd aan de art nouveau. Men kan er onder meer bieden op een kostbaar geschenk van Gustav Klimt bestemd voor modeontwerpster Emilie Flöge, de levensgezellin én het favoriete model van de kunstenaar, die haar had leren kennen in 1897. Het gaat om een 70 centimeter lange zilveren ketting, bedoeld om er een mof van bont mee vast te maken, ontworpen in 1906 door Koloman Moser en vervaardigd in de Wiener Werkstätte. Het is een zeer sobere, dunne ketting, met geometrische motieven, die € 60.000 - 80.000 zou moeten opbrengen. De dag erna, op 14 juni, staat de veiling van vintage objecten in het Dorotheum volledig in het teken van Coco Chanel. Men kan er onder meer bieden op tailleurs, handtassen en juwelen met zeer schappelijke richtprijzen, van € 300 - 700.

Haute Epoque in Parijs

Bij Piasa in Parijs kan men op 16 juni bieden op een oud object dat mogelijk nog heeft toebehoord aan paus Clemens IX (1600-1669). Het gaat om een gouden kruis uit de negende of tiende eeuw, versierd met vijf elementen van geslepen bergkristal. Experts schatten de waarde ervan op € 300.000-400.000. Tot 1931 maakte het kruis deel uit van de collectie van prins Girolamo Rospigliosi, vervolgens van die van de Iraanse zakenman Khadjavi Manzandarani Aghabozorg, en uiteindelijk kwam het in handen van een Franse eigenaar. Dankzij een speciaal certificaat mag het stuk het nationale grondgebied verlaten. Volgens Piasa zijn

de experts die het kruis hebben kunnen bestuderen het erover eens dat het ensemble van vijf elementen van bergkristal uit de negende of tiende eeuw uiterst zeldzaam is. Edelstenen uit die tijd worden doorgaans bewaard in musea of kathedralen. De dag ervoor, op 15 juni, houdt Christie's een veiling van Europese sculpturen en kunstobjecten. Men kan er onder meer bieden op twee meesterwerken van de Europese beeldhouwkunst. Het gaat om de twee laatste marmeren rouwfiguren van het graf van Jan van Frankrijk (1340-1416), de hertog van Berry en broer van koning Karel V (1338-1380). Ze zijn in de periode 1396-1416 vervaardigd door Jean de Cambrai (bekend tussen 1375 en 1438) in Bourges. De twee middeleeuwse rouwfiguren komen uit dezelfde collectie als die verkocht zijn voor € 4 miljoen in november 2013. Het zijn de laatste van marmer nog in privébezit. Sinds 1807 waren ze eigendom van dezelfde familie. Ze zouden € 4,5 - 5,5 miljoen moeten opbrengen.

Souvenirs van Joan Rivers

Op 22 juni, iets minder dan twee jaar na de dood van de Amerikaanse actrice en tv-persoonlijkheid Joan Rivers, gaat bij Christie's in New York een aantal persoonlijke objecten van haar onder de hamer. Een deel van de opbrengst gaat naar de organisatie God's Love We Deliver, die hulp biedt aan zwaar zieken in New York, en naar de organisatie Guide Dogs For The Blind. Men kan bieden op kunstobjecten, schilderijen (waaronder een Vuillard uit 1915, met een richtprijs van \$ 120.000-180.000 – € 105.000-150.000), Franse meubelen, edelsmeedwerk van Tiffany en Fabergé (waar deze dochter van Russische migranten dol op was) en juwelen van Cartier, Van Cleef & Arpels en Harry Winston.

Borden van Picasso in Hongkong

Op 23 juni gaan bij Sotheby's in Hongkong hedendaagse kunstwerken onder de hamer, waaronder een zeer opvallend lot: een complete collectie van 24 borden van gedreven zilver, waarvan het model in keramiek werd ontworpen door Picasso in 1956-1967. De borden zijn vervaardigd door de Franse edelsmeden François en Pierre Hugo. In totaal werden er twintig ensembles van gemaakt, alsook twee épreuves d'artiste en twee kunstenaarsexemplaren. Twee jaar geleden presenteerden Sébastien en Stéphanie Janssen er een versie van op Art Brussels. Deze reeks is al jaren niet meer te koop. De veiling bij Sotheby's is dan ook een unieke kans voor verzamelaars om een volledige reeks in één keer te kopen, ook al dragen de borden (van afwisselende afmetingen) verschillende nummers. Het geheel zou HK\$ 12 - 18 miljoen (€ 1,4 - 2 miljoen) op moeten brengen.

Een Mallorcaanse collectie bij Bergé

De collecties van prominente Spaanse families staan bekend om hun luxe, eclecticisme en raffinement.

Dankzij het werk van zijn Belgische kantoor kan veilinghuis Pierre Bergé & Associés op 3 en 4 juli de inboedel van de woning van Juan Truyols aanbieden. Het huis bevindt zich in Arta, aan de oostkant van het eiland Mallorca, en is een afspiegeling van de persoonlijkheid van de eigenaar, een telg van een van de meest vooraanstaande families van de Balearen. Op het menu staan onder meer artefacten, meubelen en juwelen, van de 17e tot de 20e eeuw. Zo is er een albasten Medusahoofd uit de 17e eeuw, een ensemble van vier fraai bewerkte fauteuils uit de 18e eeuw komende uit de familiewoning in Palma de Mallorca, een prachtig paar bustes van Romeinse keizers, van geel marmer uit Siena, en een imposante sculptuur van de hedendaagse kunstenaar Juan Benassar. De veiling vindt plaats in de woning in Arta.

Oude meesters in Londen

Nadat eerder al twee tentoonstellingen, in de Royal Academy of Arts en in de Scottish National Gallery, hulde brachten aan Jean-Etienne Liotard (zie COLLECT AAA nr. 458, november 2015) kan men op 6 juli bij Sotheby's in Londen bieden op een zeldzaam werk van de befaamde Zwitserse schilder. Deze kosmopolitische kunstenaar, die tijdens zijn leven in heel Europa lof oogstte, tot aan de Levant, is beroemd om zijn pastelporretten. Op de recente tentoonstelling in de Royal Academy ging alle belangstelling uit naar 'La Chocolatière', een van de weinige olieverfschilderijen van Liotard en het enige genrestuk dat hij schilderde in deze techniek. Het werk is momenteel nog in privéhanden. Liotard schilderde het doek wellicht in de Nederlanden, in 1755-1756. William Ponsonby, de tweede graaf van Bessborough, kocht het in 1774 in Londen, toen de collectie van de schilder er onder de hamer ging. De graaf van Bessborough was lange tijd bevriend met Liotard. Hij was ook zijn grootste mecenas. Hij speelde dus een belangrijke rol in het leven en in de carrière van de kunstenaar. Dit prachtige doek, tot op heden bewaard door de erfgenamen van de graaf, gaat nu voor het eerst in twee en een halve eeuw onder de hamer, met een richtprijs van £ 4-6 miljoen (€ 5-7,5 miljoen). Op 7 juli gaat bij rivaal Christie's een meesterwerk van Peter Paul Rubens onder de hamer (richtprijs op aanvraag). Het dateert uit 1613-1614. Op het schilderij zijn Lot en zijn dochters te zien. Volgens experts is dit een prachtig staaltje uit de eerste 'rijpe' fase van Rubens' carrière, aan het begin van de 17e eeuw, toen hij in Antwerpen tal van prestigieuze religieuze opdrachten kreeg en in Brussel werkte als hofschilder van de aartshertogen Albrecht en Isabella. Het werk was eigendom van nakomelingen van de Duits-Hongaarse financier en filantroop baron Moritz von Hirsch auf Greuth (1831-1896).

Pablo Picasso,

complete collectie van 24 borden, naar ontwerpen in keramiek uit 1956-1967, vervaardigd van gedreven zilver door François en Pierre Hugo, ed. 20 ex. + 2 EA en 2 kunstenaarsexemplaren. Sotheby's, Hongkong, op 23-06. © Sotheby's.

Richtprijs: HK\$ 12-18 miljoen (€ 1,4-2 miljoen)

Bierkan, Duitsland, 19e eeuw, gesneden ivoor, 38,5 cm hoog. Pierre Bergé & Associés, Arta, Mallorca, 03 & 04-07. © Pierre Bergé & Associés.

Richtprijs: € 7.000-9.000

Jean-Etienne Liotard,

'La Chocolatière', ca. 1755-1756, olieverf op doek. Sotheby's, Londen, 06-07. © Sotheby's.

Richtprijs: £ 4-6 miljoen (€ 5-7,5 miljoen)

De dames Maks en de schilderijen van Kees

Bij Veilinghuis Peerdeman komen deze maand vier schilderijen onder de hamer van Kees Maks (1876-1967), leerling van George Hendrik Breitner en werkzaam in Amsterdam en Parijs.

TEKST: **RENÉE LOUWERS EN NIEK MONTANUS**

Kees Maks is voornamelijk bekend door zijn schilderijen van het mondaine leven. Het Amsterdamse stadsgezicht en de paardenkoetsen in Parijs zijn dan ook typerend voor zijn oeuvre. De andere twee schilderijen die onder de hamer gaan, zijn door hun afwijkende karakter en de bijzonder herleidbare afkomst des te interessanter. De aangeboden werken, waaronder een portret van Wies Maks, zijn alle door Kees nagelaten aan zijn zusters Wies en Riet. De zussen raakten door hun dagelijkse lunch in het American in Amsterdam bevriend met gerant Andries Peek die net als zij, in de Palestrinastraat bleek te wonen. De dames Maks zoals ze in de familie Peek werden genoemd waren net als Andries en zijn drie zussen ongetrouwd. Er ontstond een hechte vriendschap. Na het overlijden van Wies en Riet erfde Andries de vier schilderijen. De werken zijn altijd bij elkaar gebleven en worden via de familie nu samen in één veiling aangeboden. Naast de twee karakteristieke schilderijen maken het portret en het stilleven de collectie bijzonder. Ze onthullen een persoonlijk deel van het oeuvre

Kees Maks (1876-1967), 'Kleurrijk stilleven met fruit, bloemen en tafelgoed op een kelim', olieverf op doek, niet gesigneerd, 69 x 89 cm. Richtprijs: € 1.000-1.500.

van Kees Maks dat tot nog toe onbekend was. De veiling vindt plaats op zondagmiddag 19 juni bij Veilinghuis Peerdeman Utrecht.

boven

Kees Maks (1876-1967), 'Portret van Wies Maks', olieverf op doek, niet gesigneerd, 90 x 54 cm. Richtprijs: € 600-800.

onder

Kees Maks (1876-1967), 'Prinseneiland in Amsterdam: de ophaalburg tussen de Galgenstraat en Sloterdijkstraat gezien vanaf de Nieuwe Teertuinen', olieverf op doek, gesigneerd, verso foutief getiteld 'Le Pont Levis', 78 x 99 cm. Richtprijs: € 5.000-7.000.

Meer weten

Bezoeken

Veilinghuis Peerdeman
Mississippidreef 17
Utrecht

www.veilinghuispeerdeman.nl
Veiling: 19 juni

Kees Maks (1876-1967), 'Paardenkoetsen in Parijs', getiteld, olieverf op doek, gesigneerd, tentoongesteld bij Arti et Amicitiae in juni 1963 onder nr. 17 met als titel 'Parijs 1910', 51 x 82 cm. Richtprijs: € 6.000-8.000.

Veilinghuis Peerdeman Utrecht

Kees Maks (1876-1967)
Ophaalburg Galgenstraat-
Sloterdijkstraat Amsterdam

**Veiling Zondag
19 juni 2016**

Veiling van 11.00 tot 18.00 uur

11.00-15.00 uur: Design, brocante, kunst & antiek in Achterzaal

12.30-15.00 uur: Zilver & sieraden in Zilverzaal

15.00-18.00 uur: Kunst & antiek in Voorzaal

www.veilinghuispeerdeman.nl
030-2610485

DESIGNVEILING

VENDU NOTARISHUIS
ROTTERDAM

Designveiling 20 juni

Kijkdagen: 17 juni van 13.00 tot 21.00 uur
en 18 + 19 juni van 10.00 tot 17.00 uur.

Kipstraat 54 3011 RT Rotterdam | 010 411 85 44
info@notarishuis.nl | www.notarishuis.nl

VEILING VAN KUNST EN ANTIEK

Kijkdagen: 10, 11 en 12 juni

Naast de collectie Harm Kamerlingh Onnes (1893 - 1985) van ruim 300 schilderijen, aquarellen, tekeningen en keramische objecten komen er tijdens onze juniveiling nog veel meer kavels kunst en antiek onder de hamer, waaronder Chinees porselein, juwelen, horloges, oude kunst en antiek, meubelen, design en een grote verzameling objecten uit het Bisschopshuis te Haarlem. www.vanspengen.com

Koninginneweg 25, 1217 KR Hilversum • Tel.: 035-6400989

ZEEUWS VEILINGHUIS

ZEELAND AUCTIONEERS

8 JUNI

9 JUNI

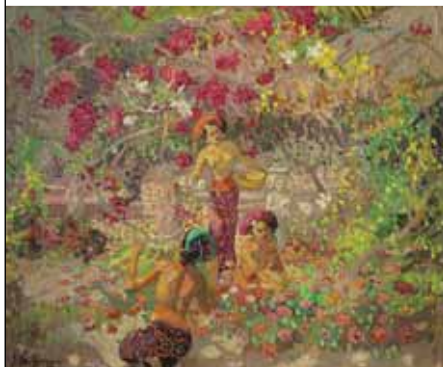
21-22 JUNI

INDISCHE SCHILDERIJEN

EUROPESE SCHILDERIJEN

COSTUME JEWELLERY

KIJKDAGEN: 4 juni en 6 t/m 9 juni - 18 juni en 20 t/m 22 juni (zie website voor exacte tijden)

ADRIEN-JEAN LE MAYEUR DE MERPRÈS (1880-1958)

WILLEM GERARD HOFKER (1902-1981)

ISAAC ISRAËLS (1865-1934)

W.F.A.I. VAARZON MOREL (1868-1955) - DETAIL

CHANEL

COPPOLA E TOPPO

DIOR

MIRIAM HASKELL

JOEFF HOLLYWOOD

IRADJ MOINI

CHANEL

HERENGRACHT 74 | 4331 PX | MIDDELBURG | TEL. 0118 - 650 680 | WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL | INFO@ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

Ald ^{hét} Fryslân

veilinghuis

Veilinghuis Ald Fryslân
veilt van 13 tot en met 21 juni
ca. 3000 kavels kunst en antiek.

KIJKDAGEN:
10, 11 EN 12 JUNI
VAN 10:00 TOT 17:00 UUR.
Catalogus: www.aldfryslan.nl

*Kleine Friese staartklok zgn. kantoor-
toortje met dubbele kap met gaand en
slaand werk met wekkermechanisme
en versierd met antieke houten beel-
den. Taxatie € 1.400 - € 1.600*

Ald Fryslân hét Veilinghuis - Roodhemsterweg 8, 8651CV IJlst
Telefoon: 0515 44 55 22
internet: www.aldfryslan.nl E-mail: info@aldfryslan.nl

ROB MICHIELS

AUCTIONS

VEILING ANIMALIA & EUROPESE KUNST: 1 OKTOBER 2016

MEDAILLONCHOUËL MET WILDELE KROMMEN, CA. 1380

NAAST EEN BIJZONDERE COLLECTIE TAXIDERMIE
WORDT OOK HIER HET DIER IN DE EUROPESE
KUNST UITGELICHT, AANGEVULD MET EEN
SELECTIE VERFIJNDE KUNSTWOORWERPEN.
(INBRENGEN KAN TOT EIND JUNI)

VEILING AZIATISCHE KUNST: EIND 2016

ONZE VEILINGRESULTATEN ZIJN UITMUNTEND OP
HET VLAKE VAN CHINESE KUNST.
(INBRENG TOT 10 OKTOBER)

VOOR EEN VRIJBLIJVENDE GRATIS
WAARDEBEPALING KUNT U STEEDS
BIJ ONS TERECHT.

MET KENNIS VAN ZAKEN ZIJN WE UW PARTNER
BIJ UITSTEK.

FAMILIE ROSE SCHOTEL
TONGCHENG 1722-1733
OPBRENGST: 430-400

GENTHOF 9, 8000 BRUGGE, BELGIË, +32(0)50343603
INFO@ROBMICHIELS.COM, WWW.ROBMICHIELS.COM

Schulman b.v.

professional numismatists since 1880

Opbrengsten Veiling 350 - 12, 13 & 14 mei 2016

O.a. de collectie 'Wagenaar'

20 Gulden 1810 - Sch. 125 - RRR

Taxatie: € 15.000,- - Opbrengst: € 17.000,-

20 Gulden 1853 - Sch. 544 - RRR

Taxatie: € 2.500,- - Opbrengst: € 17.000,-

Onderscheidingen Kapitein der Infanterie P. Tröster (1783-1863)

Taxatie: € 2.000,- - Opbrengst: € 7.500,-

Prins Maurits Medaille - 1935 - RR

Taxatie: € 250,- - Opbrengst: € 3.000,-

Medaille voor Moed & Trouw voor Guinea - 1869-1870

Taxatie: € 2.000,- - Opbrengst: € 8.000,-

Nederlands-Indië: Zilveren Kruis voor Moed en Trouw - Javaans

Uit collectie Dr. Bax - Taxatie: € 2.500,- - Opbrengst: € 6.000,-

Bergen op Zoom bevrijd door Prins Maurits. - 1622 - RRR

Taxatie: € 10.000,- - Opbrengst: € 12.000,-

Eerste postvlucht van Nederland naar Indië - Chris van der Hoef

RRR - Taxatie: € 1.500,- - Opbrengst: € 5.200,-

Inleveren voor de Septemberveiling 2016 vanaf heden mogelijk!

Herengracht 500 - 1017 CB - Amsterdam

Tel. 020 320 9101 - Fax 020 620 8040 - e-mail: info@schulman.nl

www.schulman.nl

Bijzondere Veiling van Antiek, Design en (religieuze) Kunst | 10 t/m 13 juni 2016

Onder de hamer komen o.m. Schilderijen, bronzen beelden en design uit het **faillissement van Macintosh**; Grote collectie religieuze kunst; Sculpturen; Zilver; Keramiek en glas; Aziatische en etnografische kunst, Schilderkunst en grafiek; Juwelen; Art Deco en Art Nouveau; Vintage; Meubelen; Varia;

Twee bronzen penkandelaars,
17de/18de eeuw, h. 44 cm. (2x)
Taxatie € 400 - € 800

Bronzen pauw op marmeren
basement, h. 48 cm., l. 94 cm.
Taxatie € 1.000 - € 2.000

L. Bisscheroux (1934),
olieverf op doek,
Arche 111 Mon jardin,
ges. r.o., afm. 165 x 165 cm.
Taxatie € 700 - € 1.500

Martinelli Luce Pipistrello lamp,
ontwerper: Gae Aulenti, h. 88 cm.
Taxatie € 400 - € 800

Frans Decker (1648-1751), olieverf op paneel,
Ezau verkoopt zijn eerstgeboorterecht aan Jacob,
ges. m.r., afm. 36 x 28,5 cm. Taxatie € 2.000 - € 4.000

Aanvang

vr. 10 juni 9.00 uur

Sluiting

ma. 13 juni 21.00 uur

Kijkdagen van 10 t/m 12 juni

vr. 10 juni t/m
zo. 12 juni 11.00 - 17.00 uur
ma. 13 juni 11.00 - 21.00 uur
(laatste veilingdag)

Inbreng van goederen voor de septemberveiling reeds mogelijk!
Bieden kan tijdens de kijkdagen in de Bredestraat 23/23A of via uw eigen computer.

Bekijk nu al enkele stukken op de preview van onze website:

www.veilingmaastricht.nl

Tot ziens in ons veilinghuis! Venduehuis Dickhaut B.V. | Bredestraat 23/23A | 6211 HA Maastricht | Tel (043) 321 30 95 | Fax (043) 325 93 84 | info@veilingmaastricht.nl

Rozenburg, Den Haag, plateel wandschotel,
jaarteken 1896-1897. Diam. 42 cm.
Taxatie € 200-400
(Uit particuliere collectie plateel, w.o.
Rozenburg en Distel)

Richard Karlovich Zommer (1866-1939)
Gezicht op Cairo doek, 70 x 106,5 cm.
Taxatie € 12.000-15.000

Mahoniehouten trumeau, Empire
81 x 39 en h. 84 cm.
Taxatie € 1.500-2.000

veilinggebouw
de zwaan
Sinds 1818 Directie-Makelaar G. van den Brink BV.

ALGEMENE KUNST- EN ANTIEKVEILING
21 JUNI T/M 5 JULI
KIJKDAGEN: Donderdag 16 t/m zondag 19 juni van 10.00 – 17.00 uur.
Tevens donderdagavond 19.00 – 21.00 uur

CATALOGUS ONLINE VANAF 9 JUNI

DRC., Songhe, staand krachtfiguur,
nkisi. H. 50 cm.
Taxatie € 2.000-3.000

Hendrik Nicolaas Werkman (1882-1945)
'De Herberg in de Karpaten' sjabloondruk, gesigneerd r.o., genummerd 8/20.
Taxatie € 2.000-4.000

Wapenglas met rad gegraveerd decor van de
zeven provinciewapens, 18e eeuw. H. 20 cm.
Taxatie € 500-800

Pablo Picasso, Madoura edition, aardewerk
wandbord. Nr. 28, 129/200, diam. 25 cm.
Taxatie € 800-1.200

Ben Viegiers (1886-1947) Gezicht op huizen aan
het water maroufle, gesign. l.o., 35 x 46 cm.
Taxatie € 500-800

Gouden armband, zgn 'Grand Tour' sieraad,
ca 1860, Met zeven micro mozaïek schakels
met voorstelling van klassieke Italiaanse ruïnes.
bruto 72,7 gr. Taxatie € 1.500-2.500

COLLECT op ipad

€ 19,5 per jaar www.aboland.be

Haagsche Kunst- en Antiekdagen

23^e jaargang!

**Zaterdag 27 en zondag 28 augustus 2016
10.00 tot 17.00 uur Lange Voorhout Den Haag**

Op het prachtige Lange Voorhout kan iedereen die geïnteresseerd is in antiquiteiten, curiosa, oude boeken en prenten, schone kunsten en beeldhouwwerk zijn hart ophalen langs de 200 stands.

- Antiek-, Boeken- en Curiosamarkt op het Lange Voorhout
- Keramiek- en Beeldhouwmarkt op het Lange Voorhout met
- Keramisten- en Beeldhouwerswedstrijd
- Gratis taxaties door registertaxateur TMV
- Diverse demonstraties op het Lange Voorhout
- De stand van Anton Siedsma en zijn Verkade Albums op het Lange Voorhout
- Diverse exposities en tentoonstellingen op het Noordeinde en de Denneweg
- Kijkdagen Kunst- en Antiekveiling Venduehuis Den Haag

Kijk voor het gehele programma op www.HKAD.nl

Stand huren? De Haagsche Kunst- en Antiekdagen worden georganiseerd door Marktland Evenementen B.V. Tel. 0174-22.55.01 WWW.MARKTLAND.NL

veiling
resultaten

Dekselpot, ca. 1780
Hamerprijs € 20.000,-

Boeddha, verguld brons
Hamerprijs € 19.000,-

Zilveren theedoos,
Hamerprijs: € 9.000,-

HET GROOTSTE
VEILINGHUIS

Venduhuis
De Jager Goes

VAN ZUID-WEST
NEDERLAND

Wij vragen inbreng voor onze succesvolle internationale Kunst & Antiek veilingen, van 1 item tot gehele inboedel of verzameling. Wij berekenen slechts 10% inbrengcommissie. Wij taxeren vrijblijvend door geheel Nederland en België.

INTERNATIONALE KUNST & ANTIEK VEILING 28 & 29 juni 2016

Ruim 1600 kavels met Chinees porselein, Hollandse meesters, Indonesisch zilver, etnografica, Majolica, bloedkoralen colliers, Yixing trekpotjes, collector items en nog veel meer

veiling
resultaten

Pendule, ca. 1810
Hamerprijs € 11.000,-

Collier, 3 rijen bloedkoraal
Hamerprijs: € 30.000,-

Spiegeltelescoop,
Hamerprijs € 7.500,-

Klokset, 19^e eeuws
Hamerprijs: € 12.500,-

Vaas Daum Nancy
Hamerprijs € 3.800,-

Art Nouveau vitrine
Hamerprijs € 3.200,-

Schilderij Ben Viegens
Hamerprijs € 7.500,-

Vaas Georg Jensen
Hamerprijs € 6000,-

19^e eeuws ivoor
Hamerprijs € 3.200,-

Wapenschotel, 18^e eeuw
Hamerprijs € 22.000,-

Yixing theepot 19^e eeuw
Hamerprijs € 16.000,-

Barometer, 18^e eeuw
Hamerprijs € 3.200,-

Bijbel, 19^e eeuw
Hamerprijs € 2.200,-

Kom, Celadon,
Hamerprijs € 5.000,-

Klapmutskommen
Hamerprijs € 4600,-

Hermes tas, jaren '80
Hamerprijs € 3.000,-

Kandelaren, 18^e eeuw
Hamerprijs € 26.000,-

Aquarel, Leonello Spada
Hamerprijs € 5.500,-

Glas, 18^e eeuw
Hamerprijs € 1900,-

Wanli kom ca. 1600
Hamerprijs € 28000,-

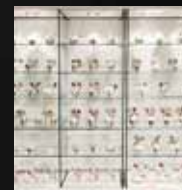
Miiniatuur tafelscherm
Hamerprijs € 2400,-

Kom, China, 19^e eeuw
Hamerprijs € 9000,-

Theepot, t 18^e eeuw
Hamerprijs € 1600,-

Wu Shuang Pu
Hamerprijs € 28.500

Tuitvaas, China 17^e eeuw
Hamerprijs € 3200,-

Schild en speren
Hamerprijs € 1000,-

Zakhorloge IWC
Hamerprijs € 2.000,-

Collier, bloedkoraal
Hamerprijs € 19.000,-

Koffer met servies
Hamerprijs € 3.600,-

Schilderij George Keyt
Hamerprijs € 9.500,-

Collier bloedkoraal
Hamerprijs € 4600,-

Venduhuis De Jager

Bloeiend en eigentijds

Zeven jaar geleden startte Arno De Jager (43) samen met zijn broer Venduhuis De Jager. Na het gymnasium was Arno werkzaam in de horeca. Zijn grote passie was echter kunst en antiek, waar hij zich in verdiepte. Hij kocht antiek en handelde daar in.

Anankelijk wilden ze het Venduhuis naast hun werk doen, wat al snel niet te doen bleek. Het veilinghuis werd gevestigd in de binnenstad van Goes, maar doordat de ruimten over meerdere verdiepingen waren verdeeld en parkeren en laden en lossen er moeilijk was, werd vier jaar geleden het huidige pand van 2700 m² betrokken. Hier ligt alles op de begane grond en het beschikt over een ruime parkeerplaats aan de Ringbaan West.

Het concept van het venduhuis was om alles te veilen, zowel goede stukken als boedelgoederen. Ook wilde Arno op de ouderwetse manier 'live' veilen om zo onder het genot van een glas wijn of een borrel contact te behouden met het publiek tijdens de veiling. Het bleek al meteen een groot succes, want er kwam veel aanbod en de veiling werd druk bezocht. Helaas overleed zijn broer en compagnon na een paar jaar. Het werd een druk bestaan voor Arno, want zijn vriendin woonde in New Orleans in de VS. Ze haalde antiek uit Europa en verkocht het daar en had er ook een veilinghuis. Maar het leven van steeds 14 dagen in de VS en dan weer 14 dagen in Goes en ook het bedrijf gaande houden, bleek niet vol te houden.

Terry

De oplossing was gelukkig eenvoudig, vriendin Terry Adams kwam naar Goes, werd partner in de zaak en gezamenlijk zetten ze hun schouders eronder. Toen Arno begon, moest hij niets hebben van internetveilen, maar in het veilinghuis van Terry in New Orleans ging een wereld voor hem open, want daar werd meegeboden via vijf internetsites en dat ging enorm. En zo doet Arno het tegenwoordig ook. Nu zitten er aan de brede veilingbalie naast veilingmeester Rino Gelok ook vijf mensen achter de computer en drie aan de telefoon mee te bieden. Venduhuis De Jager is het enige veilinghuis in ons land waar via vijf internetsites wordt meegeboden. Door dit online-kopen moet 90% van wat verkocht is, nadien worden ingepakt en opgestuurd, waar ze dan zo'n drie weken mee bezig zijn. Het gevolg van de vijf internetsites waarop men mee kan bieden is wel dat er steeds minder mensen in de zaal zitten en steeds meer via internet kopen. Behalve één vaste medewerker werken ze met zzp-ers en ook de familie werkt stevig mee. Eén broer maakt met zijn vriendin de foto's en zijn zuster doet de administratie. Het is dan ook hard doordraaien: zeven dagen per week, de TV hebben ze er zelfs voor weggedaan.

Bloedkoraal

Toen Arno een aantal mooie bloedkoralen colliers van de Volendamse dracht in veiling kreeg, werd er één van verkocht voor € 39.000. Dit betekende een absoluut record. Hierdoor krijgt hij nu veel bloedkoraal aangeboden en is Venduhuis De Jager een beetje het veilinghuis van het bloedkoraal geworden. Vooral de 19e-eeuwse snoeren van koraal uit de Middellandse Zee, die gebruikt werden voor de Zeeuwse dracht en andere Nederlandse klederdrachten, zijn de mooiste die er zijn. Ze zijn vooral in trek bij de Chinezen die bereid zijn om er hoge bedragen voor te bieden.

Venduhuis De Jager veilt vijf keer per jaar kunst en antiek en ook vijf keer per jaar boedelgoederen. De inbreng komt uit het hele land en naast de vaste donderdag, vrijdag en zaterdagochtend dat ze op de zaak zijn, reist Arno met zijn vriendin het land door om inbrengers te bezoeken.

Meer weten

Bezoeken

Venduhuis De Jager
Ringbaan West 2 A
Goes
Tel. 06-42114542
www.venduhuisdejager.nl
Eerstvolgende veiling kunst en
antiek: 28-06 t/m 29-06

GALERIE AGENDA

AIJEN

GALERIE PICTURA

0485-341970
Aijenseweg 16b
Groepsexpositie: Stilleven, magisch
realisme, dieren en mensen
t/m 11-06

AMSTERDAM

EDUARD PLANTING GALLERY

06-28133036
Eerste Bloemdwarsstraat 2
Terry O'Neill en Gered Mankowitz
Nostalgische foto's van The Rolling Stones
t/m 09-07

EUROPEAN MAKERS GALLERY

020-622088
Spiegelgracht 2a
Permanente expositie
Joyce Altheer, keramiek
Julio Saldaña Manero, schilderijen
t/m juli

FLATLAND GALLERY

020-3305321
Lijnbaansgracht 312-314
Gardening: Groepsexpositie
t/m 18-06

GALERIE GABRIEL ROLT

06-55867903
Tolstraat 84
José Ramón Amondarain
Espazioaren Irribarra
t/m 04-06

GERHARD HOFLAND

020-4121772
Bilderdijkstraat 165-C
Your light is my Darkness (Part III)
Groepsexpositie
t/m 11-06

GALERIE JULIETTE JONGMA

020-4636904
Gerard Doustraat 128a
These shapes remind me of you
group exhibition
t/m 25-06

KUNSTVEREIN

020-3313203
Gerard Doustraat 132
Jessica Warboys & Angle Pose
t/m 10-06

MINI GALERIE

06-41102284
Nieuwe Looiersstraat 68-1
The Future Will Be Different
Group show
04-06 t/m 02-07

GALERIE MOKUM

020-6243958
Oudezijds Voorburgwal 334
Arnout van Alberda
t/m 26-06

GALERIE FRANZIS ENGELS

020-6264487

Nieuwevaart 200
Aurelien Maillard: Solo-expositie
t/m 26-06

GALERIE RADEMAKERS

06-24698805
Prinsengracht 570-572
Jimmy's VIP
Jimmy Nelson, fotografie
t/m 19-06

GALERIE ROGER KATWIJK

020-6273808
Lange Leidsedwarsstraat 198-200
Martijn Schuppers
Chromatic Phantasies
t/m 11-06

RUTGER BRANDT GALLERY

06-51549996
Bethaniënstraat 39
Radenko Milak
02-07 t/m 30-07

ARNHEM

GALERIE PLAATSMAKEN

026-3515697
Klarendalseweg 82A
Vanessa Jane Phaff
Speak, Butterfly
t/m 10-07

GALERIE STIJL

Hoflaan 3
026-3794438
Bas Lobik, schilderijen
t/m 27-06

BAARN

HEIN A.M. KLAVER KUNSTHANDEL
035-5435296
August Janssenweg 7
Hollandse meesters in pastel
Onno Boerwinkel en de meesters van 1900
17-06 t/m 19-06
24-06 t/m 26-06

BALKBRUG

DE SCHUUR

0523-649210
Groot Oever 14
Maarten 't Hart
t/m 11-06

BERGEN

THE OBSESSION OF ART

072-5818461
Molenstraat 3
Spots on: Peter van Straten
09-06 t/m 26-06
Spots on
Internationale glaskunst
Nick Mount, Edols & Elliot, Galia Amsel,
Fabrizio Pozzoli, Malgorzata Chodakowka
15-07 t/m 21-08

KUNSTHANDEL INEKE ARONDS

06-53286058
Ruinelan 3a
Hans van Draanen

t/m 10-06

DEN BOSCH

GALERIE MAJKE HUSSTEGE

073-6142863
Verwersstraat 28
Robin Gerris: Shifted Fragments
t/m 12-06

DELFT

GALERIE TERRA

015-2147072
Nieuwstraat 7
Terra 30! Multiple
t/m 25-06
Monika Debus en Daphné Corregan
27-08 t/m 24-09

DEVENTER

LOES & REINIER INTERNATIONAL CERAMICS

0570-613004
Korte Assenstraat 15
Vazen
t/m 04-06
De collectie Hans & Inge Fuchs, een ontzameltoonstelling
26-06 t/m 13-08

GALERIE KONINGSHOF

0570-672753
Grote-Overstraat 16-18
Jan te Wierik, schilderijen
Picasso, litho's
t/m 06-08

DIEPENHEIM

GALERIE ALAFRAN

0547-351718
Grotestraat 45
Toos van Holstein en Els Wiering
Schilderijen en objecten
t/m 26-06

GALERIE VISEE

06-18653279
Grotestraat 41
Leendert Van der Vlist, impressionist Plein
Air schilder
t/m 18-06

DORDRECHT

GALERIE BLOM

078-6313130
Joh. De Wittstraat 43
Jaap Hillenius: Schilderijen
t/m 25-06

KUNSTGALERIJ EUROP ART

078-6148024
Grotekerksbuurt 8
Bohdan Bladowski
t/m juni

EGMOND AAN DE HOEF

GALERIE DE KAPBERG

06-19087751
Slotweg 17
Regula Maria Müller, objecten en sieraden
Liesbeth Bijwaard, grafiek en wandbeelden
Hedwig van der Heiden, schilderijen
t/m 26-06
Marjan De Gloppe, schilderijen en
aquarellen
Theo Ponsioen, beelden

Erna Van Mondfrans, schilderijen

01-07 t/m 14-08
Erik Beets, Nesrin During, Sylvia Blickman,
Angeline Lips en Theresa Ferket
Schilderijen, keramiek, sieraden, tekeningen,
grafiek
19-08 t/m 25-09

EINDHOVEN

GALERIE PENNING

06-25584157
Geldropseweg 61B
Pieter Boersma, Fotografie
t/m 25-06

YKSI

040-7805033
Torenallee 22-04
Dirk Vander Kooij: meester van het nieuwe
ambacht
12-05 t/m 01-10

ENSCHDEDE

FOTOGALERIE OBJEKTIEF

053-4322507
Walstraat 33
Annabel Jeuring, Fotografie
t/m 18-06

GEERSDIJK

GALERIE LUN3

0113-850609
Provincialeweg 1
Kunst met een verhaal
04-06 t/m 14-08

GIETHOORN

KUNSTHANDEL DUINE-RHEE GIETHOORN

0521-362570
Molenweg 36
Appel en de dynamische CoBrA
t/m 04-09

GOES

CREATIE ART EN OOSTINGA ART

06-53363547
06-51121613
Kolveniershof 122
Kleurrijke vrouwen
t/m 04-06
Summer Stock
t/m 01-10

'S-GRAVELAND

GALLERY MCSORLEY

035-6569636
Zuidereinde 124
Vive les art, viva la liberté, vive les amours
Groepsexpositie
t/m 26-06

GRONINGEN

ANN'S ART

050-3122822
Laan Corpus den Hoorn 100
ZW7
Groepsexpositie
t/m 09-07

DEN HAAG

HAAGSE KUNSTKRING

070-3647585
Denneweg 64
125 jaar Haagse Kunstkring

Art Gallery O-68 zomerexpositie 2016: diverse kunstenaars, bezoek op afspraak

Marena Seeling

Annette Haeblerling

Paul Veshev

Mar

Art Gallery O-68, Oranjestraat 68, 6881 SG Velp, 06-12594329, info@gallery-o-68.com, www.gallery-o-68.com

Jubileumweekend
04-06 t/m 05-06
125 jaar HKK – Het X-OVER DNA
Cross-over manifestatie
19-06 t/m 31-07

LIVINGSTONE GALLERY
070-3609428
Anna Paulownastraat 70-b
Zhivago Duncan
The Constant Interloper: installaties, schilderijen, collages
Raquel Maulwurf, dark days-bright nights, muurtekening, werk op papier
Project-room: Berlin
Groepstentoonstelling
t/m 02-07

PARTS PROJECTS
070-4492961
Toussaintkade 49
Robert Holyhead: Open grond
t/m 10-07

PULCHRI STUDIO
070-3461735
Lange Voorhout 15
Amber Toorop & Florence Fernhout, fotografie & grafiek
Efraim Habermann & Frederick Linck, fotografie
Marijke Gémessy & Anja Jager, ruimtelijk werk & schilderijen
t/m 15-06

DE TWEE PAUWEN
070-392544
Oranjestraat 1
Edith Snoek, schilderijen
Eppe de Haan, bronzen en marmeren beelden
Peter Keizer, schilderijen
t/m 29-06

HAARLEM
GALERIE NIEUW SCHOTEN
023-5264822
Frans Halsstraat 17

Particulier Verzameld
Groepsexpositie
t/m 09-07

HARLINGEN
GALERIE DE VIS
0517-417116
Noorderhaven 40
Zomergasten
11-06 t/m 18-09

HEUSDEN
GALERIE LILJA ZAKIROVA
0416-661830
Engstraat 6
Anwar Abdoulaev:
Het Geheugen van het Hart
t/m 26-06

LOCHEM
DE DRIELUIK
0573-256656
Achterstraat 6
Presentatie van nieuwe kunstwerken
Iedere eerste zondag van de maand

NIEZIJL
GALERIE RUIGEWAERT
0594-213738
Rijksstraatweg 1
De kracht van kleur
G. Scholte-Albers, Ben Steijn, Ineke Mahieu
t/m 31-07

RIJSWIJK
ARTI-SHOCK
070-3908095
Schoolstraat 26
Nature's art: Peet Hiddink
04-06 t/m 23-06

ROERMOND
GALERIE DZD ART
0475-331985
Willem II Singel 59
New Photography Movement
t/m 10-07

ROTTERDAM
BOB SMIT GALLERY
Slaak 20
Hans Rikken: Animal Laborans
t/m 12-06

TENT
010-4135498
Witte de Withstraat 50
TENT Academy Awards: Videokunst
15-07 t/m 18-09

SAAXUMHUIZEN
DE PRONKKOAMER
0595-425078
Saaxumhuizerweg 2
Lex Smit Duyzentkunst, Lena de Ruiter en Haneke Huits
Schilderijen, beeldend werk
t/m 03-07

SOEST
HAZART
035-6013150
Pimpelmee 3
BeeldeninSoest2016
12-06 t/m 15-10

STAPHORST
GALERIE HEIN ELFERINK
0522-242414
Kastanjelaan 5
Jan Willem van Welzenis
Schilderijen en werken op papier
t/m 25-06

UTRECHT
DAPIRAN ART PROJECT SPACE
06-29290881
Springweg 59
Positions: Cindy Moorman
t/m 04-06
KUUB
06-43524833
Pieterstraat 3
Elisabeth Müller: Het Magisch Kwadraat
t/m 19-06

GALERIE SANAA
030-2367242
Jansdam 2
Zomerstock
18-06 t/m 27-08

VALKENBURG
INLINE IMAGE
043-6016394
Grotestraat Centrum 31
Marianne van der Bolt, Frits van Roon
t/m 03-07

VALKENBURG AAN DE GEUL
STICHTING KUNST IN VALKENBURG
06-53276570
Hortensiastraat 9
KIV Inside-Outside 2016
t/m 25-09

VELDHOVEN
DE VERDIEPING
040-2533160
Meiveld 1
Slimboek, Brainport natuurlijk
t/m 10-06

VELP
ART GALLERY O-68
06-1259432
Oranjesstraat 68
Horizonte: Edgar Knoop
t/m 16-05

VIJFHUIZEN
KUNSTFORT
023-5589013
Fortwachter 1
The prophophy of bees
t/m 19-06

VORDEN
GALERIE DE BURGERIJ
0651-112390
Zutphenseweg 11
Voorjaarsexpositie met o.a. werk van Rudy Volbeda en Jetty van Well, landschapsschilders
t/m 12-06

HOFSTEDE GALERIE LIJN 3

“KUNST MET EEN VERHAAL”

4 juni t/m 14 augustus 2016

José Galant,
'The old Crus Soul'

Natascha Göbel,
'detail drieluk'

Anja Jager, 'Verlangen'

Zdenek Janda,
'Silent Music'

Rob van Klaveren

Roos Mannaerts,
'Meemin'

Neeltje Meerman, 'Vrienden'

Isabelle Planté, 'Surfing Building'

Cynthia Vandenbor,
'Dutch Jewels'

Truus Werners, 'Buzkashi'

Hermien Buytendijk,
'Ei ei je bent van mei'

Jeanne te Dorsthorst, 'keramiek'

Glaskunst,
Marcin Karwinski, 'Pratensis'

Josine Croin,
'Mededogen'

Annemarie Petri,
'Het verhaal van mijn opa'

SCHILDERS: José Galant - Natascha Göbel - Anja Jager - Zdenek Janda - Rob van Klaveren - Neeltje Meerman - Annemarie Petri - Isabelle Planté - Cynthia Vandenbor - Truus Werners

KERAMISTEN: Hermien Buytendijk - Jeanne te Dorsthorst - Mieke Drijfhout van Hooff - Leon Strous

SIERADEN: Neeltje Meerman - Fili Plaza

GLASKUNST: Marcin Karwinski - Henk R. Meyer

BEELDHOEWERS: Josine Croin - Leo Gerritsen - Peter R. Hein - Annemarie van der Kolk - Gerhard Lentink - Wilfried Linssen - Roos Mannaerts - Roland Menten - Dries Olthof - Peter Pel - Annemarie Petri - Fili Plaza - Eric van Wattum - Carla Wiersma

HOFSTEDE GALERIE LIJN 3 - MIJMERTUIN EN BEELDENPARK

Provincialeweg 1 / 4494 NA Geersdijk / Noord-Beveland / Tel 0113 - 85.06.09 / contact persoon: Anthonia van Rappard
Openingstijden: donderdag t/m zondag van 11.00 tot 17.00 uur en op afspraak.

www.galerielijn3.nl info@galerielijn3.nl

MUSEUM AGENDA

ALKMAAR

STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR
Gerrit Willem van Blaaderen
t/m 28-08
Picasso in Holland: les belles Hollandaises
07-06 t/m 28-08

AMERSFOORT

KUNSTHAL KADE
Soft power: arte Brasil
t/m 28-08
All you can art: David Bade & Tirzo Martha
04-06 t/m 21-08

MONDRIAANHUIS

Liu Ye en Mondriaan
10-06 t/m 09-10

MUSEUM FLEHTE

Toon Kelder
t/m 12-06
Cold cases Amersfoort
18-06 t/m 25-09

AMSTERDAM

ALLARD PIERSON MUSEUM
De Egypte-collectie: het Petrie-perspectief
t/m 18-09

JODDS HISTORISCH MUSEUM

Benno Premela en Max Heymans
Mannen met lef
t/m 28-06
Amy Winehouse: a family portrait
t/m 04-09

FOAM

Henk Wildschut: Calais: from jungle to city
t/m 05-06
Helmut Newton: a retrospective
17-06 t/m 04-09

VAN GOGH MUSEUM

Lichte zeden
Prostitutie in de Franse kunst 1850-1910
t/m 19-06
De waanzin nabij: Van Gogh en zijn ziekte
15-07 t/m 25-09

HERMITAGE AMSTERDAM

Hollanders van de Gouden Eeuw
t/m eind 2016
Catharina de Grootste
18-06 t/m 15-01

MUSEUM VAN LOON

Foam in Van Loon IV
03-06 t/m 18-09

HUIS MARSEILLE

Jeroen Robert Kramer
t/m 05-06
Stephen Shore: retrospectieve
10-06 t/m 04-09

MOCO MUSEUM

Banksy: Laugh now
t/m 04-09
Warhol: Royal
t/m 03-07

OUD Kerk

Once in a lifetime
t/m 28-08

RIJKSMUSEUM

Carel van Hees
t/m 12-06
Arita porselein nu
t/m 09-10
Penone in de Rijksmuseumtuinen
10-06 t/m 09-10
Adriaen van de Velde: meester van het Hollandse landschap
24-06 t/m 25-09
Japan modern: de collective Elise Wessels
24-06 t/m 11-09

STADSARCHIEF

Vincent van Gogh
Bewaard voor de Stad
t/m 15-06
Amsterdam terug aan het U
Collectie Stichting IJbeeld 1987-2015
t/m 19-06
Stadstenaars van Amsterdam: aanwinsten
2014-2016
t/m 15-06

STEDELIJK MUSEUM

Wonen in de Amsterdamse School
t/m 28-08

TASSEN MUSEUM HENDRIKJE

Bernadette Corporation
t/m 28-08
Jon Rafman
t/m 14-08
Opwinding: tentoonstelling door Rudi Fuchs
t/m 18-09
Dream out loud: designing for tomorrow's demands
26-08 t/m 01-01

VERZETSMUSEUM AMSTERDAM

World War two today: fotografie van Roger Cremers
t/m 25-09

DE APPEL ARTS CENTRE

Curatorial Programme Final Project
t/m 12-06

APELDOORN

PALEIS HET LOO NATIONAAL MUSEUM
Museumaanwinsten uitgelicht
t/m 08-01
Blauw & Bont
Delfts blauw in paleistuinen
18-06 t/m 23-10

ARNHEM

MUSEUM ARNHEM
I want it to be soft. The journey of Bas Kusters
t/m 04-09
Sonsbeek transaction
14-06 t/m 18-09
Parelgoud: plaatsmaken voor makers en kunst
24-06 t/m 02-10
What we have overlooked
01-07 t/m 21-08

ASSEN

DRENTS MUSEUM
Maya's: heersers van het regenwoud
t/m 04-09
Danielle Kwaaitaal: above and beyond
t/m 04-09
Stijn Rietman: bittersweet
t/m 04-09
Into nature art expedition
02-07 t/m 18-09

BAARN

PALEIS SOESTDIJK
Ball
25-06 t/m 25-09

BERGEN

MUSEUM KRANENBURGH
Armando in Bergen
26-06 t/m 26-11

DEN BOSCH

NOORDBRABANTS MUSEUM
Jan Fabre: tribuut aan Hiernonymus Bosch in Congo
11-06 t/m 18-09
Van Eyck, Bruegel en Jordaens: meesterwerken uit Roemenië
18-06 t/m 09-10

SM'S

Modern Klassiek
Hoogtepunten uit de collectie
t/m 02-10
Nacho Carbonell
18-06 t/m 11-09
Fernando Sanchez Castillo
18-06 t/m 11-09

BREDA

MOTIMUSEUM
Nieuwe lusten
t/m 31-12

BUNNIK

MOA
Stephan Vanfleteren en Armando
t/m 16-09

DELFT

MUSEUM HET PRINSENHOF
Het straatje van Vermeer
t/m 17-06

DEURNE

MUSEUM DE WIEGER
De Wieger: arts en schilder
t/m 18-09

DOMBURG

MARIE TAK VAN POORTVLIET MUSEUM
De zaak Piet Mondriaan
t/m 03-07

DORDRECHT

DORDRECHTS MUSEUM
Godfried Schalcken
t/m 26-06

GLASMUSEUM

Glassfever
t/m 25-09

EELDE

MUSEUM DE BUITENPLAATS
Frank van Hemert
t/m 26-06

EINDHOVEN

VAN ABBEMUSEUM
De jaren '80: begin van het nu?
t/m 25-09

ENKHUIZEN

ZUIDERZEEMUSEUM
Zuiderzeemuseum overspoeld
t/m 23-10

ENSCHDEDE

RIJKSMUSEUM
Gainsborough
t/m 24-07

GORINCHEM

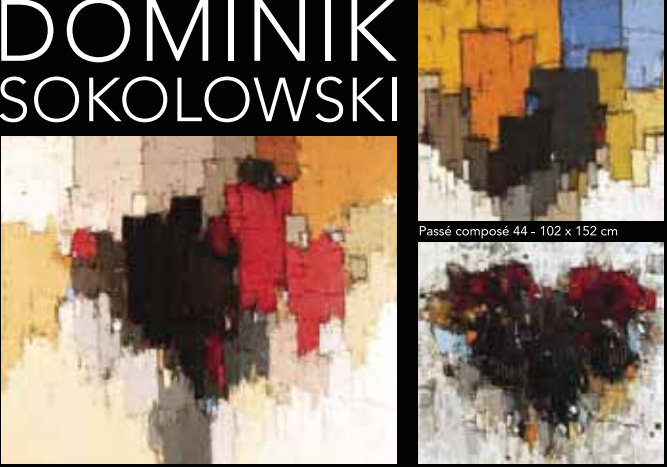
GORCUMS MUSEUM
Floralia, ode aan de bloem
t/m 10-09

GORSSEL

MORE
In essentie: Rein Draijer
19-06 t/m 25-09

NIEUW IN DE GALLERY

DOMINIK SOKOLOWSKI

Passé composé 44 - 102 x 152 cm

Passé composé 6 - 152 x 182 cm

1256 - 152 x 152 cm

Onze gallery is geopend van woensdag t/m vrijdag van 13.00 - 19.00 uur en zaterdag / zondag van 12.00 - 18.00 uur. Buiten deze tijden uitsluitend op afspraak.

dock artgallery ROTTERDAM

Melvin van den Doel
+31 (0)6 53 65 30 16
Raymond Wanders
+31 (0)6 53 84 94 34

TASCHEN BOOKSTORE

Veerhaven 4, Rotterdam | www.dockgallery.com | info@dockgallery.com

MUSEUM BISDOM VAN VLIET

"Het huis van Paulina" in Haastrecht

Het woonhuis van Paulina Maria le Fèvre de Montigny - Bisdom van Vliet is sinds haar overlijden in 1923 voor 100 jaar een museum - zo heeft zij bij testament bepaald. In het huis is alles nog zoals het tijdens haar leven was. Een heel bijzonder en authentiek woonhuismuseum, met een rijke collectie porselein, zilver, schilderijen, meubels en boeken, waarin u het 19e-eeuwse leven van deze patriciërsfamilie vandaag de dag kunt beleven.

"Het is net of mevrouw even weg is met de koets en zo weer kan binnenstappen..."

Bezoekers zijn welkom van 15 april t/m 14 oktober
dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur
zaterdag en zondag van 14.00-17.00 uur
Op Koningsdag 27 april gesloten

Toegangsprijzen:

Volwassenen: € 5,- Kinderen t/m 12 jaar, 65+ en CJP: € 3,50
Museumkaart: gratis toegang
Groepen op afspraak met rondleiding: € 5,- per persoon

Hoogstraat 116, 2851 BE Haastrecht
T. 0182-50 13 54 - info@bisdomvanvliet.nl
www.bisdomvanvliet.nl - www.facebook.com/bisdomvanvliet

JAPANMUSEUM SieboldHuis

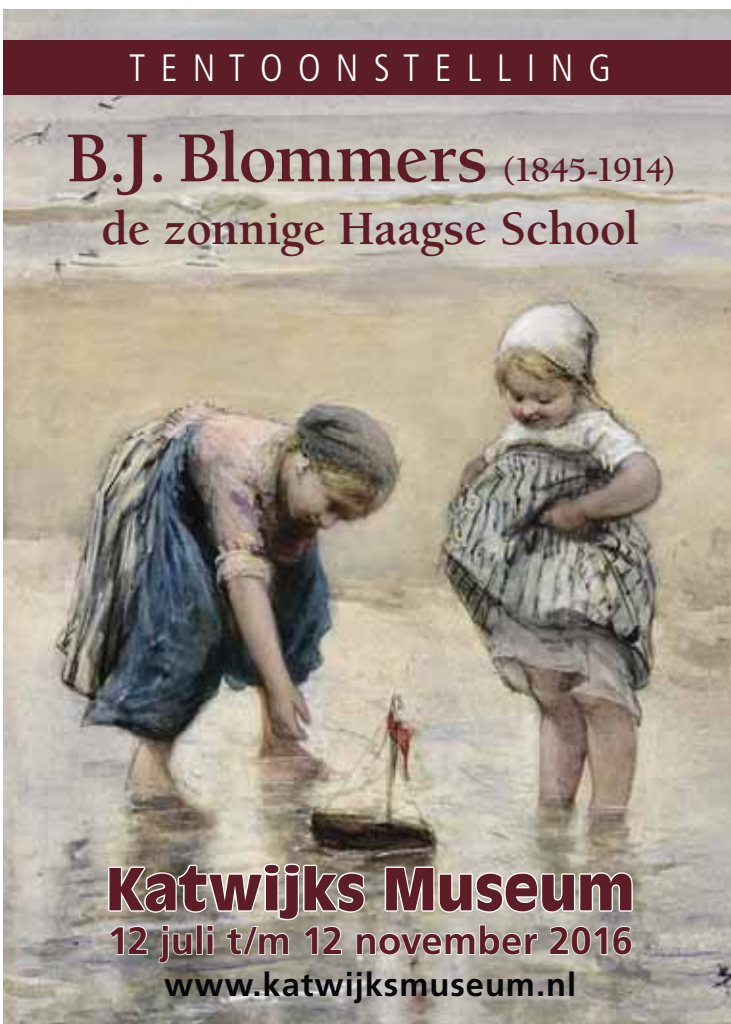
10 jun
t/m
28 aug
2016

Te mooi om weg te gooien

Verpakkingsdesign uit Japan

TENTOONSTELLING

B.J. Blommers (1845-1914) de zonnige Haagse School

Katwijk's Museum

12 juli t/m 12 november 2016

www.katwijksmuseum.nl

www.hmdb.nl

GOUDA

MUSEUM GOUDA

Erasmus, 'ik wijk voor niemand'
t/m 26-06
Neel Kortweg: opnieuw naar Erasmus kijken
t/m 26-06
Amp Smit
12-07 t/m 09-10

GRONINGEN

GRONINGER MUSEUM

Nieuwe Wilden: Duits neo-expressionisme uit de jaren 80
t/m 23-10
De vrienden van Mesdag
11-06 t/m 11-09
Capita seelcta + Joost van den Toorn
11-06 t/m 08-01
Esther de Graaf
11-06 t/m 02-10

DEN HAAG

FOTOMUSEUM

Robin de Puy
If this is true
t/m 26-06
Arno Nollen
02-07 t/m 16-10

GEM

Ante Timmermans
t/m 14-08

GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG

Gustav Klimt
t/m 19-06
Wojciech Weiss: de trots van Polen
t/m 12-06
Constant: New Babylon
t/m 25-09
Helly Oestreicher
t/m 21-08

MAURITSHUIS

Vik Muniz: verso
09-06 t/m 04-09

MUSEUM MEERMANNNO

Snoopy en Charlie Brown: 65 jaar Peanuts
t/m 19-06

PANORAMA MESDAG

Panorama Continuüm
t/m 02-10

MESDAG COLLECTIE

Natuur in beeld : fotografie ontmoet schilderkunst in de 19de eeuw
t/m 05-06

MUSEUM BEELDEN AAN ZEE

Brasil, Beleza
t/m 02-10

HAARLEM

FRANS HALSMUSEUM

Conversation piece: Than Hussain Clark
t/m 12-06
Nieuw & oud: Saskia Noor van Imhoff
27-08 t/m 11-12

DE HALLEN HAARLEM

Reiskoorts
t/m 11-09

MUSEUM LOUIS COUPERUS

Van ZERO tot Kleine Zielen
t/m 06-11

TEYLERS MUSEUM

De luchtballon
t/m 28-08

HARDINXVELD

MUSEUM DE KOPEREN KNOP

Stippen en strepen
t/m 18-06
PLAYmobil
25-06 t/m 10-09

HEERENVEEN

MUSEUM BELVÉDÈRE

Paper Made
t/m 12-06

Noorderlicht

t/m 03-07
Käthe Kollwitz
18-06 t/m 25-09

HOORN

WESTFRIES MUSEUM

Jan Albertsz Rotius
t/m 18-09

KATWIJK

KATWIJKS MUSEUM

De familie Bottema
t/m 25-06
Blommers jubileumtentoonstelling
12-07 t/m 12-11

LAREN

SINGER MUSEUM

Franse Modernisten
t/m 28-08

LEERDAM

NATIONAAL GLASMUSEUM

De glazen boomgaard
t/m 23-09

LEEUWARDEN

FRIES MUSEUM

Goud: gevonden schatten uit de middeleeuwen
t/m 05-06
Breien!
t/m 28-08
Claudy Jongstra
Ancient light
t/m 08-01
De Koe
Cas Oorthuys en Hans van der Meer
t/m 05-06

PRINCESSEHOF

De 20e eeuw als spiegel van de tijd
t/m 03-07
Design #1 Olivier van Herpt
t/m 02-10

VERZETSMUSEUM

World war Today: fotografie van Roger Cremers
t/m 25-09

LEIDEN

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Gesneden stenen
t/m 31-12-2017
Maas & mens
t/m 08-01
Baalbek bewonderd
t/m 25-09
Egypte, land van onsterfelijkheid
t/m 02-10
De Romeinse kunst
t/m 25-09
Vlijmscherp verleden
t/m 02-10
Archeologie uit je achtertuin
vanaf 14-06

SIEBOLDHUIS

Verpakkingsdesign uit Japan: te mooi om weg te gooien
10-06 t/m 28-08

MUSEUM VOLKENKUNDE

Grote Boeddhatentoonstelling
t/m 14-08

MAASTRICHT

BONNEFANTEN MUSEUM

Grayson Perry
t/m 05-06
Van Floris tot Rubens
22-07 t/m 30-10

MUSEUM AAN HET VRIJTHOF

Les Deux Garçons: Pure
t/m 06-06
Chrit Rousseau
12-06 t/m 31-08
Slava en Martha
30-06 t/m 04-09

MIDDELBURG

ZEEUWS MUSEUM

Sign of the times
t/m 30-10
Melissa Gordon
Routine Pleasures
t/m 19-06

NIJMEGEN

MUSEUM HET VALKHOF

100ste vierdaagse: wandel door de tijd
t/m 04-09

NUNSPEET

NOORD-VELUWS MUSEUM

Chris ten Bruggen Kate
t/m 11-06
Jan van Vuuren
18-06 t/m 15-01

OSS

MUSEUM JAN CUNEN

Chris Berens: een moderne Jeroen Bosch
t/m 26-06

OTTERLO

KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM

Nature-based
11-06 t/m 13-11

ROERMOND

CUYPERSHUIS ROERMOND

Design Derby
t/m 02-10

ROTTERDAM

MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN

Olafur Eliasson: notion motion
18-06 t/m 18-09

CHABOTMUSEUM

Trans Angeles - Crossover - Experimentation
t/m 12-06
Wilhelm Morgner: wonderlijke kleurenpracht
21-06 t/m 25-09

NEDERLANDS FOTOMUSEUM

Fans lanting: Jacht met de camera: pioniers van de Nederlandse natuurfotografie
t/m 04-09
Crime scenes: honderd jaar foto als bewijs
t/m 21-08
Jacht met de camera
t/m 04-09

KUNSTHAL

Verbaas mij!
Philippe Halsman
t/m 12-06
Fatale kunst: Sara de Swart
t/m 26-06
Botero: celebrate life
02-07 t/m 11-09

HET NIEUWE INSTITUUT

Sneller, hoger, sterker
12-06 t/m 08-01

WERELDMUSEUM

Afrika 010
t/m 08-01

WITTE DE WITH

Bik van der pol
t/m 21-08
WDW25+ Commissions. 1e editie: What representations? Door Marwa Arsanios
t/m 21-08

SCHOONHOVEN

NEDERLANDS ZILVERMUSEUM

SCHOONHOVEN
Georg Jensen: een avontuur in Deens Zilver
t/m 25-09

TEGELEN

KERAMIEKCENTRUM TIENDSCHUUR

Céramique botanique
t/m 18-09

TILBURG

TEXTIELMUSEUM

Co-Creation

Design, technologie & vakmanschap

t/m 02-10
Sheila Hicks: Why not
t/m 05-06
Pop art Fabrics & Fashion
18-06 t/m 20-11

DE PONT

Hindenburgline Project
t/m 19-06
Joep van Lieshout: slave city
11-06 t/m 02-10

UTRECHT

CENTRAAL MUSEUM

Trots van de stad: de Utrechtse domtoren
25-06 t/m 02-10

MUSEUM CATHARIJNECONVENT

Franciscus van Assisi
t/m 05-06
De zomer van Herman Pleij
08-07 t/m 04-09

VALKENSWAARD

NEDERLANDS STEENDRUKMUSEUM

Aart van Dobbenburgh, een vergeten meester-lithograaf
t/m 27-11

VEENDAM

VEENKOLONIAAL MUSEUM

Sculpturen van Gordon Brown
t/m 25-09

VOORSCHOTEN

KASTEEL DUIVENVOORDE

Upstairs, downstairs: het leven op Duivenvoorde rond 1900
t/m 29-10

WINTERSWIJK

VILLA MONDRIAAN

Vee in beeld: Piet Mondriaan en de Haagse School
t/m 04-09

WOERDEN

STADSMUSEUM

Jeugd vrienden: Leo Gestel vs. Cornelis Vreedenburgh
02-07 t/m 15-01

ZANDVOORD

ZANDVOORTS MUSEUM

Ovengevormd glas
t/m 19-06

ZEIST

HET SLOT ZEIST

Heel Nederland de lucht in: een eerbetoon aan de vogel
t/m 19-06
Wil Westerweel: schoonheid van het verval
12-07 t/m 25-09

ZUNDERT

VINCENT VAN GOGH HUIS

Artists in residence
t/m 03-07

ZWOLLE

MUSEUM DE FUNDATIE

Wilden: expressionisme van Brücke en Der Blaue Reiter
t/m 18-09
Rob Scholte's Embroidery show
t/m 18-09

OOG VOOR DETAIL

HET GENOT VAN
GOED KIJKEN
EN NOG EENS
KIJKEN NAAR 30
MEESTERWERKEN
VAN FRANSE EN
HAAGSE SCHOOL

GECOMBINEERD
MET TWEE
WEERBARSTIGE
BEELDEN VAN
**EMILE VAN
DER KRUK**

1 maart
2016 t/m
29 januari
2017

Museum Gouda | Oosthaven 9 | Gouda | www.museumgouda.nl

Bloemstillevens, 1947, Collectie RCE

DORUS ROOVERS

1897-1953

Veluws kunstenaar herontdekt in Groningen

5 JUNI - 18 SEPTEMBER

VEENKOLONIAAL MUSEUM
VEENDAM www.veenkoloniaalmuseum.nl

GLASS FEVER

1 MEI T/M HEDENDAAGSE
25 SEPTEMBER 2016 KUNST
IN GLAS

WWW.GLASSFEVER.NL

VIER LOCATIES IN DORDRECHT

Het Dordts
Patriciërshuis

DORDTYART

Bombo Stool van Stefano Giovannoni

Dat de Bombo Stool uit 1998 een instant designklassieker is, lijdt geen twijfel. Dit grote succes straalt natuurlijk af op de ontwerper, maar heeft ook een schaduwzijde. Het krukje dat over de hele wereld in bars, cafés, ijssalons en woonhuizen staat, is zo geslaagd dat hij op ongekende schaal wordt nageemaakt. Volgens ontwerper Stefano Giovannoni (1954) is zijn kruk zelfs het meest gekopieerde designproduct ter wereld. Dat moet - met bijvoorbeeld de Wassily Chair van Marcel Breuer in gedachten - dan wel om reusachtige aantallen gaan, maar als het klopt wat de ontwerper het publiek op de Design Indaba Conference in Kaapstad voorhield, zou hij wel eens gelijk kunnen hebben. Bij die gelegenheid vertelde de ontwerper dat er naar schatting meer dan duizend bedrijven in China zijn die kopieën van zijn geesteskind vervaardigen. Hadden Italiaanse bedrijven in de loop der jaren een twijfelachtige reputatie opgebouwd met het kopiëren van bestsellers als de Aluminium Chairs en de Lounge Chair van Eames, de Chinezen hebben voorlopig niets te vrezen van de processen die de Italiaanse firma's uiteindelijk op de knieën dwongen. Zelfs een machtige producent als Vitra moet vaak lijdzaam toezien hoe ontwerpen van onder meer Ray en Charles Eames, Ge-

orge Nelson, Isamu Noguchi, Verner Panton, Ron Arad, Norman Foster en de gebroeders Bouroullec door verre oosterse fabrikanten op de markt worden gebracht. Niet voor niets kreeg Giovannoni bij zijn aantreden bij dit bedrijf in 1999 dan ook het advies om zich er niet druk over te maken. De kruk die de Italiaanse architect/designer ontwierp, brak met alle ideeën die er tot dan over een (bar)kruk bestonden en zijn futuristische uiterlijk maakte hem ideaal voor een plek op de set van Star Trek. Het ontwerp is geniaal in zijn eenvoud. De zitting in ABS-plastic is door spuitgieten in een mal vervaardigd en heeft wel wat weg van een reusachtige golf-tee met een deuk aan één kant. De 'steel' aan de onderzijde vormt de behuizing waarin de metalen voet is gemonteerd; aan die voet zit een royale metalen beugel waarop men zijn voeten kan plaatsen. De kruk bestaat in twee uitvoeringen: één met vaste voet (twee hoogtes) en één met verstelbare voet met een gasveer. Beide krukken kunnen 360 graden draaien. Fabrikant Magis levert hem in verschillende matte kleuren en voor liefhebbers van een meer industriële uitstraling is er de luxe variant in aluminium, de Al Bombo.

Vanaf 2014 is de Bombo voorzien van een roestvrijstalen plaatje met de tekst 'Bombo the Original', maar of dat kopieerders afschrikt?

Peter van Ardenne

jeroenboschhuis.nl

Museum Atelier

Eddy Roos

Open: zaterdag en zondag Van 13.00 tot 17.00 uur
Tel. +31 0595 431067 - www.eddyroos.com
Emmaweg 50-9981VC Uithuizen

In de kantlijn van de kunstmarkt

Notities van Robert-Jan van Ravensteijn

Er was in Nederland ooit een tijd dat een baan als museumdirecteur maar een schijntje opleverde. Dat was niet zo vreemd, want in de negentiende en ook nog het overgrote deel van de twintigste eeuw, had onze overheid maar weinig over voor het beheer en de uitbreiding van ons gemeenschappelijke kunstbezit. De in 1862 door de staatsman Thorbecke uitgesproken zin: 'kunst is geen regeringszaak' hield niet alleen in dat de overheid zich geenszins diende in te laten met bepaalde ontwikkelingen in de kunst en de cultuur, maar dat de protectie daarvan vooral een zaak was van particulier initiatief.

Het gevolg was dat er bij de benoeming van een museumdirecteur niet alleen gekeken werd naar een kunsthistorische achtergrond, maar vooral naar zijn financiële onafhankelijkheid en relatiekring. Hij, het was in die tijd natuurlijk altijd een man, was voor de acquisitie namelijk uitsluitend aangewezen op zijn contacten met vermogende weldoeners. Een voorbeeld is Frederik Schmidt Degener (1881-1941), die van 1908 tot 1921 directeur was van het museum in het Rotterdamse Schielandshuis, een aanvankelijk vrij plaatselijk gericht museum, dat dankzij bijzondere schenkingen zou uitgroeien tot het bekende Boijmans.

Aan de capaciteiten van een museumdirecteur worden thans andere eisen gesteld dan in het verleden. Hij of zij dient vóór alles een 'manager' te zijn.

Zijn opvolger Dirk Hannema (1896-1984), knoopte op zijn beurt ook nauwe connecties aan met enkele 'havenbaronnen', zodat hij in het in 1935 gereedgekomen, door ir. A. van der Steur ontworpen nieuwe museumgebouw, de collectie spectaculair kon uitbreiden. Hannema was directeur van 1921 tot 1945 en zijn voor een groot deel door Willem van der Vorm gefinancierde aankoop van 'De Emmaüsgangers', was een typisch voorbeeld van 'netwerken'. Overigens droeg de Vereniging Rembrandt toen ook met 100.000 gulden haar steentje bij. Een paar jaar later werd Frederik Schmidt Degener - van 1921 tot 1941 directeur van het Rijksmuseum - ook het slachtoffer van een vervalsing. Met de aankoop van 'De voetwassing', een pseudo-Vermeer, was een bedrag van 1.250.000 gulden gemoeid.

De eerste vrouw in Nederland die een (mager betaalde) baan als museumdirecteur had, was Ida Peelen (1882-1965). Zij kreeg in 1918 de leiding bij het Museum Lambert van Meerten te Delft en wist daar in 1920 de belangrijke tegelcollectie van Jan Schouten binnen te halen. Van 1929 tot 1934 zwaaide zij ook de scepter in het Museum Mesdag in 's-Gravenhage, maar de erven Mesdag vonden een vrouw aan het roer in 'hun' museum maar niets en zij werd 'gewipt' om plaats te maken voor dr. Wilhelm Martin (1876-1954).

Een van de eerste andere vrouwen in museumland was Victorine

Hefting (1905-1993), bekend van o.a. haar boek over de schilder Jongkind. Als studente had zij korte tijd een relatie met professor Willem Vogelsang en na haar afstuderen kreeg zij een baan als wetenschappelijk assistente bij het Haags Gemeentemuseum. Maar toen zij trouwde moest zij die baan verplicht inleveren. Haar huwelijk was echter niet gelukkig en eindigde in een scheiding. Dat laatste leverde voor haar het voordeel op dat zij haar miniem betaalde baantje bij het museum weer terugkreeg. Toen in 1942 de directeur Gerardus Knuttel Wzn (1889-1968) door de Duitsers werd afgevoerd, nam Victorine zijn baan over. Van 1942 tot 1950 was zij directeur van het Haags Gemeentemuseum, waar zij uitmuntend voldeed. Maar in 1950 trouwde zij met de uitgever Bert Bakker en dus... stond zij voor de tweede keer op straat. Het klinkt voor mensen van nu ongelooflijk, maar het arbeidsverbod voor gehuwde ambtenaressen werd in dit land pas in 1955 afgeschaft.

Sedertdien veranderde er heel wat. Voor het directeurschap van een museum gelden thans andere maatstaven dan in het verleden. Niet alleen zijn de salarissen op een ander niveau gebracht, maar er wordt ook van hen verwacht dat zij, naast een bepaalde kunsthistorische kennis, over talenten op organisatorisch en zakelijk gebied beschikken. Hun ster aan het museumfirnament stijgt evenredig met het aantal aankoopfondsen dat zij weten binnen te slepen.

Henk van Os (*1938), als kunsthistoricus de gedroomde museumdirecteur, met het talent om mensen voor kunst te enthousiasmeren, trad bij het Rijksmuseum in 1989 aan, maar zette er in 1996 alweer een punt achter. Hij gaf te kennen dat de taken die hij zichzelf gesteld had, inmiddels voltooid waren. In werkelijkheid zal zijn baan hem tegengevallen zijn.

Ronald de Leeuw (*1948), deed het van 1986 tot 1996 prima bij het Van Gogh Museum. Hij breidde in die periode de collectie Van Gogh ook met de kunst van diens tijdgenoten uit. In 1996 werd hij hoofddirecteur van het Rijksmuseum. In 2012 kondigde hij zijn vertrek aan met de mededeling dat de renovatie van het museum een 'nagel aan zijn doodskist' dreigde te worden. Zag hij toen die overschrijding met ruim honderd miljoen euro al aankomen?

Frits Duparc (*1948) was van 1991 tot 2008 directeur van het Mauritshuis, maar had er op z'n zestigste genoeg van. Hij is o.a. bekend door de aankoop in 1999 van het schitterende Rembrandtportret uit 1667 van een oude man, waarvoor hij een exportvergunning wist te krijgen. Dat portret kostte 32 miljoen gulden, dat toen de duurste Rembrandt aller tijden was. Maar dat was toch nog heel iets anders dan de huidige aankoop van Maerten en Oopje, die nu door Wim Pijbes (*1961) als het broertje en zusje van de 'Nachtwacht' worden beschouwd.

En daarmee zijn we dus bij weer een directeur die na acht jaar 'de pijp aan Maarten geeft', om die kennelijke zenuwenbaan te verruilen voor het in 2017 te openen museum op het landgoed Voorlinden van Joop van Caldenborch. Op het lijstje in de NRC van maart jl. met gegadigden voor zijn baan, komen drie dames en vier heren voor. Ze mogen zich weleens duchtig achter de oren krabben.

ANTIQUARIATEN

ANTIQUARIAAT FORUM

Westrenen, Tuurdijk 16,
3397 MS, 't Goy-Houten
Telefoon 030-6011955, fax 030-6011813
TAXATIES & IN- EN VERKOOP
ZELDZAME BOEKEN, HANDSCHRIFTEN, PRENTEN,
KAARTEN EN TEKENINGEN.
www.forumrarebooks.com

ANTIQUAIRS

DE REFTER

Nieuwlandstraat 23-25
5038 SL Tilburg
Tel. 013-5431229
INBOEDEL EN BOEKEN UIT KLOOSTERS:
BEELDEN, KANDELAARS, PARAMENTEN,
SCHILDERIJEN, DEVOTIONALIA,
OUD LINNENGOED, SERVIEZEN.
www.refter.nl

PIEN

Grote St.-Jansstraat 1, 3811 HX Amersfoort
tel.: 033-4728971/4610501
fax: 033-4633722
KUNST - ANTIK - ART NOUVEAU - ART DECO
www.pienkunstantiek.nl

RODENBURG EN KEUS ANTIK

Prinsstraat 12, 3311 JS Dordrecht
SPECIALISATIE: PORTRITMINIATUREN,
MINIATUUR VOORWERPEN EN MEUBELN.
www.antiekdordrecht.nl

FRANTZ HEMELEERS

61, Avenue des Casernes, 1040 Brussel
Tel. 0032 2 640 29 16
AANVOER VAN ANTIQUITEITEN UIT ZWEDEN,
ENGELAND, FRANKRIJK,... MEUBILAIR, SCHILDE-
RIJEN, BRONZEN, ZILVERWERK, LAMPEN,...
600 M² EXPOSITIERUIMTE,
NABIJGELEGEN PARKING
www.frantzhemeleers.be

COLLECTIONNEURS

JUDAICA

fam. Verhoeven - de Jonge
judaic@tiscali.nl, tel: 020-713828
mobiel: 06 33736669
VERZAMELAAR VAN JOODSE
VOORWERPEN (JUDAICA)
VRAAGT TE KOOP JOODS ANTIK
www.judaic.nl

GALERIES

ARTPRICE ART GALLERY

Grote Markt 39 A, 3111 NH Schiedam
Tel. 010/455561/06-51922582
Fax. 010-4567012
VERKOOP, VERHUUR EN ADVIES
50 KUNSTENAARS, O.A. CLEMENS BRIELS,
JOOP POLDER, WOUTER STIPS
EN ADA BREEDVELD
www.artipico.com

GALERIE K

Schloßstraße 6 - Kleve - Duitsland
op 24 km. van Nijmegen
HOLLANDSE KUNST VANAF DE 18E EEUW
O.A. NICOLAAS VERKOLJE, KOEKKOEK, KLUYVER,
KAMERLING ONNES, LEIJ, WANDSCHEER,
ANDREA, VRIELINK....
www.galerie-k.eu

KUNSTENAARS

PETER GABRIELSE

KIJKKASTENMAKER
www.PeterGabrielse.com

KUNSTHANDELAREN

ARTS 1900

ART NOUVEAU & ART DECO
www.arts1900.nl

PASSAGE ARTS

20e EEUWSE TOEGEPASTE KUNST
ART NOUVEAU/ ART DECO
VINTAGE COSTUME JEWELRY
06 53516091
arts1900@xs4all.nl
www.arts1900.nl

★ KUNSTHANDEL MARCEL GIELING

Utrecht Telefoon: 06 22246032
KUNST VAN 1900 TOT HEDEN, SCHILDERIJEN,
GRAFIEK EN FOTOGRAFIE
U KUNT OP DE HOOGTE BLIJVEN VAN NIEUWE
AANWINSTEN DOOR IN TE SCHRIJVEN OP MIJN
NIEUWSBRIEF.
www.marcelgieling.nl

LIJSTENMAKERS

ATELIERS FRANS DE ROO

Koudenhorn 8, 2011 JC Haarlem
tel. 023 5313803, info@ateliersfransderoo.com
LIJSTENMAKERS & RESTAURATOREN
RUIJME ERVARING IN VERGULDEN
OPMERKELIJK FRAAI VAKWERK
www.ateliersfransderoo.com

RESTAURATIE

NOOR CAMSTRA

Burg. Leenstraat Lochem,
Postbus 101, 7240 AC Lochem
Tel.: 0573-256273
mob: 06-51270507
lid Restauratoren Nederland
e.camstra@kpnplanet.nl
GESPECIALISEERD IN AARDEWERK,
STEENGOED - PORSELEIN
www.keramik-restauratie.nl

ATELIER ZOPPI KOPERBEWERKING
sinds 1916

Jacobstraat 19 2512 HZ Den Haag
Tel. 070-3899462
RESTAURATIE VAN KOPEREN, TINNEN, BRONZEN
EN METALEN VOORWERPEN.

TEVENS; VERGULDEN, VERZILVEREN, VERBRONZEN
EN POLIJSTEN EN VERVAARDIGING VAN EXCLUSIEVE
VERLICHTING EN KUNSTOBJECTEN.
LID VAN RESTAURATOREN NEDERLAND.
www.zoppi.nl

KOERTS RESTAURATORS

Eligiusstraat 71, 7121EB, Aalten
tel. +31 6 54338681
PORSELEIN, AARDEWERK,
STEENGOED, BEELDEN, SCHILDERIJEN,
PANELEN, WIJZERPLATEN, ETC.
www.koertsrestaurators.nl

MAUD SCHERMER
RESTAURATIE ATELIER

KAREL DOORMANLAAN 220
3572NZ UTRECHT
TEVENS AFGIFTE BREDA MOGELIJK
TEL: 06-10794875
MAIL: INFO@SCHERMER-RESTAURATIE.NL
PORSELEIN, AARDEWERK, GLAS,
EMAIL EN AANVERWANTE MATERIALEN
RESTAURATOREN NEDERLAND \$ INSTITUUT
COLLECTIE NEDERLAND LICENTIE
www.schermer-restauratie.nl

ATELIERS FRANS DE ROO

Koudenhorn 8, 2011 JC Haarlem
023-5313803
info@ateliersfransderoo.com
LIJSTENMAKERS & RESTAURATOREN
RUIJME ERVARING IN VERGULDEN
OPMERKELIJK FRAAI VAKWERK
www.ateliersfransderoo.com

VAN IJKEN METAALRESTAURATIE

Raamsteeg 2, Leiden
Tel: 0617506860
(bij kleine objecten tevens afgifte
Amsterdam mogelijk)
RESTAURATIE VAN ALLE METALEN
SCULPTUUR,
KUNST- EN GEBRUIKSVOORWERPEN
Gediplomeerd restaurator,
lid van Restauratoren Nederland
www.vanijken.com

VAN ECK MEUBELRESTAURATIE

B.A.D.A. PGDipl. West Dean College
Tingjetersweg 93
2031 ER Haarlem
tel: 0612806268
vaneckmeubelrestauratie@live.nl
Restauratie van al uw antieke meubelen
en houten objecten
www.vaneckmeubelrestauratie.nl

FA. J.L.HASSOLDT JR. Sedert 1792

Jacob Krüsestraat 112
1106 ZL Amsterdam - Gaaspedam
Tel.020-6912179 - Mob. 0641519074 - 0650252115
Lid Restauratoren Nederland
j.hassoldt@planet.nl
SPECIALISATIE: VELE NATUURLIJKE MATERIALEN,
O.A. IVOOR, SCHILDPAD, HOORN ETC.
www.restauratieantiek.com

VARIA

SCRIPTUM ART BOOKS

Nieuwe Haven 151, 3117 AA Schiedam,
+31(0)104271022, art@scriptumart.nl
KUNSTBOEKEN

ON-LINE KUNSTBOEKWINKEL EN
ANTIQUARIAAT

www.scriptumart.nl

★ LAMPEN & LAMPENKAPPEN ATELIER

2e Louise de Colignystraat 61, 2595 SM Den Haag
070 – 347 95 62, vraag@luminalampen.nl

VERVAARDIGING VAN LAMPENKAPPEN OP MAAT.
HERSTELWERKZAAMHEDEN AAN EN VERKOOP VAN
OUDE EN ANTIEKE VERLICHTING
www.luminalampen.nl

VERENIGINGEN

FEDERATIE VAN TAXATEURS

VEILINGHOUDERS IN ROERENDE ZAKEN

VOOR INBRENG BIJ VEILINGEN EN

TAXATIERAPPORTEN

HET VEILINGHOUDERSREGISTER EN HET REGISTER

VAN MAKELAARS EN TAXATEURS BIEDEN ECHTE

DESKUNDIGHEID EN BETROUWBAARHEID

www.federatie-tmv.nl

VERZEKERINGEN

INVICTA ART INSURANCE

EECKMAN JEAN-PIERRE & EECKMAN ISABELLE

67-69 BD. REYERSLAAN - 1030 BRUSSEL

TEL: 0032 2 735 55 92

EECKMAN.JPE@PORTIMA.BE - EECKMAN.IE@PORTIMA.BE

INVICTA.BELGIUM@PORTIMA.BE

MUSEA - PRIVÉ COLL. - EXPO'S - PARTICULIERE EN

BEROEPSSTICHTINGEN - VERBLIJVEN - TRANSPORT

www.invicta.com

Uw website onder de loep? Stuur uw gegevens naar: antiek.mac@ips.be

1 plaatsing: € 45 - jaarcontract 9 plaatsingen: € 340

ZOEKERS TE KOOP GEVRAAGD EN AANGEBODEN

TE KOOP GEVRAAGD

▼ KERAMIEK

T.k. gevr. gaaf plateel van
ROZENBURG-Den Haag
boujes@gmail.com/0517-395437

Gezocht: ROZENBURG vazen, ontwerp
COLENBRANDER. Beschadigd geen bezwaar.
06-10581818 / dajaba@zeelandnet.nl

▼ KUNST

Leo Nardus, Max Moreau schilderijen en anderen met Arabische voorstelling en of over Tunesie. te koop gevraagd.
tel: 070 317 81 90.

Gevraagd Indonesische schilderijen en foto's van 1860-1960. Tel. 0182-393492.

Verzamelaar betaalt zeer hoge prijs Voor mooie/aparte HARM KAMERLINGH ONNES. (schilderij/aardewerk) Tel: 0255 515605.

Gevraagd Aquarellen van Harry Maas.
Tel. 0650670909.

▼ POSTKAARTEN

Verzamelaar vraagt oude ansichtkaarten van voor 1960 te koop, ook grotere hoeveelheden. Tel: 06-15451873.

Verzamelaar biedt goede prijs voor oude ansichtkaarten van voor 1960, ook grotere hoeveelheden. Tel: 0182-526781.

Verzamelaar zoekt zwart/witte ansichtkaarten van filmsterren uit de jaren 1920 t/m 1960. Tel. 0413-364957

▼ VARIA

Prive museum zoekt Toverlantaarnplaten in hout, of bewegende / schuivend. Kijk aub op: www.toverlantaarn.eu; Tel: 072-5620043.

Verzamelaar zoekt oude/antieke Nederlandse volkskunst te koop. Groot of klein voor gebruik of voor sier, van allerlei materialen, zoals hout beschilderd of besneden. Mobiel: 0646135700 of e-mail: volks.kunst@xs4all.nl.

Verzamelaar zoekt antieke hangsloten en sleutels, 030-6620162.
josvandenbergh@planet.nl.

Gezocht: Verzamelaar biedt topprijs voor oude gebruiksvoorwerpen m.b.t. HENGEL-SPORT. Heeft u iets of weet u iets? ? Graag bericht naar: TARSEL@XS4ALL.NL, 06-28902900.

Bavelaartje (s) gezocht door verzamelaar Ben bereid een goede prijs te betalen. (een Bavelaar is een dioramakastje) tel.0172 616132

TE KOOP AANGEBODEN

▼ BOEKEN

Collect, compleet van het eerste nummer uit 2006 (toen nog als bijlage bij het Kunst & Antiek Journaal) t/m het laatste nummer van 2016. I.z.g.st. T.e.a.b. Tel. 06-12319511.

Asia Art magazine, ORIENTATIONS. jaargangen 2004 t/m 2016 (100 stuks compleet). tel 31 (0)610883150.

▼ GLAS

Wegens inkrimping van een grote verzameling talrijke unica. Balgavy, Copier, Heessen, Meydam, Thomassen e.v.a. Prijs n.o.t.k. Telefoon: 0345-619566

▼ KUNST

T.K. Houten beeld Petrus Verhoeven (1729-1816) "Jezuskind". 88 cm. Incl. documentatie. Tel. 06

12637171 of renmark@online.nl

▼ VARIA

Te koop antieke tuinbankbeugels van gietijzer diverse modellen. Tel. 046-4422101.

Zeer veel oude foto's, ansichtkaarten en bedankkaarten van het Koninklijk Huis, en 18 ingebonden jaargangen van Katholieke

Illustratie's en 3 complete albums van Liebig met in ieder album 50 serie's en ook nog 329 complete series van 6 stuks. Telefoon 0413 364959. Graag tot ca. 20.00 uur.

Collectie van 50 set schoenspanners – 19de – 20e eeuw in verschillende uitvoeringen en materialen. Prijs in overleg.
museumgifts.holland@gmail.com.

PIEN

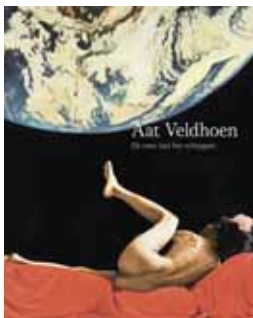
kunst • antiek • decor

Libbe Venema (1937-1994). Gesigneerd, ca. 1967, olieverf op board, 95 x 60 cm.

j. en r. stuurman, grote st. jansstraat 1, 3811 hx amersfoort.
tel. 033 4728971 b.g.g. 033 4610501/4659244 fax 033 4633722
open: di.t/m vr. 10.00-17.30 en za. 10.00-17.00. www.pienkunstantiek.nl

In juni uitsluitend geopend op vrijdag en zaterdag.

Aat Veldhoen

Naar aanleiding van zijn 80e verjaardag werd Aat Veldhoen geëerd met deze mooie, grote monografie. Dankzij getuigenissen van intimi, verzamelaars en uiteraard de kunstenaar zelf, krijgen we een geprivilegieerd zicht op Veldhoens omvangrijke oeuvre (grafiek, schilderijen, beeldhouwkunst, polaroids), zijn leven en belangrijke liefdes.

Aat Veldhoen, de roes van het scheppen, door Ed de Heer e.a.

Uitgave: Lectoris en Stichting Veldhoen

240 pagina's in kleur geïllustreerd

ISBN 9789462260733

Prijs: € 49,50

Aldo Bakker

Door de uitgepuurde vormen en organische eenheid van zijn stukken, is bij Aldo Bakker de grens tussen design en de abstracte sculptuur minimaal. Uitgebreide achtergrond en gedachtengang bij Bakkers werken krijgt men in dit boek, uitgegeven bij de tentoonstelling in het Centrum voor Innovatie en Design te Grand-Hornu (België, t/m 14-08).

Aldo Bakker, door Hans den Hartog Jager en Alice Rawsthorn

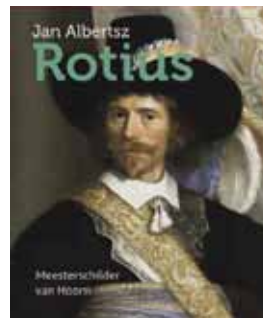
Uitgave: nai010

192 pagina's met 100 kleurillustraties

Nederlands-, Engels- en Franstalig

ISBN 9789462082670

Prijs: € 34,95

Jan Albertsz Rotius

Na een uitgebreide inleiding over Hoorn tijdens de Gouden Eeuw, en alvorens leven en werk van zes Hoornse tijdgenoot-portrettisten te schetsen, focust deze publicatie op meesterschilder Jan Albertsz Rotius (1624-1666). Zijn werken horen tot de topstukken van het Westfries Museum, dat hem met dit boek en een expositie (t/m 18-09) uit de anonimiteit wil halen.

Jan Albertsz Rotius. Meesterschilder van Hoorn, door Esther Blanken e.a.

Uitgave: Stichting Bas Baltus

280 pagina's in kleur geïllustreerd

ISBN 9789076385181

Prijs: € 29,90

IGNAS VAN OS

ANTIEKRESTAURATIE & CONSULTANCY

Vakkundige en liefdevolle restauratie en conservering van meubilair zonder dat het zijn ziel verliest

Specialist in onder andere kunstkabinetten, klokken, intarsia, alpaca, Boulle-techniek etc. Ook snijwerk van ornamenten en restauratie van bijzondere lijsten

LID VAN RESTAURATOREN NEDERLAND
Registerlid bij ArA

TEL: 06-51118792

026-7370346

IGNASVANOS/LINKEDIN

De publicatie over Aat Veldhoen bestaat ook in een gesignde luxe-editie. De verkoopprijs hiervan is € 295. Maar de lezers van COLLECT kunnen één van de laatste 10 exemplaren bestellen voor € 250 (+ € 25 verzendkosten). Zij krijgen hierbij het boekje 'Aat Veldhoen Polaroids', geschreven door Ed de Heer, én een door de kunstenaar gemaakte en bewerkte polaroid naar keuze. Contact: Stichting Aat Veldhoen - p/a/ Aronskelkweg 58 - 2555 GM Den Haag.

STADSMUSEUM
DE HOFSTADT

Grote Markt 1
3290 Diest
t. 013/35 32 09

€ 2 KORTING / PP
OP VERTOON
VAN DEZE
ADVERTENTIE

Niet cumuleerbaar
met andere kortingen of
om te ruilen voor geld.

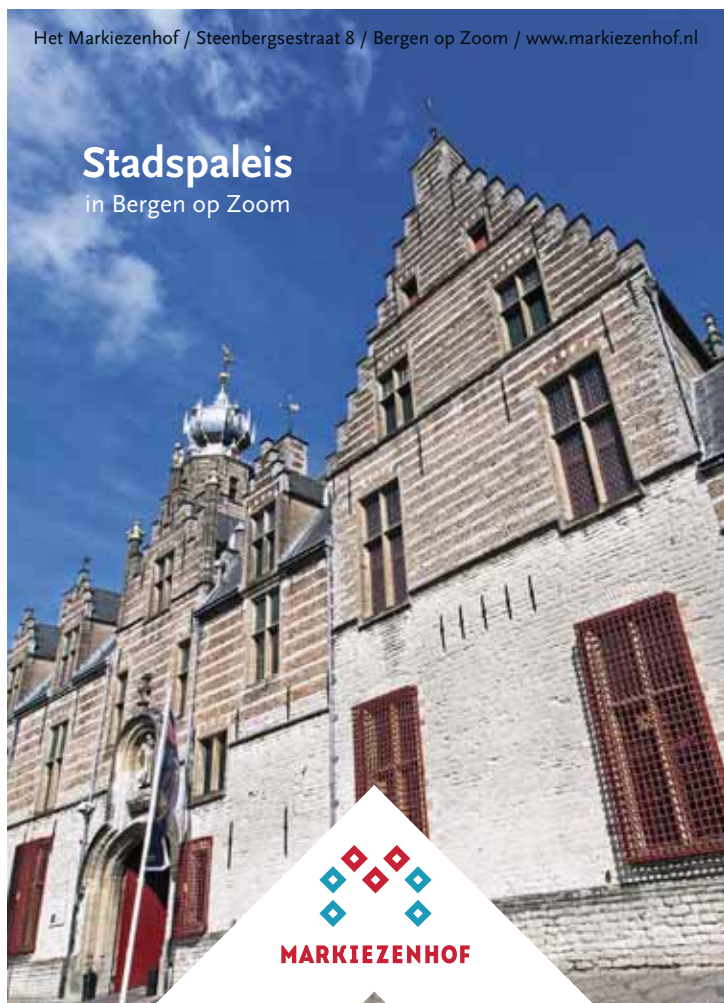
JE *museum* MOMENT
BELEEF JE IN DIEST

WWW.TOERISMEDIEST.BE

diest mijn stad

Het Markiezenhof / Steenbergsestraat 8 / Bergen op Zoom / www.markiezenhof.nl

Stadspaleis in Bergen op Zoom

catawiki

Koop en verkoop uw zilver objecten tijdens
onze wekelijkse online zilverveilingen

Voor zeldzame en unieke zilver objecten bezoekt u:

www.catawiki.nl/zilver

Snelle en veilige
verkoop

Gespecialiseerde
veilingmeesters

Groot online
aanbod

'THUISKOMEN' *nm*

Chrit Rousseau & Frans Budé
12 juni t/m 31 augustus 2016

Museum aan het Vrijthof
Vrijthof 18 - 6211 LD - Maastricht
www.museumaanhethetvrijthof.nl
+ 31 (0) 43 321 13 27

het
noordbrabants
museum

Van Eyck, Brueghel, Jordaens

Meesterwerken
uit Roemenië

18 jun t/m 9 okt 2016
's-Hertogenbosch

4 Brabantse steden
7 musea
13 tentoonstellingen

www.hnbm.nl

Jan van Eyck, Man met een blauwe tulband, ca. 1430, Muzaei Nationali Bruksenhall, Sibiu.

Anna Jóelsdóttir (IS), 'BROT / FRAGMENT, FRACTURE, FOLD, VIOLATION'. Detail van de installatie in het ASI Art Museum, Reykjavik 2014. Foto: de kunstenaar. Te zien op de Papier Biënnale Rijswijk.

Kunst, antiek en curiosa troef op de Haagse Kunst- en Antiekdagen.

RIJSWIJK (NL)

Papier Biënnale Rijswijk

Je waant je in de jungle door de reusachtige lianen, of even verder op in een bevroren – of eerder verkoolde – tuin van zwarte bloemen. Een zwerm van 1000-en vellen verkreukeld papier staan voor evenveel ideeën die in de prullenmand beland zijn. De Papier Biënnale legt dit jaar het accent op grote, ruimtelijke installaties, terwijl ook kleinere, meer ambachtelijke werken niet vergeten worden.

Museum Rijswijk
www.museumrijswijk.nl
11-06 t/m 18-09

DRIEBERGEN (NL)

Het Juweel

Het 18e-eeuwse landgoed Sparrendaal, met de fraaie historische behangsels, mooie stijlkamers en grote parktuin, is een prachtig decor voor deze unieke juwelbeurs. Hierop staat een 25-tal juweliers, edelsmeden en horlogespecialisten uit Nederland, Duitsland, Engeland en België. Zij brengen hun nieuwste collecties mee, evenals vintage sieraden en horloges.

Buitenplaats Sparrendaal
www.juwelenbeurs.nl
10-06 t/m 12-06

links

Tracy Luff (AU), 'Return to the Forest', 2016. Karton, ca. 9 x 4,6 m. Foto: de kunstenaar. Te zien op de Papier Biënnale Rijswijk.

rechts

Yulia Muravyeva, 'Flower Garden', 2015. Acryl op doek, 150 x 90 cm. Te zien bij The Art Shop (Amsterdam) op Art Laren.

LAREN (NL)

Art Laren

Art Laren vindt voor de 21e keer plaats op het boomrijke domein van de Brink, en verwelkomt 30 galerieën die eigentijdse kunst presenteren, met speciale aandacht voor windsculpturen. Daarnaast organiseert de Gooise Academie workshops portrettekenen, olieverfschilderen en boetseren en is de expositie 'Franse Modernisten' te bezoeken in het nabijgelegen Singer Laren.

De Brink
www.artlaren.nl
17-06 t/m 19-06

DEN HAAG (NL)

Haagse Kunst- en Antiekdagen

De Haagse Kunst- en Antiekdagen strekken zich tijdens het laatste weekend van augustus weer uit over de Haagse binnenstad. Bezoekers kunnen er genieten van 180 stands met kunst, antiek, vintage en sculpturen, de 25 meter lange boekenmuur van Cees de Vos, een demonstratie goud- en zilversmeden van Atelier sùr la Mer en een expositie rond oude boekdrukkunst in het Mobiel Museum.

Het Lange Voorhout
www.hkad.nl
27-08 t/m 28-08

De Schoonheid van het verval fotograaf Wil Westerweel

12 juli t/m 25 september 2016

www.slotzeist.nl

Openingstijden:
dinsdag t/m vrijdag: 11.00 - 17.00 uur - zaterdag, zondag: 13.00 - 17.00 uur
Gesloten op maandagen.

Nieuw Lusten

MOTI
motimuseum.com

EELCO BRAND | FLORIS KAAYK
STUDIO SMACK | BROERSEN & LUKÁCS

Tentoonstelling in Breda
t/m 31 december 2016

BankGiroLoterij
Gemeente Breda

stimulerings
fonds
creatieve
industrie

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

M
mondriaan
huis

Beeld: Broersen & Lukács

Bosch
Grand Tour

4 Breda'se steden
7 musea
13 tentoonstellingen

蒙德里安 MONDRIAANHUIS
AMERSFOORT
MONDRIAAN & LIU YE
和 刘野
10 JUNI T/M
9 OKTOBER 2016

MONDRIAANHUIS.NL

1872 Mondriaanhuis

80 kunstenaars 80 kijkdozen

MOTI
motimuseum.com

VAN GOGH MINI'S

WIJ VIEREN DE ICONEN
T/M 21 AUGUSTUS 2016

stimuleringsfonds creatieve industrie

BankGiroLoterij

Gemeente Breda

BRUSSEL (B)**CULTURES. THE WORLD ARTS FAIR**

De samenwerking tussen de drie organisaties BAAF, Bruneaf en AAB heeft een volgende stap genomen. Voortaan gaat hun gezamenlijke zomerevenement aan de Brusselse Zavel verder onder de naam 'Cultures'. Vijf dagen lang zijn internationale handelaren in archeologische, etnische en Aziatische (kunst) voorwerpen, zoals Archea Ancient Art (Amsterdam), The Merrin Gallery (New York), H. Kellim Brown (Florida), Renaud Vanuxem (Parijs), Orchid Fine Arts (Hongkong) en Michael Woerner (Hongkong) te gast bij hun Brusselse collega's. Naast de kennis van de deelnemers draagt ook de keuring bij tot het professionalisme van de beurs. Terwijl de galerieën hun mooiste en meest bijzondere stukken uitstallen, vinden in de Ancienne Nonciature twee tentoonstellingen plaats binnen het kader van Bruneaf: de verzameling houten Lobi-sculpturen uit de collectie van François en Marie Christiaens enerzijds en de sculptuur uit de oude beschaving van de Mandé anderzijds. De interesse in de Afrikaanse kunst, maar ook in de andere domeinen van Cultures, wordt naar goede gewoonte begeleid door de lezingenreeks van ArtConnaisseurs, welke plaats zal vinden in het restaurant Au Vieux Saint Martin.

Zavel

www.cultures.brussels

08-06 t/m 12-06

Etrusco-Korinthische amfora met decor van sfinxen en dieren, begin 6e eeuw v.Chr.. Terracotta. Hoogte : 66,4 cm. Te zien bij Galerie Jürgen Haering (Freiburg).

KNOKKE (B)**ART NOCTURNE**

'Stilstaan is achteruitgaan' is een adagium dat men ook bij Art Nocturne Knokke aanhangt. De van oorsprong puur klassieke antiek- en kunstbeurs is de laatste jaren geëvolueerd in een platform waar ook moderne en hedendaagse kunst welkom is. Het aandeel design, moderne en hedendaagse kunst was echter nog nooit zo ruim vertegenwoordigd als dit jaar. Ook is het aantal stands gegroeid: van een 40-tal vorig jaar gaat het nu naar 54. Daartussen zitten veel kleinere stands van de zogenaamde 'first gallery's'. Dit zijn galerieën die voor het eerst deelnemen, en waar in het bijzonder veel nieuwe ontdekkingen te doen zullen zijn. Voor de selectie ervan werd een nieuw beschermcomité aangesteld, bestaande uit o.a. Prof. dr. Willem Elias, Felix De Clerck (Kunstenpunt), Vlaams minister van Cultuur Sven Gatz, en verzamelaars als Martine Van den Weghe. Bij het schrijven van dit stuk was de selectie nog aan de gang, maar staat al één ding vast: de deelnemerslijst zal er in grote mate anders uitzien dan vroeger. "We zijn een gevestigde waarde", klinkt het bij de organisatie, "maar met een fris en jong aanbod, waarmee we ook een nieuw publiek willen aantrekken." Interessant om weten is dat het gewaardeerde lezingenaanbod van vorig jaar een vervolg krijgt, met lezingen rond successie & fiscaliteit, klassieke muziek en verzamelen.

CC Scharpoord en Hotel La Réserve

Knokke

www.artnocturneknocke.be

06-08 t/m 15-08

Pierre Luc Poujol, 'Numéro 69', 40 x 40 cm. Te zien bij ArtElite – Montpellier (stand 30).

August Sander: ingenieur en reclamedirecteur. © Foto: Die Photographische Sammlung, SK Stiftung Kultur – August Sander Archiv, Köln, PRO LITTERIS 2016. Te zien op Manifesta 11.

ZÜRICH (CH)

MANIFESTA 11

Wat doen we voor geld? Hoe zal onze job eruit zien in de toekomst? En wat zijn de sociale en politieke implicaties daarvan? Het zijn vragen uit de koker van Christian Jankowski, curator van de 11e editie van Manifesta, die dit jaar in Zürich plaatsvindt. 30 kunstenaars gaan een samenwerking aan met actoren uit de lokale arbeidsmarkt: de Franse schrijver Michel Houellebecq wordt door Dr. Henry Perschak aan een uitvoerig medisch onderzoek onderworpen en documenteert dit via röntgenfoto's, breinscans en geluidsopnames van zijn hartslag. De Nederlandse kunstenaar Jennifer Tee realiseert een installatie in een rouwcentrum en laat zich daarvoor inspireren door Rolf Steinmann, hoofd van alle Zürichse begraafplaatsen. Cabaret Voltaire, de bakermat van het dadaïsme, wordt getransformeerd tot een gildehuis, waar kunstenaars uitsluitend toegang verlenen aan bezoekers die samen met hen een performance ten beste geven. Verder vormt een drijvend platform met bar op het meer van Zürich, waar documentaires getoond worden over de kunstprojecten, de ideale plaats voor reflectie op het uitgebreide programma van de biënnale.

Manifesta

www.manifesta11.org

11-06 t/m 18-09

MONACO (M)

European Art Fair Monaco

Point Art Monaco koos voor haar 6e editie een nieuwe naam én locatie: als European Art Fair Monaco strijkt ze voor de eerste maal neer in het Grimaldi Forum. Zo'n dertig galerieën uit Monaco, Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk presenteren een geschakeerd aanbod van oude en moderne schilderkunst, beeldhouwkunst, werk op papier, meubilair en juwelen.

Grimaldi Forum

www.eafmonaco.com

20-07 t/m 24-07

SEATTLE

Seattle Art Fair

Al vanaf het debuut vorig jaar was deze beurs een schot in de roos. Dit is zeker de verdienste van medeorganisator Paul Allen, die behalve een groot kunstverzamelaar ook een klinkende naam in Silicon Valley is. De medeoprichter van Microsoft en 45e rijkste persoon ter wereld wist 80 galerieën bijeen te brengen, waaronder ook dit jaar Pace, Gagosian en Zwirner.

CenturyLink Field Event Center

www.seattleartfair.com

04-08 t/m 07-08

Bo Bartlett, 'Assumption', 2001. Olie op linnen, 236,9 x 302,9 cm. Te zien bij Allan Stone Projects op de Seattle Art Fair.

Giuseppe Molteni (1800-1867), 'Portrait féminin'. Olie op doek, 63 x 50 cm. © A. Palesi Art Gallery. Te zien op EAF Monaco.

Bazel boven

Hiroshi Sugimoto, 'Occulist Witness', 2014. Te zien bij LizWorks (New York) op Design Miami/Basel.

Art Basel, de absolute parel onder de kunstbeurzen, is dit jaar aan haar 47e editie toe. 286 galleries zijn van de partij: gerenommeerde kunstenaars staan opnieuw zij aan zij met te ontdekken talent. "Na enkele deelnames aan Art Basel Hong Kong, is het een grote eer

Katarzyna en Monika Gwiazdowska, 'MO-AN', 2015. Vlaskoord op een stalen frame. 210 x 180 x 40 cm. Te zien bij Monomoka Art Gallery (Wrocław) op Rhy Art Fair.

om voor het eerst deel te nemen aan Art Basel, de beste kunstbeurs ter wereld.", zegt Jorg Grimm van GRIMM gallery uit Amsterdam. De galerie is uitgenodigd voor de sectie Feature, waar ze een historisch overzicht brengt van het werk van de Nederlandse conceptuele kunstenaar Ger van Elk (1941-2014). "Dat doen we via videowerken, foto's en het schilderij 'Conclusie'. Dit werk, dat een vrijwel weggeschilderd stadsgezicht voorstelt, schilderde Van Elk vlak voor zijn dood.", legt Grimm uit. Unlimited, een gecureerde expositie die grootschalige projecten bundelt die buiten de grenzen van de traditionele beursstand treden, mag met 88 werken een recordaantal vermelden. Kunstenaars uit deze sectie zijn Ai Weiwei, Sol LeWitt en Paul McCarthy. Opkomende kunstenaars en jonge galleries krijgen via Statements een platform, en Parours brengt locatiegebonden interventies en performances naar de Münsterplatz in het hart van de stad. Via Conversations en Salon,

Sally Mann, 'Night Blooming Cereus', 1988. Zilvergelatinedruk, 50,8 x 61 cm. © Sally Mann, Edwynn Houk Gallery, New York & Zürich. Te zien bij Edwynn Houk Gallery (New York) op Art Basel.

zijn nieuwigheden uit de internationale kunstscene mee te pikken en bieden deelnemende kunstenaars een blik op hun inspiratiebronnen. Liefhebbers van design, kunnen terecht op **Design Miami/Basel**, dat tijdens haar 11e editie een eerbetoon aan Scandinavisch design brengt, solo-exposities organiseert en via de programma's Design Curio en Design at Large de meest brede toepassingen van design onderzoekt. Onder de deelnemers vinden we o.a. Galerie VIVID uit Rotterdam.

De iconische koepel van de Markthalle vormt voor de 12e maal het toneel voor **VOLTA** en in het Rhypark zet de tweede editie van **Rhy Art Fair** voet aan wal. Deze hedendaagse kunstbeurs, waar het directe contact tussen kunstenaar en publiek centraal staat, mocht vorig jaar zo'n 7.000 bezoekers ontvangen.

Tot slot dragen ook de stadsmusea bij aan de artistieke buzz die in juni door Bazel zoemt: zo belicht het Kunstmuseum de beeldhouwkunst uit 1946-2016 met 'Sculpture on the Move' en opent het Vitra Design Museum de eerste Europese retrospectieve van textielkunstenaar Alexander Girard.

VOLTA
www.voltashow.com
 13-06 t/m 18-06

Design Miami/Basel
www.designmiami.com
 14-06 t/m 19-06

Art Basel
www.artbasel.com
 16-06 t/m 19-06

Rhy Art Fair
www.rhy-art.com
 16-06 t/m 19-06

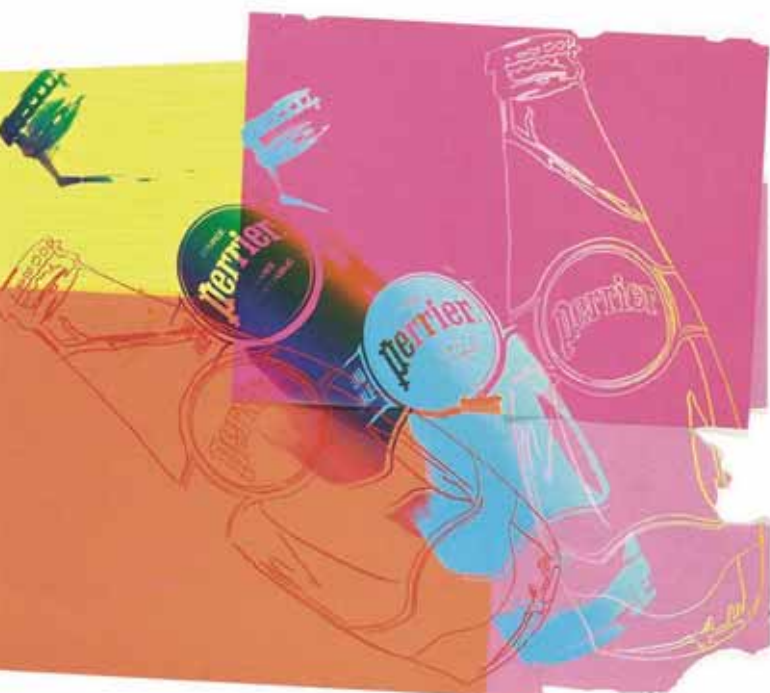
London calling

Shani Joel. Boeddha, mixed media waaronder keramiek, schelpen, juwelen, vlinders en stof. 60 x 50 cm. Te zien bij Vanessa Clewes Salmon (Londen) op Art Antiques London.

Het belooft weer een opwindende zomer te worden voor de Londense beursliefhebber. Beginnen doen we in juni met **Art Antiques London** in Kensington Gardens. Deze kunst- en antiekbeurs verenigt 60 internationale handelaren uit Europa, de Verenigde Staten

Andy Warhol, 'Perrier', 1983. © Robertaebasta Gallery. Te zien bij Robertaebasta Gallery (Milaan) op Masterpiece.

en het Verenigd Koninkrijk en organiseert een uitgebreide reeks lezingen over keramiek, juwelen en de eeuwenoude kunstschaten die in historische kastelen als het Schotse Drumlanrig Castle worden bewaard. Daarop volgt **The Art & Antiques Fair Olympia**, dat 160 internationale handelaren verzamelt en onder de noemer SOFA (the Sculptural Objects Functional Art and Design Fair) een apart paviljoen voor driedimensionale kunst en design introduceert. Verder waait er met de gloednieuwe 'showcase' sectie voor jonge en opkomende galleries een frisse wind over de beursvloer, staan klokken centraal in de expositie 'Lanterns and taverns' en resulteert een samenwerking met musea als The National Gallery en Tate Britain in een uitgebreid programma van lezingen.

De kunst-, antiek- en designbeurs **Masterpiece** is aan haar 7e editie

Eugene Narbonne (1885-1973), 'Fishing boats at the harbour at Brusc'. Olie op paneel, 41 x 33 cm. Te zien bij Constantine Lindsay (Londen) op The Art & Antiques Fair Olympia.

toe en verwelkomt zo'n 140 galleries, die samen 5.000 jaar kunstgeschiedenis vertegenwoordigen. Dat eclectische aspect wordt belichaamd door nieuwkomer Axel Vervoordt, die archeologische stukken, oosterse sculpturen, 18e-eeuws meubilair en 20e-eeuws design presenteert. Daarnaast maakt de Chinese juweelkunstenaar Wallace Chan er zijn Britse debuut. Gelijktijdig strijkt de **London Art Week** neer in Mayfair en St. James. Vijftig exposanten palmen het hart van de stad in, vergezeld door de vooraanstaande veilinghuizen Christie's, Sotheby's en Bonhams en internationale vakgenoten. Aan het einde van de zomer vinden we dan weer de derde editie van **Tribal Art London**, die in de Mall Galleries uitsluitend niet-westerse kunst presenteert en de duur van drie dagen dit jaar uitbreidt naar vier. 21 exposanten, waaronder Galerie Lemaire uit Amsterdam en Karavanseerai uit Maastricht, brengen etnografische kunst uit Oceanië, Amerika, Afrika en Azië bijeen.

Art Antiques London
24-06 t/m 30-06
www.artantiqueslondon.com

The Art & Antiques Fair Olympia
www.olympia-art-antiques.com
27-06 t/m 03-07

Masterpiece London
www.masterpiecefair.com
30-06 t/m 06-07

London Art Week
01-07 t/m 08-07
www.londonartweek.co.uk

Tribal Art London
01-09 t/m 04-09
www.tribalartlondon.com

Martin Eisler en Carlo Hauner, de 'Costela' stoel, jaren 1950. Te zien bij Omnipod (Londen) op The Art & Antiques Fair Olympia.

BEURSAGENDA

NEDERLAND

JUNI

Tiil 03/07 HEERENVEEN – Noorderlicht internationale fotomanifestatie – Museum Belvédère

01-03 ZAANDAM – Design District – Taets Hembrugterrein

01-05 AMSTERDAM – KunstRAI – RAI Amsterdam

04-05 DOORN – Kunstroute Doorn-Maarn – several locations

VORDEN – Met Kunst en Antiek naar Hackfort – Kasteel Hackfort

10-12 DRIEBERGEN – Het Juweel – Buitenplaats Sparrendaal

11-12 MAARN – Kunstroute Doorn-Maarn – several locations

11-19 SCHOUWEN – Kunstschoon – several locations

11/06-18/09 RIJSWIJK – Papier Biennale Rijswijk – Museum Rijswijk

17-19 LAREN – Art Laren – Brink

28-30 AMSTERDAM – 3D Printshow – RAI

JULI

09 WORKUM – ARTWORKum – Merk 17

16-17 DELFT – Delft Ceramica – Markt

AUGUSTUS

14 WIJCHEN – Curiosa Fair – Kasteel van Wijchen

27-28 DEN HAAG – Haagse Kunst & Antiekdagen – Lange Voorhout

BELGIE

JUNI

04-05 SAINT-GILLES – Parcours d'Artistes – Saint-Gilles

08-12 BRUSSEL – Cultures. The World Arts Fair – Zavel

17/06-04/09 BRUSSEL – Summer of Photography – several locations

25/06-11/09 FERNELMONT – Fernelmont Contemporary Art Festival – Château de Fernelmont

25-26 LEUVEN – Kunstbeurs Leuven – Faculty Club

26/06-09/10 MACHELEN-ZULTE – Biennale van de schilderkunst – Roger Raveelmuseum

JULI

02/07-04/09 WATOU – Kunstenfestival van Watou – several locations

02-03 KNOCKE-HEIST – Art@Knocke-Heist – several locations

03 BRUGGE – Rommelmarkt Zandfeesten – 't Zand, Beursplein en Koning Albertpark

15-17 CINEY – Ciney Antiquités – Ciney Expo

AUGUSTUS

03-05 DE HAAN – Grote brocante Belle Epoque – Parkdomein La Potinière

06 GRAND LEEZ – Bozar de l'Abattoir – Galerie Exit 11

06-15 KNOCKE – Art Nocturne Knocke – CC Scharpoord and Hotel La Reserve

07 BRUGGE – Rommelmarkt Zandfeesten – 't Zand, Beursplein en Koning Albertpark

20 SINT-DENIJS-WESTREM – Otto & Otto – Kasteeldreef Kasteel Borluut

GRAMMENE – Antiek- en Rommelmarkt – Brugstraat, Oude Heirbaan and footballfield

20-21 TEMPLoux – Brocante de Temploux – open air

20/08-16/10 LIEGE – BIP Biennale de l'Image Possible – several locations

SEPTEMBER

08-11 BRUSSEL – Brussels Gallery

Weekend – several locations

KEMZEKE – Connectum antiques meet art – Verbeke Foundation

BRUSSEL – Art on Paper – BOZAR

ALGERIJE

JULI

08-11 ORAN – Biennal d'Oran – several locations

AUSTRALIE

JUNI

Tiil 05/06 SYDNEY – Biennale of Sydney – several locations

AUGUSTUS

16-21 MELBOURNE – NotFair – 524 Flinders Street

17-21 MELBOURNE – Spring 1883 – Windsor Hotel

OOSTENRIJK

JULI

08-10 DORNBIRN – Art Bodensee – Messe

AUGUSTUS

06-28 SALZBURG – Art Salzburg – Sala Terrena

BRAZILIE

JUNI

09-12 SÃO PAULO – PARTE – Shopping Cidade Jardim

AUGUSTUS

25-28 SAO PAULO – sp-arte/foto – Shopping JK Iguatemi

CANADA

JUNI

29/06-03/07 MONTREAL – Festival International Montréal en Arts – Rue Sainte-Catherine

CHINA

JUNI

24-26 SHANGHAI – Antiques & Arts

Shanghai – Shanghai Exhibition Center

24-27 SHANGHAI – Antique Furniture China – Shanghai Exhibition Center

SEPTEMBER

02-04 BEIJING – CIGE. China International

Gallery Exposition – China World Trade Center Exhibition Hall

09-11 SHANGHAI – Photofairs – Shanghai Exhibition Center

DENEMARKEN

AUGUSTUS

26-28 COPENHAGEN – Art Copenhagen – Bella

COPENHAGEN – Chart Art Fair – Kunsthal Charlottenborg

FINLAND

SEPTEMBER

01-11 HELSINKI – Helsinki Design Week – several locations

07-11 HELSINKI – ArtHelsinki – Messukeskus

FRANKRIJK

JUNI

31/05-04/06 PARIS – Femme[s] – Carré Rive Gauche

30/05-05/06 PARIS – 7 jours à Paris – several locations

30/05-05/06 PARIS – D'Days – several locations

Tiil 26/06 PARIS – Circulation(s) – Centquatre

01 PARIS – Nocturne Rive Droite – several locations

02 PARIS – Art Saint-Germain-des-Prés

02-06 PARIS – Salon du livre et papiers anciens – Place St Sulpice

03-04 PARIS – Salon du Vintage – Halle des Blanc Manteaux

04/06-30/09 LA GACILLY – Festival Photo – several locations

05 REIMS – Pucés de Reims – Parc des expositions

05 PARIS – Art Saint-Germain-des-Prés

10-19 PARIS – Parcours Saint-Germain – several locations

11-12 BESANCON – Pucés d'été – Micropolis

18-19 CHANTELLE (03) – Antiquités Brocante – city centre

18/06-18/09 LANGUEDOC-ROUSSILLON – In situ. Patrimoine et art contemporain – several locations

25/06-30/10 BORDEAUX – Saison Street Art – several locations

30/06-03/07 PARIS – Journées de la céramique – Place St. Sulpice

JULI

03 REIMS – Pucés de Reims – Parc des expositions

04 AVIGNON – Déballage international – Parc des Expositions de Châteaublanc-Aéroport

04/07-25/09 ARLES – Les Rencontres d'Arles Photographie – several locations

13-14 UZES (30) – Antiquités Brocante – Promenade des marronniers

14-24 FAYENCE – Salon des Antiquaires – Grand Jardin de Fayence

AUGUSTUS

02-03 ANGLET (64) – Festival des Chineurs – Place de Quintaou

06-17 FAYENCE – Salon des Antiquaires – Grand Jardin de Fayence

10-15 BARJAC – Foire aux Antiquités & Brocante – several locations

12-15 L'ISLE SUR LA SORGUE – Foire internationale art et antiquités – several locations

PLUMEUR-BODOU – Foire Antiquités – Château de Kerduel

26-28 MARSEILLE – Art-O-Rama – La Cartonnerie, La Friche la Belle de Mai

26/08-02/11 ANGLET – La Littorale. Biennale d'art contemporain d'Anglet – several locations

27/08-04/09 VALBONNE – Salon des Antiquaires – Espace du Pré des Arts

SEPTEMBER

02-06 PARIS – Maison&Objet – Paris Nord Villepinte

03-04 MARSAC – Bric à Brac

03-10 PARIS – Design Week – several locations

06-11 PARIS – Parcours des mondes – Saint-Germain-des-Prés

06-14 PARIS – Parcours de la céramique et des arts du feu – Carré Rive Gauche and Ile Saint-Louis

10-18 PARIS – Biennale des Antiquaires – Grand Palais

DUITSLAND

JUNI

02-05 MÜNCHEN – Artmuc – Praterinsel

BERLIN – DMY International Design Festival – Kraftwerk Berlin

03-05 KARLSRUHE – Eunique Arts & Crafts, Internationale Messe für Angewandte Kunst & Design – Messe Karlsruhe

ESSEN – CAR Contemporary Art Ruhr – World Heritage site Zollverein

04/06-18/09 BERLIN – Berlin Biennale for Contemporary Art – several locations

RUHR – Emscherkunst – several locations

JULI

09-10 BERLIN – Textile Art Berlin – Carl-von-Ossietzky-Schule

22/07-19/08 BAMBERG – Art and Antiques Festival – Antiques quarter at the foot of the Bamberg Cathedral Hill

30-31 GRAAL-MÜRITZ – Antiquitäten & Sammlermesse – Aquadrom

ENDINGEN – Internationale Kunsttage – Stadthalle

AUGUSTUS

04/08-04/09 LIST – Art Sylt – Neue Bootshalle

26-28 FURTWANGEN – Antik Uhrenbörse – Hochschule Furtwangen University

SEPTEMBER

02-04 MAINZ – Kunst Direct – Rheingoldhalle

GRIEKENLAND

JUNI

Tiil 2017 ATHENS – Omonoia. Athens Biennal – several locations

INDONESIE

AUGUSTUS

05-07 JAKARTA – Art Stage Jakarta – Sheraton Grand Jakarta Gandaria City hotel

25-28 JAKARTA – Bazaar Art Jakarta – The Ritz-Carlton

ITALIE

JUNI

Tiil 12/09 MILANO – XXI Triennale Internazionale – several locations

JULI

09-24 PENNABILLI – Mostra Mercato Nazionale d'Antiquariato – Palazzo Oliveri, Piazza Montefeltro

JAPAN

JULI

02-03 OSAKA – Art Osaka – Hotel Granvia

AUGUSTUS

11/08-23/10 NAGOYA – Aichi Triennale – several locations

LITHOUWEN

JUNI

09-12 VILNIUS – Art Vilnius – Litexpo Exhibition and Congress Centre

MACEDONIE

JUNI

10-12 SKOPJE – Paratissima Skopje – Youth Cultural Center

MONACO

JULI

20-24 MONACO – European Art Fair
Monaco – Grimaldi Forum

PERU

AUGUSTUS

10-14 LIMA – Lima Photo – Centro de la Imagen

ROEMENIE

JUNI

26/05-30/06 BUCHAREST – Bucharest Biennale – several locations

ZUID-AFRIKA

SEPTEMBER

09-11 JOHANNESBURG – FNB Joburg Art Fair – Sandton Convention Centre

ZUID-KOREA

AUGUSTUS

25-28 SEOUL – AHAF Asia Hotel Art Fair – Central City 176 Sinbanpo-ro

SPANJE

JUNI

Ti11 10/06 BARCELONA – Loop Festival – several locations

01/06-28/08 MADRID – PhotoEspaña – several locations

02-04 BARCELONA – Loop fair – C/ Pelai 28

JULI

16-20 SANTANDER – Art Santander – Palacio de Exposiciones y Congresos

19/07-03/08 MARBELLA – Art Marbella – Palacio de ferias, congresos y exposiciones

ZWEDEN

JULI

28-31 HELSINGBORG – Antikmässa Konst – Helsingborg Arena

ZWITSERLAND

JUNI

11-21 BASEL – Liste art fair – Burgweg 15

11/06-18/09 ZÜRICH – Manifesta 11 – several locations

12-19 BASEL – Selection Art Fair – Basel Art Center

13-18 BASEL – Volta 11 – Markthalle

14-18 BASEL – The-solo-project – Uferstrasse 70

14-19 BASEL – Scope Art Show – ClaraHuus

BASEL – Design Miami/Basel – Messe Basel

15-19 BASEL – GZ-Art Basel – HAUPT

BASEL – Photo Basel – Volkshaus

16-19 BASEL – Art Basel – Messe Basel

BASEL – Rhy Art Fair – Saalbau Rhypark

AUGUSTUS

20-21 NYON-RIVE – Août à rive brocante – several locations

26/08-04/09 ST.MORITZ – St.-Moritz Art Masters – Via Maistra 24

VERENIGD KONINKRIJK

JUNI

30/05-05/06 LONDON – Block Universe. Performance Arts Festival – several locations

Ti11 17/07 LIMERICK CITY – Eva International. Biennial of Visual Art – several locations

03-05 LONDON – Untitled Artists Fair – Chelsea Old Town Hall

03-10 LONDON – Russian Art Week –

several locations

04-05 LONDON – London Map Fair – Royal Geographical Society

04-12 WHITSTABLE – Whitstable Biennale – several locations

10-12 WEST YORKSHIRE – The Harewood Antiques & Fine Art Fair – Harewood Pavilion

16-19 LONDON – Affordable Art Fair – Lower Fairground Site Hampstead

17-19 STAFFORD – Bingley Hall Antiques Fair – County Showground

24-30 LONDON – Art Antiques London – Kensington Gardens

27/06-03/07 LONDON – Olympia International Fine Art & Antiques Fair – Olympia Exhibition Centre

30/06-06/07 LONDON – Masterpiece London – South Grounds, the Royal Hospital Chelsea

JULI

01-08 LONDON – London Art Week – several locations

08-09 BRISTOL – Premier Book Fair – The Passenger Shed

12-14 STAFFORD – Bingley Hall Antiques Fair – County Showground

21-24 BIRMINGHAM – Antiques for Everyone – NEC

22-24 BRISTOL – The Other Art Fair – Arnolfini

AUGUSTUS

11-12 OXFORD – Summer Oxford Art Fair – The Fishes

12-14 STAFFORD – Bingley Hall Antiques Fair – County Showground

31/08-04/09 LONDON – Tribal Art London

– The Mall Galleries

U.S.A.

JUNI

02-05 LAS VEGAS – Antique Jewelry & Watch Show – Paris Las Vegas Hotel

02-09 SAN FRANCISCO – SF Design Week – several locations

23-26 BRIDGEHAMPTON – Art Hamptons – Private Estate Grounds Lumber Lane Reserve

24-26 DES MOINES – Des Moines Arts Festival – Western Gateway Park

JULI

07-10 BRIDGEHAMPTON – Market art + design – The Bridgehampton Museum

07-11 SOUTHAMPTON – Art Southampton – Nova's Ark

08-10 SANTA FE – Art Santa Fe – Convention Center

22-25 NEW YORK – Antique Jewelry & Watch Show – Metropolitan Pavilion

29-31 BELLEVUE – Bellevue Festival of the Arts – Cost Plus World Market

BELLEVUE – BAM Arts Fair – Bellevue Square and Arts Museum

AUGUSTUS

04-07 SEATTLE – Seattle Art Fair – CenturyLink Field Event Center

ASPEN – Art Aspen – Aspen Ice Garden

12-15 SANTA FE – Antique Indian Art Show – Community Convention Center

25-28 BALTIMORE – Summer Antiques Show – Convention Center

KUNST+ SCHOUW 2016

www.kunstschouw.nl

ZEELAND Beeld: Iris Le Rütte **11 t/m 19 juni**

Haagsche Kunst- en Antiekdagen 23^e jaargang!

Zaterdag 27 en zondag 28 augustus 2016
10.00 tot 17.00 uur Lange Voorhout Den Haag

Op het prachtige Lange Voorhout kan iedereen die geïnteresseerd is in antiekstukken, curiosa, oude boeken en prenten, schone kunsten en beeldhouwwerk zijn hart ophalen langs de 200 stands. Tevens organiseren wij gratis activiteiten voor de bezoekers.

Huur een kraam tijdens dit evenement:
Zaterdagkraam € 62,50
Weekendkraam € 130,-
* prijs excl. BTW

Informatie en inschrijving:
Marktland Evenementen BV
Tel. 0174-22.55.01 - info@marktland.nl
www.marktland.nl - www.hkad.nl

VEILINGAGENDA

NEDERLAND

JUNI

1-2 VENDUHUIS Den Haag – Boeken en prenten - T. 070-3649840

6 AAG

Amsterdam – Moderne en hedendaagse kunst - T. 020-3012950

7 CHRISTIE'S

Amsterdam – Modern Art - T. 020-5755254

8 ZEEUWS Veilinghuis

Middelburg – Indonesische schilderijen
T. 0118-650680

9 ZEEUWS Veilinghuis

Middelburg – Europese schilderijen
T. 0118-650680

10-13 DICKHAUT

Maastricht – Kunst en antiek T. 43-3213095

11 Veilinghuis BOUWMAN & BOUWMAN

Brummen – Speelgoed - T. 0575-560393

12 AAG

Amsterdam – Wijn - T. 020-3012950

12 ART EUROPE AUCTION

Studio Droog Amsterdam - modern and contemporary design & photography
T. 085-876-9977

13 AAG

Amsterdam – 19e-eeuwse schilderijen
T. 020-3012950

13-14 ALD FRYSLÂN Veilinghuis

Sneek – kunst en antiek
T. 0515-445522

13 e.v.d. Veilinghuis VAN SPENGEN

Hilversum – Kunst en antiek
T. 035-6400989

16-17 ALD FRYSLÂN Veilinghuis

Sneek – kunst en antiek - T. 0515-445522

17 - Veilinghuis Van Spengen

Hilversum - Collectie Harm Kamerlingh
Onnes - T. 035-6400989

19 - Veilinghuis PEEDEMAN

Utrecht - Kunst en antiek - T. 030-2610485

19-26 Amsterdams Venduuis DE ELAND - DE ZON

Diemen - T. 020-6230343 - Fax. 020-6243447

19 ZUYDWAL Veilingen

Huizen – Kunst en antiek

Veiling in Volendam - T. 06-53651139

20 Vendu Notarishuis ROTTERDAM

Rotterdam – Design - T. 010-4118544

20-21 ALD FRYSLÂN Veilinghuis

Sneek – kunst en antiek
T. 0515-445522

21-22 ZEEUWS Veilinghuis

Middelburg – Costume Jewellery - T. 0118-650680

21-24 OPRECHTE Veiling

Haarlem – Kunst en antiek - T. 023-5319408

21-5/7 Veilinggebouw DE ZWAAN

Amsterdam - T. 020-6220447

24 VENDUHUIS DE JAGER

Goes – Inboedel - T. 06 42 11 45 42

27 AAG Amsterdam – Kunst tot € 3.000

T. 020-3012950 -

27 e.v.d. KORST - VAN DER HOEF

Veilingen - Den Bosch – Kunst en antiek -
T. 073-6131886

27 e.v.d. DERKSEN

Arnhem – Kunst en antiek - T. 026-4421498

28 Veilinghuis Omnia

Sappemeer – Kunst en antiek

T. 0598-392592

28-29 VENDUHUIS DE JAGER

Goes – Kunst en antiek - T. 06 42 11 45 42

28-3/7 ONDER DE BOOMPJES

Leiden – Kunst en antiek - T. 071-5145832

28-5/7 Veiling ALKMAAR

Alkmaar – Kunst en antiek - T. 072-5154206

29-30 VENDUEHUIS DER NOTARISSSEN

Den Haag – Kunst en antiek - T. 070-3658857

JULI

7 Vendu Notarishuis ROTTERDAM

Rotterdam – Curiosa - T. 010-4118544

8-9 TWENTS VEILINGHUIS

Enschede – Kunst en antiek -

T. 053-4351488

13-14 VENDUEHUIS DER NOTARISSSEN

Den Haag – Kunst en antiek

T. 070-3658857

AUGUSTUS

29 e.v.d.**Veilinghuis VAN SPENGEN**

Hilversum – Kunst en antiek

T. 035-6400989

29-30 ALD FRYSLÂN Veilinghuis

Sneek – kunst en antiek - T. 0515-445522

31-1/9 VENDUEHUIS DER NOTARISSSEN

Den Haag – Kunst en antiek - T. 070-3658857

SEPTEMBER

1-2 ALD FRYSLÂN Veilinghuis

Sneek – kunst en antiek - T. 0515-445522

3 Veilinghuis BOUWMAN & BOUWMAN

Brummen – Speelgoed - T. 0575-560393

5-6 ALD FRYSLÂN Veilinghuis

Sneek – kunst en antiek - T. 0515-445522

ONLINE

JULI

2-4 www.notarishuis-arnhem.nl

4-5 www.vanzadelhoff.nl

SEPTEMBER

3-5 www.notarishuis-arnhem.nl

5-6 www.vanzadelhoff.nl

BELGIE

JUNI

-1 CAMPO & CAMPO – Klassieke kunst en antiek

Antwerpen - T 03/218 47 77

2 Salle de ventes des Huissiers Justice

Deurwaarderstukken

Brussel - T 02/513 34 47

3 MILLON & ASSOCIES

Design & Art

Contemporain

Bruxelles - T 02/ 893 90 60

4 ABS Veilingen

Deurwaarderstukken

Mechelen - T 015/24 26 00

5 PIERRE BERGE

Art Belge et Ecoles du Nord

Bruxelles - T 02/504 80 30

PHOENIX AUCTION

Outlet Igor Home

Interior

Wavre - 010/45 42 63

6 AMBERES

Burgervailing

Antwerpen - T 03/226 99 69

7 CORNETTE DE SAINT CYR

Estampes – Paul Delvaux, l'œuvre gravé par Mira Jacob

Brussel - T 02/512 13 85

MONT de PIETE

Juwelen

Bruxelles - T 02/512 13 85

BEGUINAGE Salle des Ventes

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/218 17 42

7-8 Carlo BONTE

Kunst en antiek

Brugge - T 050/33 23 55

CNOCK Veilingen

Juwelen en kunst

Kasteel Rotselaar - T 050/62 02 33

8 CORNETTE DE SAINT CYR

Mode et Vins

Brussel - T 02/ 880 73 80

9 Salle de ventes des Huissiers Justice

Deurwaarderstukken

Brussel - T 02/513 34 47

11 ABS Veilingen

Deurwaarderstukken

Mechelen - T 015/24 26 00

MONT de PIETE

Speciale verkoop van

bijzondere juwelen

Bruxelles - T 02/512 13 85

JEAN ELSEN et ses fils

Numismatische veiling

Bruxelles - T 02/734 63 56

MONT de PIETE

Speciale verkoop van

bijzondere juwelen

Bruxelles - T 02/512 13 85

LOUIZA AUCTION

Art Moderne, tableaux et bronzes

Bruxelles - T 02/503 66 45

13 Galerie en Veilinghuis PICTURA

Inboedelveiling met kunst en antiek

Gentbrugge - T 0475/74 49 25

AMBERES

Burgervailing

Antwerpen - T 03/226 99 69

13-16 BERNAERTS

Kunst en antiek, strips, werk op papier en design

Antwerpen - T 03/248 19 21

14 Veilingzaal, t PAND

Antiek, kunst en

religiosa

Wetteren - T 09/366 58 35

BA AUCTIONS

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/511 53 24

MONT de PIETE

Juwelen

Bruxelles - T 02/512 13 85

BEGUINAGE Salle des Ventes

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/218 17 42

14-16 D.V.C.

Aziatica, etnografie, juwelen

Antwerpen - T 03/232 36 64

15 LEMPertz

Afrikaanse en Oceanische kunst

Brussel - T 02/514 05 86

15-16 MOSAN Hôtel de Ventes

Kunst en antiek

Liège - T 04/344 91 70

16 Salle de ventes des Huissiers Justice

Deurwaarderstukken

Brussel - T 02/513 34 47

17 Librairie FERRATON

Livres et gravures

Bruxelles - T 02/538 69 17

17-18 VEILING SYLVIES wine auctions

Wijnen en sterke drank

Antwerpen - T 03/776 90 77

18 ABS Veilingen

Deurwaarderstukken

Mechelen - T 015/24 26 00

19 MILLON & ASSOCIES

Planches de bandes dessinées

Bruxelles - T 02/ 893 90 60

LEGIA AUCTION

Kunst en antiek

Hannut - T 019/63 55 59

20 ELYSEE Hôtel de Ventes

Kunst en antiek

Liège - T 04/221 09 09

AMBERES

Burgervailing

Antwerpen - T 03/226 99 69

UCCLE ST JOB

Kunst en antiek, art deco en landgoederen

Bruxelles - T 02/372 92 19

20-21 HORTA Hôtel de Ventes

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/741 60 60

21 ELYSEE Hôtel de Ventes

Burgervailing

Liège - T 04/221 09 09

Librairie Henri GODTS

Boeken en prenten

Bruxelles - T 02/647 85 48

CORNETTE DE SAINT CYR

Design et art contemporain

Brussel - T 02/ 880 73 80

BEGUINAGE Salle des Ventes

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/218 17 42

21-22 VANDERKINDERE Hôtel de Ventes

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/344 54 46

Galerie MODERNE

Kunst en antiek

Bruxelles - T 02/511 54 15

22-23 DEBAVEYE

Kunst en antiek

Harelbeke - T 056/71 15 80

23 Salle de ventes des Huissiers Justice

Deurwaarderstukken

Brussel - T 02/513 34 47

24 Hôtel de Ventes LEGROS

Kunst en antiek

Verviers - T 087/33 01 00

25 ABS Veilingen

Deurwaarderstukken

Mechelen - T 015/24 26 00

26-27 ROPS

Kunst en antiek

Namur - T 081/74 99 88

MONSANTIC

Kunst en antiek

Mons - T 065/73 94 00

en antiek

Bruxelles – T 02/218 17 42

28-29 JORDAENS – Kunst en antiek

Mortsel – T 03/449 44 30

30 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

JORDAENS – wijnveiling

Mortsel – T 03/449 44 30

JULI

2 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

4 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

7 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

9 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

11 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

14 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

16 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

18 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

21 CNOCK Veilingen – Juwelen en kunst
Knokke – T 050/62 02 33

23 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

25 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

30 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

31- ROPS – Kunst en antiek

Namur – T 081/74 99 88

AUGUSTUS

-1 ROPS – Kunst en antiek

Namur – T 081/74 99 88

1 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

6 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

8 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

11 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

13 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

15 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

CNOCK Veilingen – Juwelen en kunst

Knokke – T 050/62 02 33

18 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

20 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

22 ELYSEE Hôtel de Ventes – Kunst en
antiek – Burgerveiling

Liège – T 04/221 09 09

AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

24-25 MOSAN Hôtel de Ventes –
Burgerveiling

Liège – T 04/344 91 70

25 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

27 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

29 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

Galerie en Veilinghuis PICTURA –
Inboedelveiling

Gentbrugge – T 0475/74 49 25

SEPTEMBER

1 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

2-3 VEILING SYLVIES wine auctions –
Wijnen

Antwerpen – T 03/776 90 77

3 CAMPO & CAMPO – Grafiekveiling

Antwerpen – T 03/218 47 77

ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

4-5 ROPS – Kunst en antiek

Namur – T 081/74 99 88

5 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

8 Salle de ventes des Huissiers Justice –
Deurwaarderstukken

Brussel – T 02/513 34 47

10 ABS Veilingen – Deurwaarderstukken
Mechelen – T 015/24 26 00

12 AMBERES – Burgerveiling

Antwerpen – T 03/226 99 69

FRANKRIJK

Paris

DROUOT RICHELIEU

JUNI

2 PIERRE BERGE – Bijoux, Miniatures,
Orfèverie

6 AGUTTES – Tableaux – Peintres d'Asie –
Art Contemporain

7 POETTE & ASSOCIES – Bijoux et
Argentierie – Mode et Accessoires –
Numismatique – Livres – Vins – Objets d'Art

– Tableaux – Mobilier

8 PIERRE BERGE – Tableaux, Mobilier et
Objets d'Art

BOISGIRARD – Arts de la Chine

9 LOMBRIL-TEUCQUAM – Importants
tableaux

10 LOMBRIL-TEUCQUAM – Grands vins
13 CHAYETTE & CHEVAL – Horlogeries et
sciences annexes

15 AGUTTES – Arts décoratifs du XXème
23 CHAYETTE & CHEVAL – Numismatique

– Bijoux – Tableaux – Objets d'Art

JULI

1 PIERRE BERGE – Livres Anciens et
Modernes – Photographies Anciennes

8 CHAYETTE & CHEVAL – Vente classique

ATELIER RICHELIEU

JUNI

21 PIERRE BERGE – Art Tribal – Judaïca

22 PIERRE BERGE – Edition II – Arts
Décoratifs du XXe siècle et Design – Art
Moderne et Contemporain

HÔTEL DROUOT

JUNI

3-4 COUTAU-BEGARIE – Sports &
Olympisme

6 ARTCURIAL – Stylomania

13 ARTCURIAL – Collections & Couture

Jewellery

COUTAU-BEGARIE – Etoffes – Costumes
anciens – Dentelles

20 COUTAU-BEGARIE – Flacons de parfum
ARTPRECIUM – Art contemporain

22 COUTAU-BEGARIE – Bijoux – Orfèverie
ARTPRECIUM – Art Moderne

27 ARTCURIAL – Numismatics & Philately

HOTEL DES VENTES CORNETTE DE SAINT CYR

JUNI

9-10 CORNETTE DE SAINT CYR – Art
Contemporain

BONHAMS

SEPTEMBER

3 BONHAMS – The Chantilly Sale

GALERIE CHARPENTIER

JUNI

1 SOTHEBYS – Art Impressioniste et
Moderne

7 SOTHEBYS – Art Contemporain

16 SOTHEBYS – Sculptures et Objets d'Art
Européens – Tableaux et Dessins Anciens et
du XIXe siècle

22 SOTHEBYS – Malcolm Volume Two –
Arts d'Afrique et d'Océanie

23 SOTHEBYS – Arts d'Asie

ESPACE TAJAN

JUNI

1 TAJAN – Photographies – Estampes

2 TAJAN – Design

7 TAJAN – Estampes

14 TAJAN – Mobilier et Objets d'Art des
XVIIe, XVIIIe et XIXe siècle

15 TAJAN – Tableaux Anciens

20 TAJAN – Arts d'Asie

21 TAJAN – Bijoux – Montres

28 TAJAN – Art Moderne

JULI

7 TAJAN – Vente Meuble

13 TAJAN – Mobilier et Objets d'Arts des
XVIIe, XVIIIe et XIXe siècle

SALLE ROSSINI

JUNI

17 ALDE – Musique

29 ALDE – Livres anciens et du XIXe siècle –
Éditions originales des XIXe et XXe siècle

HÔTEL AMBASSADOR

JUNI

6 ALDE – Monnaies Royales françaises

PIASA RIVE GAUCHE

JUNI

2 PIASA – Design Selected

9 PIASA – Art d'Asie – Art Africain
contemporain – Art contemporain,
Moderne & Sculpture

16 PIASA – Bijoux, Tableaux et Dessins
Anciens, Mobilier et Objets d'Art – Haute
Époque

23 PIASA – Design do Brasil 1930-2015

30 PIASA – Régis Mathieu: un regard
singulier sur la lumière suspendue du XVe
au XXe siècle, une collection

ARTPRECIUM

JUNI

*"Alexander Coenraad
Rosemeier (1888-1992),
r.o. gesigneerd en verso
genummerd 216, olieverf
op doek, de Zijlpoort te
Leiden, 50 x 40 cm.
€600 - €900,
28 juni 2016."*

Live & online bieden: u kunt
bij ons live meebieden vanach-
ter uw computer, lees hierover
meer op onze website.

VEILINGHUIS ONDER DE BOOMPJES

Nieuwstraat 38 2312 KC Leiden

tel: 071-5145832

e-mail: info@onderdeboompjes.nl - www.onderdeboompjes.nl

JUNI/JULI 2016 - Inbreng: t/m 17 juni op afspraak.

Kijkdagen: 24 - 26 juni van 10 tot 17 uur.

Veilingen: 28 juni - 1 juli vanaf 19 uur en 3 juli vanaf 12 uur.

SEPTEMBER 2016 - Inbreng: t/m 16 september op afspraak.

Kijkdagen: vrijdag 23 - zondag 25 september van 10 tot 17 uur.

Veilingen: 27 sept. t/m 30 sept. vanaf 19 uur en 2 okt. vanaf 12 uur.

Bezoek onze site met informatie, de complete catalogus en foto's op: www.onderdeboompjes.nl

Wilt u graag een digitale uitnodiging ontvangen voor de kijkdagen? Stuur een e-mail naar: info@onderdeboompjes.nl

3 ARTPRECIUM – Le tour du monde par l'affiche 1880-1980

CHRISTIE'S

JUNI

1 CHRISTIE'S – Paris Jewels
8-9 CHRISTIE'S – Art Contemporain
8-9 CHRISTIE'S – Zeineb et Jean-Pierre Marcie-Rivière : Grands collectionneurs et mécènes
10 CHRISTIE'S – Art Contemporain
15 CHRISTIE'S – sculptures et objets d'art Européens

HÔTEL DES VENTES DE NEUILLY

JUNI

7 AGUTTES – Tableaux anciens, Mobilier et Objets d'Art
14 AGUTTES – Bon mobilier, tableaux, bibelots
23 AGUTTES – Bijoux et perles fines

JULI

5 AGUTTES – Tapis

ARTCURIAL

JUNI

6-7 ARTCURIAL – Impressionist & Modern Art – Post-War & Contemporain
7 ARTCURIAL – Art Tribal
8 ARTCURIAL – Fine Wine and Spirits
21 ARTCURIAL – Asian Art
28 ARTCURIAL – Furniture & Works of Art

JULI

4 ARTCURIAL – Haute Couture

LOCAL SALES

JUNI

1-2 LYON (69) – Me de Baecque – Or & Argent, Monnaies – Bijoux et Fantaisie – Mobilier & Objets d'Art – Tableaux
4 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – Les Jardins de l'hôtel d'Albe
LYON (69) – Aguttes – Automobiles de prestige et de collection
VERSAILLES (78) – Me Pillon – Grands vins et alcools
5 ENTZHEIM (67) – Vente de Verrerie
STRASBOURG (67) – Strasbourg Enchères – Vente de verrerie
SCEAUX – Me Siboni – Tableaux – Objets d'art – Mobilier
6 LILLE (59) – Mercier & Cie – Vins et Spiritueux
7 CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente courante
8 LYON (69) – Aguttes – Vins & Spiritueux
9 NOGENT SUR MARNE (94) – Hôtel des Ventes- Mes Lucien – Vente après successions et à divers amateurs
BREST (29) – Mes Thierry & Lannon –

Vehicules – Vente de bateaux

11 LA VARENNE ST HILAIRE (94) – Mes Lombrail-Teuquum – Grands Vins
MONTAUBOURX (83) – Enchères & Estimations – Jouets et Collection
12 VERSAILLES (78) – Me Pillon – Tableaux anciens – Dessins – Gravures – Arts de la table – Objets d'art – Mobilier du XVIII siècle
12-13 MONTBAZON (37) – Me Rouillac – Vente Garden Party
13 ROUBAIX (59) – Mes May & Duhamel – Belle vente cataloguée
14 BREST (29) – Mes Thierry & Lannon – Belle vente artistique
CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente courante
15 LYON (69) – Me de Baecque – Mobilier & Objets d'Art, Orfèverie, Art d'Asie, Céramique, Bijoux
16 STRASBOURG (67) – Strasbourg Enchères – Vente mobilier et divers
LYON (69) – Me de Baecque – Tableaux Anciens du XIXe siècles et Modernes
17 NICE (06) – Boisgirard – Vente de prestige
18 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – Arts d'Asie
LYON (69) – Aguttes – Tableaux anciens, mobilier et objets d'art
NICE (06) – Boisgirard – Arts de la Chine et du Japon
19 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – Automobiles de collection
L'ISLE ADAM (95) – Liladam – Tableaux et sculptures contemporaines – Bijoux – Vins
VERSAILLES (78) – Me Pillon – Arts du XXe siècle – Design – Tableaux – Sculptures – Photos
20 ROUBAIX (59) – Mes May & Duhamel – Belle vente de livres anciens et de collection
21 LYON (69) – Aguttes – Arts décoratifs du XXe siècle
CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente de bijoux
22 LYON (69) – Aguttes – Livres et vieux papiers
23 NOGENT SUR MARNE (94) – Hôtel des Ventes- Mes Lucien – L'entier contenu d'une villa des Bords de Marne
25 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – L'Esprit du XXe siècle – Sculptures
MONTAUBOURX (83) – Enchères & Estimations – Belle Vente Cataloguée
26 STRASBOURG (67) – Strasbourg Enchères – Vente cataloguée
FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – Meubles et Objets d'Art et de Décoration – Bijoux
VERSAILLES (78) – Me Pillon – Tableaux – Tapisseries
28 CANNES (06) – Cannes Enchères –

Vente courante

30 LYON (69) – Aguttes – Bijoux, perles fines et horlogerie

JULI

2 LYON (69) – Aguttes – Automobiles de prestige et de collection
3 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – L'Empire à Fontainebleau
5 SCEAUX – Me Siboni – Valeurs mobilières
6-7 MONTAUBOURX (83) – Enchères & Estimations – Vente Estivale
7 NOGENT SUR MARNE (94) – Hôtel des Ventes- Mes Lucien – Fonds de maisons et parties de mobilier garnissant une propriété de Seine et Marne
STRASBOURG (67) – Strasbourg Enchères – Vente mobilier et divers
9 LE MANS (72) – Artcurial – Automobilia Le Mans Classic 2016
9-10 CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente d'art moderne et contemporain
10 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – L'esprit du XIXe siècle
16 CANNES (06) – Me Besch – Vins Prestigieux & Alcools
CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente mobilier, objets d'art, archéologie, art d'Asie et histoire naturelle
17 CANNES (06) – Me Besch – Art Contemporain – Tableaux Modernes – Bijoux – Montres – Hermès Vintage – Bagages et Accessoires de Mode – Arts Décoratifs
19 CANNES (06) – Me Besch – Automobiles de Collection et de Sport
20-21 MONTAUBOURX (83) – Enchères & Estimations – Vente Estivale
21 NOGENT SUR MARNE (94) – Hôtel des Ventes – Mes Lucien – Par autorité de justice et à divers amateurs
22-23 DEAUVILLE (14) – Aguttes – Automobiles – Design – Photos – Horlogerie – Vins – Tableaux modernes
23 BREST (29) – Mes Thierry & Lannon – Tableaux modernes, écoles bretonnes
CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente d'armes et souvenirs historiques
24 FONTAINEBLEAU (77) – Me Osenat – Meubles et Objets d'Art et de Décoration – Bijoux
CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente de Cannes de collection et franc-maçonnerie
29-30 CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente de grands vins et alcools fins

AUGUSTUS

2 CANNES (06) – Cannes Enchères – Vente de bijoux
7 MONTAUBOURX (83) – Enchères & Estimations – Arts d'Asie
14 CANNES (06) – Me Besch – Grands Vins & Alcools
MONTAUBOURX (83) – Enchères & Estimations – Vente Courante Cataloguée
15 CANNES (06) – Me Besch – La vente de Prestige d'Été depuis 1989
16 CANNES (06) – Me Besch – Bijoux signés – Montres de marque
19 DEAUVILLE (14) – Artcurial Deauville – Grands vins et alcools
20 DEAUVILLE (14) – Artcurial Deauville – Bijoux, Montres et Orfèverie

VERENIGD KONINKRIJK

Londen

JUNI

6 SOTHEBY'S NB – Fine Jewels
CHRISTIE'S King Street – Russian Art
7 BONHAMS Knightsbridge – Modern British and Irish Art
SOTHEBY'S NB – Russian Works of Art, Fabergé & Icons – Russian Pictures – Contemporary East
CHRISTIE'S King Street – The Opulent Eye

– 19th Century Furniture, Sculpture, Works of Art, Ceramics & Carpets

8 BONHAMS Knightsbridge – Prints and Multiples

BONHAMS NB – The Russian Sale

SOTHEBY'S NB – Contemporary East

CHRISTIE'S SK – Interiors

9 DREWEATTS & BLOOMSBURY –

Vintage Posters, Autographs & Memorabilia

PHILLIPS – Evening & Day Auctions

CHRISTIE'S King Street – Finest & Rarest

Wines & Spirits

13 SOTHEBY'S NB – Ancient Classical

Sculpture and Works of Art: Reloaded –

Modern & Post-War British Art

15 BONHAMS Knightsbridge – Jewellery

– Decorative Arts from 1860 – Fine Books,

Manuscripts and Original Illustrations

BONHAMS NB – Fine European Ceramics –

Modern British and Irish Art

SOTHEBY'S NB – Finest and Rarest Wines

16 DREWEATTS & BLOOMSBURY – The

Bibliophile Sale

21 BONHAMS Knightsbridge – Home &

Interiors

21-22 SOTHEBY'S NB – Impressionist &

Modern Art Day Sale

22 BONHAMS NB – Fine Watches &

Wristwatches – Prints & Multiples

23 BONHAMS NB – Impressionist and

Modern Art

27-28 PHILLIPS – 20th Century &

Contemporary Art

28 BONHAMS Knightsbridge – British

and European Art

28-29 SOTHEBY'S NB – Contemporary Art

29 DREWEATTS & BLOOMSBURY – Fine

Wine, Port & Champagne

BONHAMS Knightsbridge –

Entertainment Memorabilia

30 BONHAMS NB – Post-War &

Contemporary Art

JULI

5 SOTHEBY'S NB – Old Master Sculpture

and Works of Art – Medieval and

Renaissance Manuscripts

6 DREWEATTS & BLOOMSBURY –

Pictures and Books

BONHAMS NB – Old Master Paintings –

Fine Clocks

SOTHEBY'S NB – Old Master & British

Drawings– Treasures

7 BONHAMS NB – Antiquities

SOTHEBY'S NB – Old Master & British

Paintings – John Harrison's Enduring

Legacy

12 SOTHEBY'S NB – English Literature,

History, Children's Books and Illustrations

12 CHRISTIE'S King Street – 19th Century

European Art

13 BONHAMS Knightsbridge – Medals,

Bonds, Banknotes and Coins – Jewellery

SOTHEBY'S NB – Finest and Rarest Wines

14 DREWEATTS & BLOOMSBURY – Books

and Works on Paper

BONHAMS NB – Fine and Rare Wines

SOTHEBY'S NB – Victorian, Pre-Raphaelite

& British Impressionist Art

19-20 BONHAMS Knightsbridge – Home

& Interiors

21 DREWEATTS & BLOOMSBURY –

Modern & Contemporary Editions – The

Bibliophile Sale

AUGUSTUS

18 DREWEATTS & BLOOMSBURY – The

Bibliophile Sale

SEPTEMBER

8 DREWEATTS & BLOOMSBURY – Fine

Wine, Port & Champagne

Local Sales

JUNI

 kunstveiling.nl

4.000 verkochte
werken per maand!

BIED MEE

2 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Furniture, Paintings, Ceramics, Carpets, Clocks & WOA

5 GREENWICH – Bonhams – Greenwich Concours d'Elegance Auction

7-8 BILLINGSHURST – Summers Place

Auctions – Garden and Natural History

8 SELSDON – Catherine Southon – Antiques

EDINBURGH – Bonhams – Whisky Sale
NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Jewellery, Silver, Watches & Coins

15 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Fine Furniture & Works of Art

22 EDINBURGH – Bonhams – Home & Interiors

24 CHICHESTER – Bonhams – The Goodwood Festival of Speed Sale – Motor Cars and Automobilia

30 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Interiors: Pictures, Asian & European Ceramics, Furniture & Works of Art

JULI

13 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Fine Paintings

EDINBURGH – Bonhams – Asian Art

14 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Fine Jewellery, Watches and Silver

AUGUSTUSUS

1 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Wine

10 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Jewellery, Silver & Watches

23-24 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Interiors

SEPTEMBER

1 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Wine

3 BEAULIEU – Bonhams – The Beaulieu Sale – Collectors' Motor Cars & Motorcycles

7 NEWBURY – Dreweatts & Bloomsbury – Jewellery, Silver & Watches

10 CHICHESTER – Bonhams – Goodwood Revival

OOSTENRIJK

JUNI

1-2 WIEN – Dorotheum – Palais – Contemporary Art

2 WIEN – Dorotheum – Palais – Jewellery

3 WIEN – Dorotheum – Palais – Wrist and Pocket Watches

WIEN – Dorotheum – Palais – Charity Hemayat

8-9 WIEN – Dorotheum – Palais – Stamps

9 GRAZ – Dorotheum – Art and Antiques, **TOLTEN** – Dorotheum – Antiques, Art and Jewellery

WIEN – Dorotheum – Palais – Tribal Art – Stammeskunst

10 GRAZ – Dorotheum – Art and Antiques, Jewellery

13 WIEN – Dorotheum – Palais – Art Photography – Jugendstil and 20th Century Arts and Crafts

14 WIEN – Dorotheum – Palais – Vintage Chanel – Modern and Contemporary Prints

PRAGUE – Dorotheum – Historical Weapons

15 KLAGENFURT – Dorotheum – Palais – Antiques, art and jewellery

16 WIEN – Dorotheum – Palais – Design

18 WIEN – Dorotheum – Technik Zentrum – Classic Cars and Automobilia

20 WIEN – Dorotheum – Palais – Imperial Court Memorabilia and Historical Objects

21 WIEN – Dorotheum – Palais – Glass and porcelain

22 WIEN – Dorotheum – Palais – Autographs – Modern & Contemporary Art

28 WIEN – Dorotheum – Palais – Antique Arms, Uniforms and Militaria

29 WIEN – Dorotheum – Palais – Toys

30 WIEN – Dorotheum – Palais – Books and Decorative Prints – 19th Century Paintings and Watercolours

DENEMARKEN

JUNI

1 BREDGADE – Bruun Rasmussen – Oriental Sale – Oriental Carpets

2 BREDGADE – Bruun Rasmussen – Russia, varia & furniture

6 BREDGADE – Bruun Rasmussen – Jewellery, handbags & watches

DUITSLAND

JUNI

1 BERLIN – Villa Grisebach – Century Art – Modern and Contemporary Photographs

BERLIN – Bassenge – Photography

KOLN – Van Ham – Joseph Beuys Multiples – Discoveries

2 BERLIN – Villa Grisebach – Orangerie Selected Objects & Works

KOLN – Van Ham – Modern Art – Contemporary Art

3 KOLN – Lempertz – Photographie – Moderne Kunst

BERLIN – Villa Grisebach – Modern Art – Contemporary Art

4 KOLN – Lempertz – Zeitgenössische Kunst

9 MÜNCHEN – KettererKunst – Modern Art

10-11 KOLN – Lempertz – Asiatische Kunst

MÜNCHEN – KettererKunst – Post War Art – Contemporary Art

15 STUTTGART – Nagel – Moderne und Zeitgenössische Kunst

16 MÜNCHEN – Gorny & Mosch – Ancient

Art

17 BERLIN – Jeschke, Hauff & van Vliet – Old and Modern Art, Modern Photography, Antiques

18 KOLN – Van Ham – Achenbach Art Auction Part IV

21 MÜNCHEN – Quittenbaum – Italian Design

22 MÜNCHEN – Quittenbaum – Design

23 MÜNCHEN – Quittenbaum – Modern Art

25 LANDSHUT – Landshuter Rüstammer – Orden – Urkunden – Militaria

27 KOLN – Dr. Hüll – Old and Antique Rugs

30- MÜNCHEN – Hampel – Art & Antiques

JULI

-1 MÜNCHEN – Hampel – Art & Antiques

2 HEILBRONN – Dr. Fischer – 27th Glass sale

5 MÜNCHEN – Neumeister – Jewellery

6 STUTTGART – Nagel – Kunst & Antiquitäten

MÜNCHEN – Neumeister – Fine Art

SEPTEMBER

3-4 AHDLEN – Schloss Ahlden – International art & antiques

ITALIE

JUNI

13 MILAN – Sotheby's – A Milanese Cabinet Collection

MONACO

JULI

18 MONACO – Artcurial – Fine Watches

20 MONACO – Artcurial – Hermès Vintage – Fine Jewellery

ZWITSERLAND

Veiling: 8 & 9 juli

TWENT'S VEILINGHUIS

Kijkdagen: 2 t/m 5 juli

Schilderijen:
Ca. 500 schilderijen met o.a.:
H. Breedveld en Jan te Wierik

Meubels:
Onder andere een bureau uit de
Juliana-collectie (Paleis het Loo)

Porselein & Aardewerk:
Prachtige kavels (Colenbrander) "RAM" Arnhem Holland keramiek.
Diverse delen met originele dozen.

Zilver & Verzilverd:
Fraaie zilveren serviezen,
tafelstukken, bestek, e.v.a.

Sieraden:
Ruim aanbod sieraden met goud,
zilver, bloedkoraal, etc.

Bied mee via onze online catalogus! U kunt het gehele jaar door bij ons inbrengen!

• Twents Veilinghuis • Weerseloseweg 355 • 7522 PS Enschede • Tel.: 053-4351488 • Fax.: 053-4316625 • www.twentsveilinghuis.nl •

JUNI

6 ZÜRICH - Koller - Asiatica: China, Tibet, Nepal
7 ZÜRICH - Koller - Asiatica: Japan, India, Zuidoost-Azië
22 ZÜRICH - Koller - Schmuck - Armband- & Taschenuhren
24 ZÜRICH - Koller - Art Déco & Art Nouveau - Schweizer Kunst - Impressionismus & Klassische Moderne
25 ZÜRICH - Koller - Design - PostWar & Contemporary - Grafiek, Multiples & Fotografie

OVERSEAS

JUNI

1 HONG KONG - Bonhams - Rare Jewels & Jadeite
HONG KONG - Christie's - Classical Chinese Art from the Sui to the Song Dynasties - The Imperial Sale - Handbags & Accessoires
2 HONG KONG - Bonhams - Fine Chinese

Ceramics and Works of Art - Admiralty
HONG KONG - Sotheby's - Water, Pine and Stone Retreat - Playthings
4 HONG KONG - Sotheby's - Château Palmer
PITTSBURGH, PA - Dargate - Auction
6 LOS ANGELES - Bonhams - Coins and Medals
6-7 SAN FRANCISCO - Bonhams - Native American Art
7 SYDNEY - Bonhams - Important Australian and Aboriginal Art
NEW YORK - Bonhams - The Art of Time - Modern & Contemporary Prints & Multiples
NEW YORK - Sotheby's - Important Design - Wyeth: The Art of Timeless Design
NEW YORK - Christie's Rockefeller Center - Important Watches
7-8 LOS ANGELES - Bonhams - The Elegant Home
8 NEW YORK - Bonhams - Fine Books and Manuscripts
NEW YORK - Sotheby's - Important

Watches

NEW YORK - Christie's Rockefeller Center - Design
9 NEW YORK - Phillips - Design
NEW YORK - Sotheby's - American Paintings, Drawings and Sculpture
NEW YORK - Christie's Rockefeller Center - Magnificent Jewels and the Cullinan Dream
HONG KONG - Antiquorum - Important Modern & Vintage Timepieces
10 NEW YORK - Sotheby's - Fine Jewels
NEW YORK - Christie's Rockefeller Center - Fine and Rare Wines
11 HONG KONG - Bonhams - Admiralty
13 NEW YORK - Bonhams - TCM Presents Drawn to Film - Animation Art
SAN FRANCISCO - Bonhams - Antique Arms & Armour and Modern Sporting Guns
LOS ANGELES - Bonhams - California Jewels
14 LOS ANGELES - Bonhams - Fine Writing Instruments
NEW YORK - Sotheby's - Fine Books & Manuscripts
NEW YORK - Christie's Rockefeller Center - Living with Art
17 NEW YORK - Phillips - Jewels
20 NEW YORK - Bonhams - Fine Jewellery
21 NEW YORK - Bonhams - 20th Century Decorative Arts
23 HONG KONG - Sotheby's - Boundless: Contemporary Art
28 SAN FRANCISCO - Bonhams - Fine Chinese Works of Art - Snuff Bottles
29 SAN FRANCISCO - Bonhams - Asian Decorative Arts

JULI

15 SAN FRANCISCO - Bonhams - Fine & Rare Wines

20 NEW YORK - Bonhams - Space History

SEPTEMBER

10 NEW YORK - Sotheby's - A Crystal Magnum Decanter of Unique Louis XIII Cognac

ONLINE

JUNI

3-10 CHRISTIES - www.christies.com - Jewels
-5 BRUUN RASMUSSEN - www.bruun-rasmussen.dk - Paintings, works of art, design and stamps
6-12 BRUUN RASMUSSEN - www.bruun-rasmussen.dk - Russia, Paintings, works of art, design, coins, wine
7-16 CHRISTIES - www.christies.com - The Female Form - Design: Lighting
14-23 CHRISTIES - www.christies.com - Handbags & Accessoires
14-28 CHRISTIES - www.christies.com - Watches - Japanese Prints
18 ALDE - www.drouotonline.com - Musique
29 TAJAN - www.tajan.com - Mode & Vintage

JULI

1 TAJAN - www.tajan.com - Grande Déco
2-4 NOTARISHUIS ARNHEM - www.notarishuis-arnhem.nl
4-5 VAN ZADELHOFF - www.vanzadelhoff.nl - Kunst en antiek

SEPTEMBER

3-5 NOTARISHUIS ARNHEM - www.notarishuis-arnhem.nl
5-6 VAN ZADELHOFF - www.vanzadelhoff.nl - Kunst en antiek

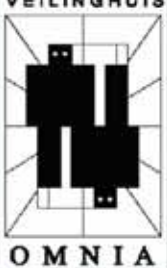
SINDS 1959
HET VERTROUWDE
ADRES VOOR
VEILINGEN & TAXATIES
www.notarishuis-arnhem.nl

NOTARISHUIS ARNHEM
 VEILINGEN & TAXATIES

Bakkerstraat 19, 6811 EH Arnhem, Telefoon 026 4425900

VEILINGHUIS OMNIA

Kijk op de site voor een preview!

Slochterstraat 107
 9611 CN
 Hoogezand Sappemeer
 15 km v.a. Groningen
 tel.: (0598) 39 25 92
 fax: (0598) 39 48 03

Kunst & Antiekveiling
 v.a. 28 juni 2016 aanvang 19.00 uur

Kijkdagen: vrijdag 24/6; 17.00 - 21.00 uur.
 zaterdag 25/6 & zondag 26/6; 11.00 - 17.00 uur.

Veilinglocatie:
 "Rengerspark"
 A. Plesmanlaan 1p
 Kolham/Hoogezand
www.veilinghuis-omnia.nl

KORST VAN DER HOFF
 VEILINGEN TAXATIES • SINDS 1885

Kunst- en Antiekveiling
Veiling vanaf 27 juni 2016

Kijkdagen:
 24, 25 en 26 juni
 dagelijks van
 11.00 tot 17.00 uur

KORST VAN DER HOFF
 veilingen - taxaties B.V. sinds 1885

gecertificeerd-Registernotaris
 gecertificeerd-Registerveilighouder
 lid Federatie TMV

Hekelaan 2
 5211 LX 's-Hertogenbosch

Tel. 0031-4073-6131886
 Fax. 0031-4073-6130676

Email: info@kvh.nl
 Website: www.korstvanderhoff.nl

links: Floris Meydam Unica, FM83007L, h. 25. Taxatie: € 1.000 / € 1.500
 rechts boven: Jan Friedrich (geb. 1953), met monogram J.F. 2002, l. 46,5
 Taxatie: € 5.000 / € 8.000
 rechts onder: Jacobus Freudenberg (Haarlem 1818-1873 Haarlem),
 paneel 51 x 77. Taxatie: € 3.000 / € 5.000

RESULTATEN VEILINGEN NEDERLAND

€ 10.752

Een stalen chronograaf herenhorloge voorzien van automatisch uurwerk, merk Heuer, model Autavia. Verkocht in de veiling van 11 t/m 15 april bij Veilinghuis van Spengen Hilversum.

€ 7.930

Een gotische bronzen kandelaar voor drie kaarsen met platte ronde vetvanger en rustend op verhoogde klauwpoten, 14e eeuw, h. 18 cm. Vgl. Brons in den Tijd door A.J.G.

Vester, afb. 17. Verkocht in de veiling van 11 t/m 15 april bij Veilinghuis van Spengen Hilversum.

€ 120.320

Pieter Claesz (circa 1597/8-1660/1) (t.a.). Stilleven met omgevallen tazza, een horloge, een olielamp, een gebroken berkenmeijer, schelpen en een doodshoofd op een gedekte tafel; olieverf op paneel, 39 x 56 cm. Verkocht in de veiling van 11 t/m 15 april bij Veilinghuis van Spengen Hilversum.

€ 7.680

Jan Jacob Spohler (1811-1866). 'Hollands rivierlandschap met figuren bij molens en veerpont'; olieverf op doek, 65 x 100 cm. Verkocht in de veiling van 11 april e.v.d. bij Korst van der Hoeff 's-Hertogenbosch.

€ 1.665

Een witmarmeren en vuurvergulde bronzen pendule, adres: Schmitt-Aaria, Frankrijk, h. 63 cm. Verkocht in de vei-

ling van 11 april e.v.d. bij Korst van der Hoeff 's-Hertogenbosch.

€ 1.280

Een porseleinen Chine-de-Commande schotel, 18e eeuw, Ø 35 cm. Verkocht in de veiling van 11 april e.v.d. bij Korst van der Hoeff 's-Hertogenbosch.

€ 610

Een Chinees porseleinen gendi, Wanli, h. 20,5 cm. Verkocht in de veiling van 11 april e.v.d. bij Korst van der Hoeff 's-Hertogenbosch.

€ 75.000

Zhang Enli (China 1965), 'Pendant Lamp', gesig-neerd in Chinees en gedateerd 07, verso: gesig-neerd in traditioneel

Chinees, gesig-neerd in vereenvoudigd Chinees en gedateerd 06, olieverf op doek, 149,9 x 110 cm. Verkocht op 18 april bij Veilinghuis AAG Amsterdam.

€ 44.000

Liu Jianhua (China 1962). 'Colour Ceramic Series - Potted Landscape', gesig-neerd in Chinees, gedateerd 2001.9 en genummerd 1/8 op zijkant.

Porselein, l. 87,5 cm. Verkocht op 18 april bij Veilinghuis AAG Amsterdam.

€ 32.000

Vladimir Grigoryevich Weisberg (Moskou 1924-1895). 'Composition Tanagra', gesig-neerd in Cyrillisch en gedateerd 81, olieverf op doek, 50,4 x 50,6 cm. Verkocht op 18 april bij Veilinghuis AAG Amsterdam.

€ 31.000

Tang Zhigang (China 1959). 'Chinese fairytale (children in a meeting)', gesig-neerd en gedateerd 05, olieverf op doek, 80,2 x 100 cm. Verkocht op 18 april bij Veilinghuis AAG Amsterdam.

€ 35.000

Adriaan Lubbers (1892-1954). 'New York Skyline from Jersey Heights 1953', gesig-neerd, olieverf op doek, 65 x 100 cm. Verkocht op 18 april bij Zuydwal Veilingen Huizen.

€ 1.800

Freek van den Berg (1918-2000). 'Raamgracht Amsterdam', gesig-neerd, ca. 1962, olieverf op doek, 40 x 30

cm. Verkocht op 18 april bij Zuydwal Veilingen Huizen.

€ 2.900

Cole Morgan (New York 1950). 'Scissoring the horse 1986' gem. Techniek, 50 x 70 cm. Verkocht op 18 april bij Zuydwal Veilingen Huizen.

€ 13.970

Alexander Petrovich Safonov (Rusland 1852-1913). 'Russische officier te paard met Turkse

gevangenen' 1882, brons, 28 x 22 x 28 cm. Verkocht op 18 april bij Zuydwal Veilingen Huizen

€ 4.550

Een helderglazen Unica vaas (K 297) met blauwe glaspoeders en tincaquelé en met optische 'Noppen', op aangezette hel-

derglazen voet, ontwerp A.D. Copier, 1931-'32, uitvoering Glasfabriek Leerdam. Verkocht in de internetveiling van 10 t/m 20 april bij Botterweg Auctions Amsterdam.

€ 10.744

Een bronskleurig gegla-zuurd 7-delige steengoed 'Multipel' tulpentoren, ontwerp Jan van der Vaart 1988, uitvoering in eigen atelier, Amsterdam 1988-'94. Verkocht in de internetveiling van 10 t/m 20 april bij Botterweg Auctions Amsterdam.

€ 5.814

Een kapitale oranje glazen vaas (grootste maat) met verticaal optiek, ontwerp A.D. Copier 1928,

uitvoering Glasfabriek Leerdam. Verkocht in de internetveiling van 10 t/m 20 april bij Botterweg Auctions Amsterdam.

€ 2.148

Een oranje geglazuurd aardewerk beeld van 'Kat', ontwerp Chris van der Hoef 1928, uitvoering Plateelbakkerij Zuid-Holland, Gouda. Verkocht

in de internetveiling van 10 t/m 20 april bij Botterweg Auctions Amsterdam.

€ 37.000

Een collectie Chinees porselein, Doanguan en Xianfeng periode, alle met decoraties van Wu Chuang Pu, personages en gedichten uit een 17e-eeuws Chinees verhaal. Verkocht in de veiling van 19 en 20 april bij Venduhuis De Jager Goes.

€ 36.400

Een porseleinen kom, Wanli gemerkt met 6 karakters, ca. 1600, met fraai decor, Ø 28 cm, h. 14 cm. Verkocht in de veiling van 19 en 20 april bij Venduhuis De Jager Goes.

€ 8.400

Een fraai collier, 3-rijen bloedkoraal aan 14 krt. gouden sluiting uit Volendam. Verkocht in de veiling van 19 en 20 april bij Venduhuis De Jager Goes.

€ 2.470

Een loodglas, 18e eeuw, met radgravure van het familiewapen van Anna van Hannover, vergelijkbaar exemplaar in de collectie van het Rijksmuseum te Amsterdam.

Verkocht in de veiling van 19 en 20 april bij Venduhuis De Jager Goes.

€ 2.950

Jan Voerman jr. (1890-1976). 'Bloesemtak', gesigeneerd, gedateerd 1962, olieverf op board, 24 x 13 cm. Verkocht in de veiling van 19 t/m 21 april bij Derksen

Veilingbedrijf Arnhem.

€ 2.560

Een wit Meissen beeld van een dansende dame, genummerd B255, ca. 1920, h. 27 cm. Verkocht in de veiling van 19 t/m 21 april bij Derksen Veilingbedrijf Arnhem.

€ 4.608

Een Schwarzwald bestoken staande kapstok van een gems tegen een bomenrank, h. 205 cm. Verkocht in de veiling van 19 t/m 21 april bij Derksen Veilingbedrijf Arnhem.

€ 2.560

Margot Homan (geb. 1950). Le Speranza', bronzen beeld, genummerd 2/8, h. 43 cm. Verkocht in de veiling van 19 t/m 21 april bij Derksen Veilingbedrijf Arnhem.

€ 42.570

Frans Hogerwaard (1882-1921). 'Theepartij onder bruine beuk', gesigeneerd, olieverf op doek, 85 x 88 cm. Verkocht in de veiling van 19 t/m 24 april bij Veilinghuis Onder de Boompjes Leiden.

€ 2.193

Hans van der Lek (1936-2001). 'Vrouw bij sofa', gemonogrammeerd en gedateerd 1972, acrylverf op doek, 176 x 175 cm. Verkocht in de veiling van 21 t/m 24 april bij Veilinghuis onder de Boompjes Leiden.

€ 3.225

Een 14 krt. geelgouden met zilveren entouragering bezet met grote bolsjewiek geslepen diamant, ca. 2.00 ct. en 14 briljanten, ca. 1.00 ct., totaal ca. 3.00 ct, maat 18.25. Verkocht in de veiling van 19 t/m 24 april bij Veilinghuis Onder de Boompjes Leiden.

€ 1.613

Een gebogen 3-laads houten com-mode met marqueterie van bloemen-vazen, messing beslag en roodmarmeren blad, 19e eeuw, 91 x 84 x 45 cm.

Verkocht in de veiling van 19 t/m 24 april bij Veilinghuis Onder de Boompjes Leiden.

€ 7.424

Een paar Chinees porseleinen bolvormige vaasjes met blauw-wit decor: figuren met hert in landschap, gemerkt met artemisiabladd, Kangxi, 16 x Ø 11 cm. Verkocht op 1 mei bij Veilinghuis Peerdeman Utrecht.

€ 5.376

Een paar Chinees porseleinen borden met grisailledecor opgehoogd met goud: familiewapen Sichterman, Qianlong, Ø 23 cm. Verkocht op 1 mei bij Veilinghuis Peerdeman Utrecht.

€ 21.760

Een Chinees porseleinen kom met blauw-wit decor: twee tijgers in doorlopend berglandschap, de binnenzijde met centraal decor van cachepot met bloemen en daaromheen perziktakken, bloesemtakken en insecten, Wanli, Ø 36 cm. Verkocht op 1 mei bij Veilinghuis Peerdeman Utrecht.

€ 7.040

Pieter d'Hont (1917-1997), bronzen beeld: moeflon, 48 x 52 x 25 cm. Verkocht op 1 mei bij Veilinghuis Peerdeman Utrecht.

OP KOMST VEILINGEN NEDERLAND

Veilinghuis AAG
Amsterdam
www.veilinghuisaag.com
Moderne en Hedendaagse Kunst
6 juni
19e-eeuwse schilderijen en oude meesters 12 juni

Richtprijs: € 5.000 – 8.000

Willem Gerard Hofker (1902-1981). Amsterdam 'Herengracht-500', gesigneerd en gedateerd 1952, verso: gesigneerd, getiteld en gedateerd 1952, olieverf op doek, 90,2 x 45,1 cm.

Richtprijs: € 7.500 – 10.000

Hans Wolvenkamp (1925-1992). 'Zonder titel', gesigneerd en gedateerd '60, verso: gesigneerd en gedateerd 1952, olieverf op doek, 100,2 x 60 cm.

Richtprijs: € 6.000 – 10.000

Otto Eerelman (1839-1926). 'Londen bij Hyde Park', gesigneerd en getiteld, verso: gesigneerd en getiteld, olieverf op doek, 50,5 x 70,8 cm.

Richtprijs: € 30.000 – 50.000

Jan Miense Molenaer (1609-1668). 'Boerderij-interieur met boerenvermaak', gesigneerd, ca. 1655, olieverf op doek, 110,6 x 144,7 cm.

Zeeuws Veilinghuis
Middelburg
www.zeeuwsveilinghuis.nl
Schilderijenveiling
8 – 9 juni

Richtprijs: € 20.000 – 25.000

Cornelis Vreedenburgh (1880-1946). 'Montelbaanstoren te Amsterdam', gesigneerd en gedateerd 1925, olieverf op doek, 59 x 74 cm.

Richtprijs: € 30.000 – 50.000

Willem Gerard Hofker (1902-1981). 'Bali, Poera Tjampoean Oeboed', gesigneerd, conté, crayon en gouache op papier, 54,5 x 36,5 cm.

Venduehuis Dickhaut
Maastricht
www.veilingmaastricht.nl
Internet kunst- en antiekveiling
10 – 13 juni

Richtprijs: € 400 – 800

Een Martinelli Luce Pipistrelli lamp, ontwerp: Gae Aulenti, h. 89 cm.

Richtprijs: € 800 – 1.400

Een Hollandse zilveren consecratiebel, 2e gehalte, neogotisch, met inscriptie '1884-1909'.

Richtprijs: € 2.000 – 5.000

Frans Decker (1684-1751). 'Ezau verkoopt zijn eerstgeboorterecht aan Jacob', gesigneerd, olie-

verf op paneel, 36 x 28,5 cm.

Veilinghuis van Spengen
Hilversum
www.vanspengen.com
Kunst- en antiekveiling
13 – 17 juni

Richtprijs:

€ 2.000 – 3.000

Een steengoed sculptuur met voorstelling van ziek aapje met gesloten ogen, gemonogrammeerd Joseph Mendes da Costa (1864-1939). H. 19,8 cm. Herkomst collectie Harm Kamerlingh Onnes.

Richtprijs: € 2.000 – 3.000

Een Egyptische bronzen sculptuur van de god Osiris, god van de onderwereld met ceremoniële baard en veren kroon, Boven-Egypte met Uraeus en met ramshoorns onder aan de veren, 26e dynastie, circa 600 voor Christus, h. 24,6 cm. Aangekocht bij Kunsthandel Jacques Schulman Amsterdam in 1978, vergelijk: Roeder, p.152 par.195.

Richtprijs: € 3.000 – 4.000

Een Egyptische bronzen sculptuur van de Apis, stier met hiërogliefen op de aangegeeten sokkel. Voorzien van decor met gevleugelde gier op de schouders, verder een ornamentaal zadel en op de heupen een gevleugelde scarabee, (vertaling der hiërogliefen: voorkant: 'Apis, begiftigd (met) leven, zijkant: 'Ms -- hrt = naam en titel) Ptolemaïse tijd of Saïtische tijd, h. 10,5 cm. Aangekocht bij Jacques Schulman in 1977.

Veilinghuis Peerdeman
Utrecht

www.veilinghuispeerdeman.nl
Kunst-, antiek- curiosaveiling
19 juni

Richtprijs: € 1.500 – 2.000

Een teakhouten kabinet, model CH-304, ontwerp Hans Wegner, uitvoering Carl Hansen, jaren '50, 165 x 122 x 45 cm.

Richtprijs:

€ 2.000 – 3.000

Een notenhouten tabernakelbureau met opstand, schuingeplaatste klep en lade, Oostenrijk, 18e eeuw, 170 x 97 x 62 cm.

Richtprijs: € 1.500 – 2.000

Een zilveren zakzonnewijzer, Butterfield-type, met achthoekige zilveren plaat, gegraveerd met tijdschalen voor de beeldgraden 43°, 49° en 52°, op de onder- en bovenzijde de namen en breedtegraden van de belangrijkste Europese steden, adres: P. Le Maire Parijs, circa 1730.

Richtprijs: € 2.000 – 3.000

Een paar Japans porseleinen Imari knobbelvazen met reliëfdecor van

bloemen, 18e eeuw, 25,5 x 13 cm.

**Vendu Notarishuis
Rotterdam**
www.notarishuis.nl
**Jugendstil-, Art Deco- en
Designveiling**
20 juni

Richtprijs: € 3.000 – 5.000
Poul Kjaerholm (1929-1980). Een PK25 roestvrijstalen fauteuil met touwzitting.

Richtprijs: € 4.000 – 8.000
A.D. Copier (1901-1991). Een geel-glazen Leerdam Unica vaas met tincaquelé. Uitvoering 1930/1931. Gesigneerd en gemerkt, h. 35 cm.

Richtprijs: € 500 – 1.000
Ettore Sottsass (1917-2007). Een tafellamp, model Tahiti, voor Memphis, Milaan. Ontwerp 1981.

**Richtprijs:
€ 200 – 400**
Een Kinheim wandkleed, Amsterdamse school, 92 x 40 cm.

**Zeeuws
Veilinghuis
Middelburg**
www.zeeuwsveilinghuis.nl
**Veiling Costume jewellery, ca.
1.000 stuks**
21 – 22 juni

Richtprijs: € 400 – 600
An Irad Moini goudkleurig collier en kruisvormige hanger, bezet met veelkleurige stenen en bergkristal, collier 113 cm.

Richtprijs: € 500 – 800
Chanel, goudkleurig kruis broche/hanger, bezet met veelkleurige stenen en cultivé parels, gesigneerd Chanel, l. 13 cm.

**Veilinggebouw de Zwaan
Amsterdam**
www.dezwaan.nl
21 juni t/m 5 juli

Richtprijs: € 2.000 – 4.000
David Schulman (1881-1966). 'Maartsche sneeuw Achterberg', gesigneerd, olieverf op doek, 75 x 110 cm.

Richtprijs: € 500 – 800
Marlene Dumas (geb. 1953). 'Herinnering', gesigneerd en genummerd 22/60, litho, 65 x 50 cm. In map uitgegeven door Stichting 1940-1945 in 1995.

Richtprijs: € 1.500 – 2.000
Een gouden armband, zgn. 'Grand Tour-sieraad', ca. 1860, de zeven schakels met micro-mozaïek voorstelling van klassieke ruïnes.

Richtprijs: € 4.000 – 8.000
Paulus Wast, Amsterdam, bakbarometer in notenwor-telhouten kast, midden 18e eeuw, de kuif met gestoken dolfijnen, l. 119 cm.

**Derksen Veilingbedrijf
Arnhem**
www.derksen-veilingbe-drijf.nl
**Kunst- en antiekveiling
27 – 30 juni**

Richtprijs: € 1.000 – 1.500
Dennis Mogelgaard (geb. 1959). 'Stilleven met rode doos, koffiepot en brief', gesigneerd met monogram en gedateerd 1999, olieverf op paneel, 60,5 x 73 cm. Herk.: Galerie Mokum, vervolgens Property of Scheringa Museum of Realist Art 18 september 2012 veiling Christie's Amsterdam, lot 84.

Richtprijs: € 2.000 – 4.000
Een Chinees porseleinen blauw gedecoreerde kom met reliëf en vele figuren, voorzien van 6-karaktermerk, binnenzijde gedecoreerd met vrouwf-guur, Kangxi, 17e eeuw, Ø 20 cm.

Richtprijs: € 1.500 – 2.500
Anoniem, 'Bewening', religieuze voorstelling met treurende Maria bij

Christus van het kruis genomen, met Johannes en Jozef van Arimathea, olie-verf op paneel, 16e eeuw, Zuidelijke Nederlanden, 35 x 25 cm.

Richtprijs: € 500 – 1.000
Margot Homan (geb. 1950). 'Sluimer-gezicht op rustende hand' bronzen scul-p-tuur, h. 35 cm.

**Korst van der Hoeft veilingen
's-Hertogenbosch**
www.korstvanderhoeft.nl
**Kunst- en antiekveiling
27 juni e.v.d.**

Richtprijs: € 3.000 – 5.000
Jacobus Freudenberg (1818-1873). 'Wintergezicht met schaatseren en molen', olieverf op paneel, 51 x 77 cm.

Richtprijs: € 5.000 – 8.000
Jan Friedrich (geb. 1953). Een glazen object, gesigneerd met monogram J.F., l. 46,5 cm.

**Richtprijs:
€ 1.000 – 1.500**
Floris Meydam Unica, FM83007L, een glazen vaas, h. 25 cm.

Venduhuis De Jager
Goes
www.venduhuisdejager.nl
Kunst- en antiekveiling
28 en 29 juni

Richtprijs: € 1.600 – 3.200
Ben Viegens (1886-1947). 'Zeilschepen op kalm water', gesigeneerd, olieverb op doe, 80 x 40 cm.

Richtprijs: € 800 – 1.600
Een Chinees porseleinen bierpul met blauwwit decor in onderglazuur, Transition periode, 17e eeuw, h. 20 cm.

Richtprijs: € 1.600 – 3.200
Een collectie 19e-eeuws Chinees en Indonesisch zilver, w.o. een zeldzame wijwaterbeker, opgelegd met hooggehalte goud en bezet met edelstenen.

Richtprijs: € 200 – 400
Een lot Chinees porseleinen kop-en-schotels, 18e eeuw, Encre de Chine.

RESULTATEN VEILINGEN BELGIË

€ 36.600
Marc Legrange (1958-2015). 'The Last supper', kunstfoto, 9/9 met certificaat. Verkocht op 18 april bij Ambers Antwerpen.

verb op doe, 92 x 60 cm. Verkocht op 18 april bij Ambers Antwerpen.

€ 31.720
Iwan Pavlovitch Pokitonow (1880-1924). 'Les perdreaux rouges' gesigeneerd, verso: 'A notre Docteur et Bourgmestre Auguste Ponson', Belgisch-Russische school, olieverb op paneel, 17,5 x 36 cm. Verkocht in de veiling van 18 en 19 april bij Vanderkindere Brussel.

€ 14.640
Felix Labisse (1905-1982). 'Dalila', olie-

€ 24.400
Een zilveren theepot, gedeeltelijk geciseleerd en een hout gestoken greep met de voorstelling van een Afrikaan, Régence stijl, Antwerpen gekeurd, jaarletter 1737-1738, meesterteken A.A. (niet geïdentificeerd), h. 18,5 cm. Verkocht in de veiling van 18 en 19 april bij Vanderkindere Brussel.

€ 34.020
Georges Collignon (1923-2002). 'Compositie', gesigeneerd, olieverb op

paneel, 163 x 121 cm. Verkocht op 19 april bij Campo & Campo Antwerpen – Berchem.

€ 32.940

Arthur Luiz Piza (geb. 1928). 'Compositie', gesigneerd, olieverf op doek, 35 x 27 cm. Verkocht op 19 april bij Campo & Campo Antwerpen – Berchem.

€ 5.858

Een set van twaalf vermeil (925) zilveren Mexicaanse onderschotels, met stofhoezen. Verkocht in de veiling van 19 en 20 april bij Jordaens Mortsel – Antwerpen.

€ 107.520

Een Chinese boeddha van gestoken neushoorn-hoorn. Verkocht in de veiling van 23 en 24 april bij Rob Michiels Auctions Brugge

€ 66.560

Een paar Chinees porseleinen vazen met millefleurs decor, 19e/20e eeuw. Verkocht in de veiling van 23 en 24 april bij Rob Michiels Auctions Brugge.

€ 817.000

Jan I Breughel (1568). 'Boslandschap met reizigers op landweg, gesigneerd en gedateerd 'Brveghel.1611', verso: gemerkt, olieverf op koper, 23 x 31,8 cm. Verkocht in de veiling van 2 en 3 mei bij Veilinghuis Bernaerts Antwerpen.

€ 330.000

Peter Paul Rubens (1577-1640). 'Een paard en een ruiter met tulband in verschillende houdingen, zichzelf tegen de vijand beschermend', ca. 1601-02. Pen in lichtbruin aan de rechterzijde, penseeltekening in donkerbruine inkt aan de linkerzijde en verso. Verticale

vrouw (van drogen van het papier). Oude annotatie in pen (zwarte inkt) op de recto midden onderaan 'van dyck'. Watermerk: een pelgrim in een cirkel. Herk.: Antwerpse privé-collectie. Expertise: Mevr. Anne-Marie Logan, 284(315) x 478 (480) mm. Verkocht in de veiling van 2 en 3 mei bij Veilinghuis Bernaerts Antwerpen.

OP KOMST VEILINGEN BELGIË

Veilinghuis Bernaerts
Antwerpen

www.bernaerts.be

Kunst, antiek en collectie Art
Nouveau glas.

13 t/m 16 juni

Links: richtprijs: € 6.000 – 10.000

Rechts: richtprijs: € 5.000 – 6.000

links: Daum Nancy, een hoge comet-vormige vaas op ronde knobbelloet. Meerlagig geblazen kleurloos glas, wit en geel gespikkeld in de onderlaag. Met geëst decor in camée op rijmondergrond op de buik en de hals van hortensias, vlinders en gestileerde bloementuilen beschilderd in blauwe, lichtroze en zwarte camaieu en op de voet van bladeren afgewisseld met bloempjes in zwarte, bordeaux rode camaieu en goud-email. Op de hals, buik en voet vier cabochons in roze en groen. Gesigneerd in goud 'Daum Nancy' met Kruis van Lotharingen, rond 1900. H. 39,5 cm.

rechts: Daum Nancy. Een eivormige vaas op voet met uitstulping. Meerlagig geblazen kleurloos glas, wit, lichtblauw, geel en groen in de onderlaag, met een geëst decor in camée op rijmondergrond van neerhangende zeewinde (Calystegia soldanella) met kelken beschilderd in violet en groene email, bladeren in grijsgroene email en contouren in goud. Gesigneerd

in goud 'Daum Nancy' met Kruis van Lotharingen. Rond 1898. H. 30,5 cm.

Richtprijs: € 8.000 – 10.000

Ado Chale (1928). Een ronde salontafel, messing en epoxy, met verlichting binnenin, 38 x 148 cm.

Jordaens nv.

Mortsel – Antwerpen

www.jordaens.eu

Kunst-, antiek- en wijnveiling

28 - 29 - 30 juni

Richtprijzen van € 50 - € 2.500

Wijnen uit prachtige privé-kelder uit het Leuvense w.o.: oude Bourgognes met Grand Crus van o.m. Compté de Vogüé magnums van 1966, Gros

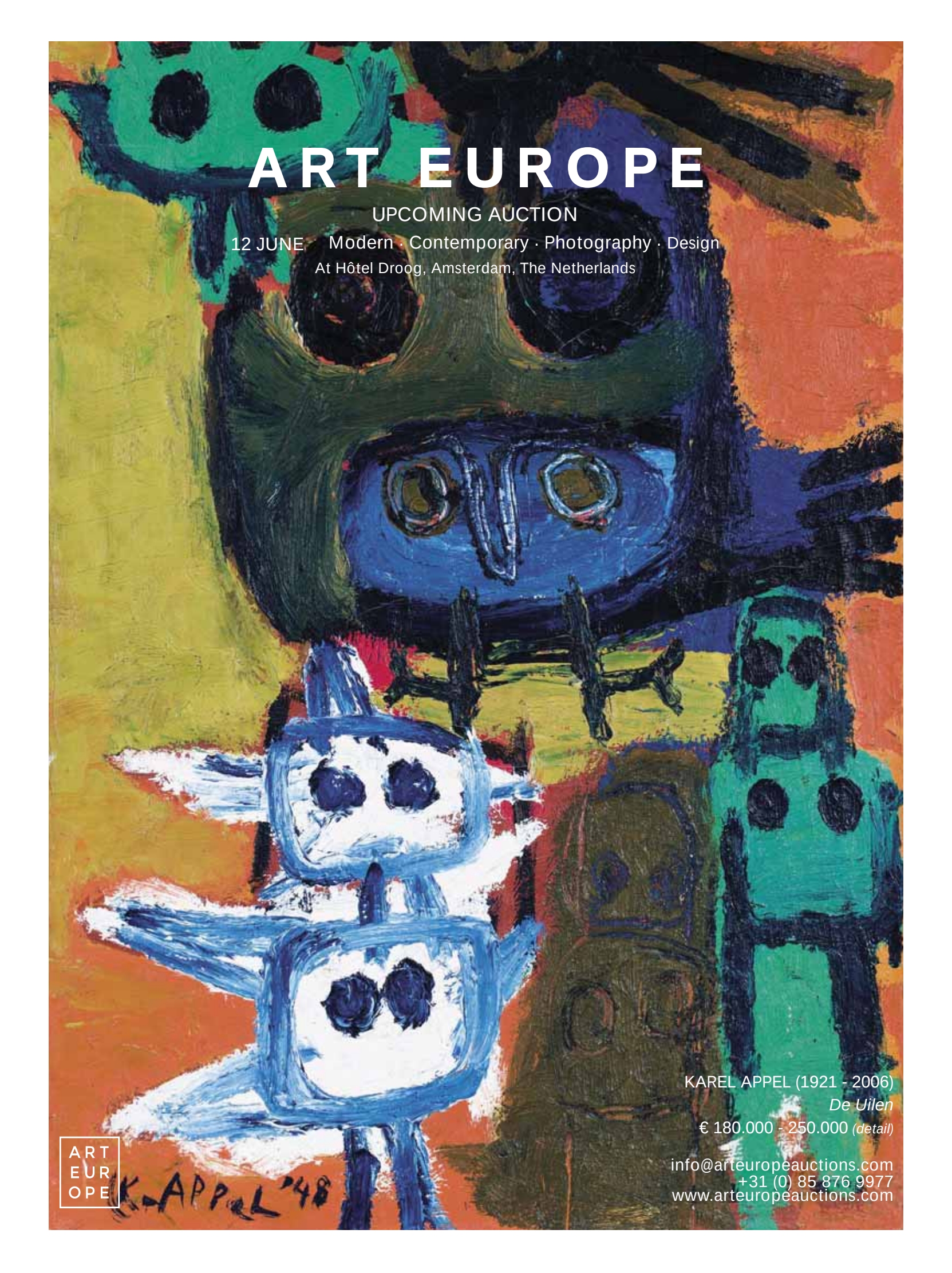

Voarick, Tortochot, Drouhin, Domaine Leflve en Romané-Conti.

Richtprijs: € 2.000 – 3.000

Een 'Bilduhr', door Antoine Edmond Joinville (1801-1849), gedateerd 1829.

ART EUROPE

UPCOMING AUCTION

12 JUNE · Modern · Contemporary · Photography · Design
At Hôtel Droog, Amsterdam, The Netherlands

KAREL APPEL (1921 - 2006)

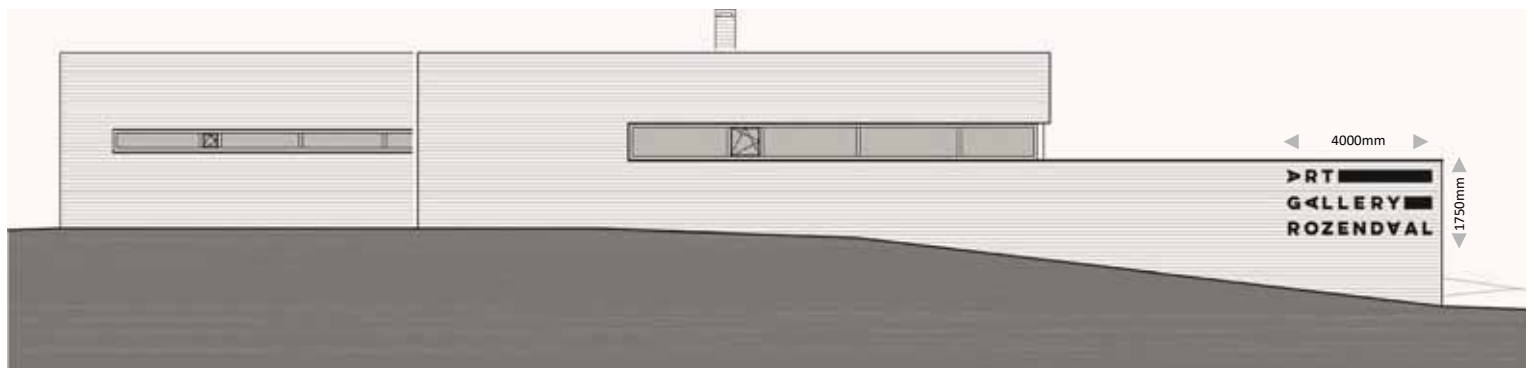
De Uilen

€ 180.000 - 250.000 (detail)

info@arteuropeauctions.com
+31 (0) 85 876 9977
www.arteuropeauctions.com

ART
EUROPE

K-APPEL '48

■ 2815

nieuwbouw galeriemonfort
impressie logo

■ 161015

Coonen Architecten CA

JULI 2016

opent Art Gallery Rozendaal, in het buitengebied van Montfort (L) de deuren.

Kunst gepresenteerd in een normale woonomgeving:

keuken, eetkamer, woonkamer, toilet en badkamer fungeren als expositieruimte.

Wij bieden schilder en beeldende kunst o.a. van:

Hub Pollen

John F. Verhoef

Michelle Lehmann

Jos van Vreeswijk

Lothar Vigelandzoon

Igor Smirnoff

Leon Strous

Angelo Moyano

Tom Seerden

ART
GALLERY
ROZENDAAL

Hartelijk welkom. Koffie of thee staat altijd klaar.

Matheo en Ton

Bezoekadres: Rozendaal 10, Montfort - Openingstijden: Zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 17.00 uur, en op afspraak.

T. :+31 (0)475 472 254 - info@artgalleryrozendaal.com

www.artgalleryrozendaal.com